

Møteinnkalling

Formannskapet 2023-2027

Møtedato: 12.11.2025 kl. 09:00

Møtested: Kommunehuset

Arkivsak: 23/4555

Eventuelt forfall meldes i Kaukus.

Vi gjør oppmerksom på at alle må melde inn evt. habilitet til politisk sekretariat så snart som mulig, det er derfor viktig å gå gjennom sakslista på et tidlig tidspunkt.

Habilitetsspørsmål skal begrunnes både av representanten som ber om å få sin habilitet vurdert/behandlet, og av vedtaket som fattes av utvalget.

, 05.11.2025

Sign.
Marianne Landaas
Leder i utvalg

Jorunn Tisjø
møtesekretær

Saksliste

Godkjenning av innkalling

Godkjenning av sakskart

Saker til behandling

25/49 Kjøpe ut biler hvor leasingavtalen utgår i 2025/2026 i sektor Helse og mestring	3
25/50 Tvedestrand idrettspark, leieavtale med Agder fylkeskommune fra 1.1.2026	6
25/51 Diverse budsjettreguleringer 2025	43
25/52 Handlingsplan 2026-2029	45

Orienteringssaker

25/14 Kommunedirektøren orienterer	90
------------------------------------	----

Eventuelt

Tvedestrand kommune

Sektor for helse og mestring

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/2697-1
Saksbehandler Liv Siljan

Utvalg	Møtedato
Formannskapet 2023-2027	12.11.2025
Kommunestyret 2023-2027	19.11.2025

Kjøpe ut biler hvor leasingavtalen utgår i 2025/2026 i sektor Helse og mestring

Kommunedirektørens forslag til vedtak

- Kommunestyret vedtar å kjøpe ut biler som utgår på leasingavtaler i 2025 og 2026 i sektor for Helse og mestring.
- I investeringsbudsjettet for 2025 gjøres det følgende endringer:
 - Nytt prosjekt Helse og mestring, utkjøp leasede biler, ny bevilgning på 1.200.000 kroner.
 - Prosjekt 0013 interkommunal legevakt og øyeblikkelig hjelp-plasser, ta bort bevilgning på 397.000 kroner.
 - Prosjekt 0302 Tvedestrand næringspark A67, diverse investeringer, bevilgningen reduseres med 803.000 kroner.
- Finansiering av kjøp av biler i 2026 innarbeides i økonomiplan 2026-2029 og budsjett 2026. Det samme gjelder innsparinger på driftsbudsjettet til sektor Helse og mestring.

Vedlegg

Bakgrunn for saken (fakta)

Sektoren har leasingavtale på 20 biler via OFA – Offentlig fellesinnkjøp på Agder. Når avtalene går ut må bilene i utgangspunktet leveres inn. Det er 9 biler der avtalen utgår 30.11.2025, samt 2 biler 30.11.2026.

Det er hverken leaset eller kjøpt nye biler, men hjemmetjenesten har behov for dagens antall biler.

Problemstilling

Skal kommunen kjøpe ut de leasede bilene som har utløp på leasingkontrakt i 2025 og 2026?

Gjeldende regelverk på området

Av forskriften om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport følger det blant annet at kommunen må anskaffe nullutslippskjøretøy ved ny leasing eller nytt kjøp av personkjøretøy, varebiler mv. I forskriftens § 4 er det gjort unntak hvis det ikke er tilgjengelig ladeinfrastruktur. Leasingavtaler inngått før forskriften

trådte i kraft omfattes heller ikke av bestemmelsene. Forskriften trådte i kraft 1.1.2023.

Faglige merknader

Foreløpig har ikke Tvedestrand kommune ladekapasitet til sektorens biler. Det arbeides med et investeringsprosjekt som omfatter bygging av carporter og etablering av lademuligheter for tjenestebiler i området rundt Strannasenteret. Dette er et samarbeidsprosjekt med vann og avløp angående kommunens hovedledningsnett, håndtering av overvann i området, avgiftsbelagte parkeringsplasser mv. Nå er det heller ikke nok strømkapasitet i området, så det må også settes opp en ny trafo. Prosjektet er omfattende og tar derfor tid. Det planlegges for at lademuligheter blir etablert i løpet av 2027.

Tvedestrand kommune må følge forskriften intensjon om nullutskippskjøretøy når ladeinfrastrukturen er på plass. Inntil det må en finne andre løsninger.

Kommunen har fått tilbud fra leasingselskapet om å kjøpe ut de 9 bilene der avtalen går ut i 2025. Samlet sum blir på 1.200.000 kroner inkl. omregistreringsavgift. Dessverre er en sent ute med en avklaring på området, så kommunedirektøren ser kun to reelle alternativer nå for 2025. Det ene er å kjøpe ut leasingbilene 1.12.2025, det andre er å be om å forlenge leien noen måneder for å skaffe seg tid til å anskaffe andre biler. Hvis en forlenger avtalen kan månedlig leie bli økt.

Leasingselskapet opplyser at de ikke gir pris for utkjøp av biler før 3 måneder før avtalenes utløp. Det betyr at en ikke får priser på de 2 bilene der avtalen går ut i 2026 nå. De to bilene er Caddy varebiler. Dette er normalt dyrere biler enn personbiler. På usikkert grunnlag kan det antydes rundt 450.000 kroner for de 2 bilene til sammen. Utkjøpspris avhenger også av kjørte kilometer.

Både av praktiske og økonomiske årsaker tilrår kommunedirektøren at en kjøper ut bilene der leasingavtalene går ut i 2025 og 2026. Sammenlignet med å lease nye fossilbiler vil en ved en slik løsning legge til rette for at en kan anskaffe nullutslippskjøretøy tidligere. Bilene i hjemmetjenesten kjører mange kilometer i året, men de forventes å ha flere års levetid igjen. Kommunen kan senere velge å skifte ut bilene når ladeinfrastrukturen er på plass.

Gjeldende budsjettforutsetninger

Med utgangspunkt i leasingfakturaene i oktober 2025 er årlige leasingutgifter på de 9 bilene der avtalen går ut i 2025 beregnet til 580.000 kroner. I sektorens budsjett er det avsatt midler til leasing.

Når en leverer inn leasede biler må kommunen betale for reparasjon av skader. Erfaringen tilsier at kostnadene ved innlevering ligger i gjennomsnitt på 45.000 kroner pr. bil, med andre ord om lag 400.000 kroner for biler der avtalen går ut i 2025. I sektorens budsjett for 2025 er det ikke avsatt midler til slike utgifter.

Det er grunn til å tro at inngåelse av nye leasingavtaler ville kostet rundt 8.000 kroner pr. bil pr. måned i leie. Dette ut fra månedspris på biler med senere avtaleutløp. Årlig ekstrakostnad for 9 biler ville i så fall blitt drøyt 200.000 kroner. Det er ikke innarbeidet en slik økning i sektorens budsjett for 2026.

Det er ikke noen bevilgning i investeringsbudsjettet for 2025 til kjøp av nye biler.

Økonomi

Kommunedirektøren foreslår altså å kjøpe ut bilene der leasingavtalen går ut i 2025 og 2026. I denne saken tilrår det å bevilge 1.200.000 kroner til kjøp av de 9 bilene. Det er ingen ubrukte lånemidler i investeringsbudsjettet for 2025, så en tilrår å redusere bevilgningene på følgende prosjekter:

- 0013 interkommunal legevakt og øyeblikkelig hjelp-plasser, 397.000 kroner. Bevilgningen i dette prosjektet er til innskuddskapital i et IKS. Sluttoppgjør i prosjektet er foretatt og det viser at det ikke er behov for restbevilgningen på 397.000 kroner.
- 0302 Tvedestrand næringspark A67, diverse investeringer, 803.000 kroner. I dette prosjektet er det bevilgninger til diverse infrastrukturtiltak i næringsområdet på Grenstøl. Behov for arbeider i dette prosjektet avhenger blant annet av salg av tomter. Status nå er at det ikke er behov for det nevnte beløpet i 2025.

Bevilgning til kjøp av 2 biler i 2026 innarbeides i kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2026-2029 og budsjett 2026.

Ved kjøp av bilene vil det i gjennomsnitt være behov for å sette av rundt 12.000 kroner pr. bil pr. år til service og vedlikehold. Arbeidet vil gjøres av kommunalt ansatt.

I 2026 kan driftsbudsjettet til sektor for helse og mestring reduseres dersom en nå kjøper ut bilene med avtaleutløp i 2025. Det spares om lag 580.000 kroner på leasing, mens en må øke budsjettet til service, vedlikehold mv. med rundt 110.000 kroner. Sektorens driftsbudsjett kan med andre ord reduseres med 470.000 kroner i 2026. Dette vil bli innarbeidet i økonomiplan 2026-2029 og budsjett 2026. Det samme gjelder innsparingen fra 2027 som følger av utkjøp av de 2 leasingbilene med avtaleslutt 30.11.2026. Netto innsparing for disse to bilene er beregnet til 80.000 kroner. Beløp pr. bil er lavere siden dette er Caddy varebiler der en får merverdiavgiftskompensasjon for leasing og andre driftsutgifter.

Dersom kommunen kjøper bilene i 2025 vil en få økte utgifter til renter og avdrag. For disse bruktbilene kan en beregne med utgangspunkt i annuitetslån, nedbetaling over 5 år og rente på 5,1 % (dagens p.t.-rente i Kommunalbanken). Årlig utgift til renter og avdrag er da rundt 275.000 kroner. Dette er en illustrasjon på årlige beløp, siden lånesummen inngår i et serielån med lengre avdragstid.

Utkjøp av bilene i 2025 vil altså medføre en årlig besparelse på om lag 195.000 kroner dersom en regner 5 års nedbetaling eller restverdi på bilene. I tillegg slipper en å betale for reparasjon av skader dersom en skulle levert inn bilene. Som nevnt tidligere er det også grunn til å tro at leasing av nye biler ville kostet mer enn dagens.

Alternative løsninger og konsekvenser

Å anskaffe andre biler før 1.12.2025 enn de en allerede leaser anses svært vanskelig. Som nevnt kan det være et alternativ å be om forlenget leieperiode. De økonomiske beregningene over viser at det ikke er lønnsomt.

Konklusjon

Kommunedirektøren foreslår å kjøpe ut biler som utgår på leasingavtaler i 2025 og 2026 i sektor for Helse og mestring og at det i denne saken bevilges 1.200.000 kroner til kjøp i 2025. Finansiering av bevilgningen er omtalt tidligere i saken.

Tvedestrand, 27.10.2025

Kommunedirektøren

Tvedestrand kommune Økonomiavdelingen

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/424-5
Saksbehandler Emma Smeland Nygårdseter

Utvalg	Møtedato
Formannskapet 2023-2027	12.11.2025
Kommunestyret 2023-2027	19.11.2025

Tvedestrand idrettspark, leieavtale med Agder fylkeskommune fra 1.1.2026

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Kommunestyret godkjenner den vedlagte reviderte leieavtalen med Agder fylkeskommune angående Tvedestrand idrettspark, med virkningstidspunkt fra 1.1.2026.
2. Kommunedirektøren får fullmakt til senere å inngå reviderte versjoner av avtalen dersom endringene ikke er av prinsipiell karakter. Fullmakten gjelder også dersom endringer følger av andre politiske vedtak, som for eksempel budsjettvedtak fattet av kommunestyret.

Vedlegg

Tvedestrand idrettspark, forslag til revidert leieavtale fra 1.1.2026
Tvedestrand idrettspark, leieavtale inngått september 2017
K-sak 28-2025 Tvedestrand idrettspark - revidering av leieavtale med Agder fylkeskommune

Bakgrunn for saken

I september 2017 ble det inngått leieavtale mellom Tvedestrand kommune og daværende Aust-Agder fylkeskommune angående Tvedestrand idrettspark. Anlegget ble ferdigstilt og tatt i bruk i 2020. Det var krevende forhandlinger for å få enighet om avtalen, både når det gjaldt forventet utgiftsnivå for drift og fordelingen mellom partene. I avtalens punkt 8 om leien står det blant annet følgende:

- Det skal gjennomføres nye forhandlinger knyttet til driftsbudsjettet som ligger til grunn for avtalen, med virkningstidspunkt for endring fra 1.1.2024. TK må føre regnskap og framlegge det for de første driftsårene når disse forhandlingene skal gjennomføres. Deretter kan endringer avtales med virkning tidligst fem år etter siste endring. Melding må gis senest ett år før tiltenkt virkningstidspunkt for endringene.
- Den første forhandlingen kan også gjelde andre forhold i avtalen, såfremt partene er enige om dette.

Høsten 2024 startet forhandlingene om revidert leieavtale angående idrettsparken. En kom ikke til enighet administrativt, og det ble lagt frem en sak for kommunestyret i Tvedestrand 14.5.2025 (sak 28/2025). Vedtak mv. er gjengitt senere i denne saken og hele saksframlegget følger som vedlegg.

Forhandlingene ble gjenopptatt tidlig på høsten, der blant annet fylkesordfører, fylkeskommunedirektør, ordfører og kommunedirektør deltok. I møtet kom det til enighet om viktige prinsipper. Deler av dette er ikke i tråd med kommunestyrets vedtak i mai, derfor legges det nå frem en ny sak om denne leieavtalen.

Problemstilling

Kan kommunestyret godkjenne den reviderte leieavtalen angående Tvedestrand idrettspark, med virkning fra 1.1.2026?

Faglige merknader/historikk

Generelt

Det er to forhold som er sentrale i denne saken, utgiftsnivået deler av husleien skal beregnes ut fra og fordelingsnøkkelen mellom partene.

Avtalen fra 2017

Da husleien skulle fastsettes var det enighet om at den skulle deles i en kapitaldel og en driftsdel. Kapitaldelen tok utgangspunkt i en netto investeringsutgift på 145 mill. kroner, 30 års avdragstid på lån, annuitetslån og p.t.-rente i Kommunalbanken 1.8. året før det året det skal betales husleie for.

Driftsdelen bygde på et driftsbudsjett på 4,8 mill. kroner målt i 2017-priser. Beløpet skulle justeres hvert år med statsbudsjettets anslag på deflator (dvs. forventet lønns- og prisvekst). I beløpet på 4,8 mill. kroner var det blant annet forutsatt utgifter til 2,5 årsverk renholdere og 1,5 årsverk bygghjelpere.

Fordelingsnøkkelen var 52,5 % betalt av fylkeskommunen og 47,5 % betalt av kommunen, dette gjaldt både kapitaldelen og driftsdelen. Bakgrunnen for fordelingsnøkkelen var at fylkeskommunen som angitt i avtalen disponerer anleggene kl. 8.00-16.00 mandag-fredag. Videre var det anslått hvor mye reell brukstid på kvelder og i helger lag og foreninger i Tvedestrand ville ha i anleggene. Når en regnet på timer pr. uke pr. part kom en til om lag den avtalte fordelingsnøkkelen.

Forhandlinger t.o.m. april 2025, kapitaldel av husleien

I forhandlingene har det vært enighet om at kapitalutgiftene skal beregnes på samme måte som i avtalen fra 2017. Med dette menes grunnlaget som hver parts andel skal regnes av.

Forhandlinger t.o.m. april 2025, driftsdel av husleien

Hverken kommunen eller fylkeskommunen hadde erfaring med drift av et anlegg som idrettsparken da den første avtalen ble inngått. Det var derfor usikkerhet rundt behov for renholdere, bygghjelpere og løpende driftsutgifter. Dette var en del av bakgrunnen for at det skulle gjennomføres nye forhandlinger når en hadde fått driftserfaring.

Kommunen fører regnskap for idrettsparken på eget ansvarsområde. Regnskapene for de første årene viste at driftsutgiftene utenom årsverk var anslått for høyt i den opprinnelige avtalen, i hvert fall i perioden der anlegget var nytt. Fylkeskommunen påpekte dette, og kommunen var enig i at nivået måtte reduseres. Det var også enighet om at utgifter til strøm skal håndteres særskilt. Gjennom året bør strøm faktureres med et åkontobeløp, og dette avregnes når året er omme.

Fylkeskommunen hadde også innspill knyttet til årsverk for renholdere og bygghjelpere. Til slutt i forhandlingene t.o.m. april kom en administrativt til enighet om at en skal legge til grunn 2,0 årsverk renholdere og 2,0 årsverk bygghjelpere. Det vises til kommunestyresaken fra mai for mer informasjon om dette.

Forhandlinger t.o.m. april 2025, fordelingsnøkkel

Det vanskeligste punktet i forhandlingene var fordelingsnøkkelen. Fylkeskommunen mener de skal betale en lavere andel fordi de ikke bruker anleggene i hele den

perioden de har den tilgjengelig. Kommunen mente opprinnelig fordelingsnøkkel må opprettholdes, da den representerer en riktig fordeling av brukstid. Fylkeskommunen la frem flere alternative beregningsmåter og forslag, blant annet en der de kun skulle betale 36 %. Det vises til kommunestyresaken i mai for mer informasjon om forhandlingene og fordelingsnøkkel.

Forhandlinger t.o.m. april 2025, virkningstidspunkt

Fylkeskommunen mente at virkningstidspunktet for revidert avtale skulle være 1.1.2024, mens kommunen mente 1.7.2024.

Kommunestyresak 14.5.2025

I april var forhandlingene fastlåst, og kommunedirektøren la derfor frem en egen sak til kommunestyret for å avklare rammene for de videre forhandlingene.

Kommunestyret fulgte kommunedirektørens forslag til vedtak i saken, som lyder slik:

1. Kommunestyret vedtar følgende rammer for forhandlingene om revidering av leieavtale datert 15.09.2017 mellom Agder fylkeskommune angående Tvedestrand idrettspark:

- a) Driftsutgifter på 925.000 kroner i 2025-priser. Strøm kommer i tillegg med betaling ákonto gjennom året og avregning etter årets slutt.
- b) 2,0 årsverk byggdrifter.
- c) 2,0 årsverk renholdere.
- d) Fordelingsnøkkel der Agder fylkeskommune betaler 52,5 % og Tvedestrand kommune betaler 47,5 %.
- e) Virkningstidspunkt for revidert avtale er 1.7.2024.

2. Kommunedirektøren får fullmakt til å utarbeide og inngå ny avtale innenfor de rammer som følger av andre vedtakspunkter i denne saken.

3. Økonomiske konsekvenser av endringer i avtalen vil en komme tilbake til senere. (sitat slutt)

For ordens skyld kan det informeres om at fylkeskommunen ikke trenger egen sak til fylkestinget om endringer i avtalen. Fylkeskommunedirektøren har fullmakt til å inngå revidert avtale.

Forhandlinger høsten 2025

Vedtaket i kommunestyresaken ble oversendt fylkeskommunen, til avdelingen for bygg- og eiendomsforvaltning. Ansatte i denne avdelingen hadde frem til da representert fylkeskommunen i forhandlingene. Svaret fra disse ansatte var at fylkeskommunen ikke kan gå med på å videreføre fordelingsnøkkel fra 2017 eller virkningstidspunkt 1.7.2024. Vedtakets punkt 1a-1c var det som nevnt enighet om mellom partene før kommunestyresaken ble lagt fram.

Medio august ble det avholdt et forhandlingsmøte der også fylkesordfører, fylkeskommunedirektør, ordfører og kommunedirektør deltok. Det var fortsatt enighet om antall årsverk renholdere og byggdrifere, samt nivå på driftsutgifter for øvrig. Videre ble det enighet om en ny fordelingsnøkkel med 50,0 % på hver av partene. Virkningstidspunkt for ny avtale ble satt til 1.1.2026.

Forslag til revidert avtale

Det er nå utarbeidet en revidert avtale med utgangspunkt i det en kom til enighet om medio august. Forslag til revidert avtale følger vedlagt. I tillegg til forhold rundt driftsutgifter og fordelingsnøkkel er det tatt bort punkter som var spesielle i oppstarten. Videre er vedlegg 1 og første del av vedlegg 2 oppdatert. Fylkeskommunen har gått nøye gjennom avtalen og er enige i disse endringene også.

Kommunedirektøren foreslår nå at den reviderte avtalen godkjennes av kommunestyret. Tvedestrand kommune må fremover betale en større andel av både kapital- og driftsutgiftene. Det er ikke gunstig i den økonomiske situasjonen kommunen nå er i, men en ser ingen alternativer til å komme til enighet om en økonomisk sett gunstigere avtale.

Det foreslås også at kommunedirektøren får fullmakt til å inngå reviderte versjoner av avtalen hvis det ikke er av prinsipiell karakter eller at det følger av vedtak i saker som budsjett e.l. Eksempel på sistnevnte kan være nivå på driftsutgifter som husleien skal beregnes fra.

Økonomi/gjeldende budsjettforutsetninger for 2025

Avtalen fra 2017

Dersom avtalen fra 2017 skal gjelde for 2025 også, skal fylkeskommunen betale 8.435.000 kroner i husleie.

Tvedestrand kommunes vedtatte budsjett for 2025

Da kommunedirektøren ferdigstilte sitt budsjettforslag for 2025 hadde en arbeidet en del med nytt driftsbudsjett for idrettsparken, men det gjenstod noen justeringer og avklaringer. Som nevnt tidligere i saken innså en at tidligere driftsbudsjett var for høyt. I kommunedirektørens forslag til budsjett 2025 for Tvedestrand idrettspark hadde en derfor tatt høyde for de endringer en på det tidspunktet hadde oversendt som forslag til fylkeskommunen. Opprinnelig utgiftsnivå fra avtalen i 2017 var altså ikke fulgt opp. Grunnlag for kommunens budsjett for 2025 er blant annet:

- 2,0 årsverk byggdrifter,
- 2,5 årsverk renholder,
- 700.000 kroner i åkonto for strøm,
- 1.125.000 kroner i øvrige driftsutgifter,
- fordelingsnøkkel 52,5 % på fylkeskommunen og 47,5 % på kommunen,
- husleie fra fylkeskommunen på 7.783.000 kroner (sum driftsdel og kapitaldel).

Etter at tallene i oppstillingen rett over var lagt inn i budsjettet for 2025 ble det innarbeidet et tiltak om å redusere antall årsverk renholdere. Deler av reduksjonen var tenkt effektivisert ved kjøp og bruk av robotvaskere, men det kunne ikke løse hele reduksjonen. Dette innebærer at på renholdsavdelingens samlede budsjett er det i budsjett 2025 allerede redusert til 2,0 årsverk renholdere på idrettsparken. Reduksjonen fra 2,5 årsverk til 2,0 årsverk er da allerede gjennomført i 2025.

Økonomiske konsekvenser for 2025

Fylkeskommunen skal i tråd med revidert avtale betale 8.435.000 kroner i husleie i 2025, dvs. beløp regnet etter gammel avtale. Dette er 652.000 kroner mer enn forutsatt i budsjettet for 2025 (7.783.000 kroner).

Som nevnt er utgiftsbudsjettet i 2025 lavere enn det 2017-avtalen tilsier.

Det tilrås ikke å gjøre budsjettendringer i 2025, hverken på inntekts- eller utgiftssiden. Merinntekten på husleie er allerede tatt med i sektorens vurderinger av den økonomiske situasjonen, jf. budsjettkontroll pr. 2. tertial. Kommunens økonomiske situasjon medfører at en ikke kjøper annet enn det som er helt nødvendig.

Økonomi/gjeldende budsjettforutsetninger for 2026

I kommunedirektørens forslag til budsjett for 2026 vil beløp som følger av revidert avtale bli lagt inn.

Endringer på utgiftssiden fra vedtatt budsjett 2025 til 2026 vil være at løpende driftsutgifter reduseres med 200.000 kroner målt i 2025-priser. Korrigert for prisvekst blir nedgangen rundt 170.000 kroner.

For årsverk byggdrifere og renholdere er det ingen endring.

Den største økonomiske konsekvensen følger av endring i fordelingsnøkkel. Med de forutsetninger på utgiftssiden som ligger i revidert avtale skulle fylkeskommunen betalt 7.390.000 kroner hvis andelen var 52,5 %. Med andel 50,0 % er beløpet 7.038.000 kroner. Kommunen vil med andre ord få 352.000 kroner lavere husleieinntekt når fylkeskommunens andel reduseres til 50,0 %.

Alternative løsninger og konsekvenser

Kommunedirektøren ser ingen reelle alternativer til det fremforhandlede forslaget.

Konklusjon

Kommunedirektøren tilrår at vedlagte reviderte forslag til avtale godkjennes av kommunestyret. Videre foreslås det at kommunedirektøren får fullmakt til å inngå reviderte versjoner av avtalen. Fullmakten gjelder også dersom endringer følger av andre politiske vedtak, som for eksempel budsjettvedtak fattet av kommunestyret.

Det tilrås ikke å gjøre budsjettendringer i 2025. Merinntekten på husleie er allerede tatt med i sektorens vurderinger av den økonomiske situasjonen, jf. budsjettkontroll pr. 2. tertial.

Økonomiske konsekvenser av den reviderte avtalen er innarbeidet i kommunedirektørens forslag til budsjett for 2026.

Tvedestrand, 30.10.2025

Kommunedirektøren

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

LEIEAVTALE

Denne leieavtalen gjelder fra 1.1.2026, og erstatter leieavtalen signert 15.9.2017.

1. AVTALENS PARTER

Utleier: Tvedestrand kommune (organisasjonsnummer 964 965 781), heretter kalt TK
Adresse: Tjennaveien 30, 4900 Tvedestrand
Telefon: 37 19 95 00

Leietaker: Agder fylkeskommune (organisasjonsnummer 921 707 134), heretter kalt AFK
Adresse: Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal
Telefon: 38 05 00 00

2. LEIEFORHOLDET GJELDER

Leieobjektets adresse: Vestervei 97 A, på Mjåvann i Tvedestrand kommune.

Kommune: Tvedestrand Kommunenummer: 4213

Gårdsnummer: 4 Bruksnummer: 19

Leieforholdet gjelder utendørs og innendørs idrettsanlegg samt andre kommunale lokaler på nevnte eiendom.

Leieforholdet omfatter også fastmontert inventar og utstyr i de nevnte arealene, samt felles aktivitetsutstyr som benyttes både av skolen og lag/foreninger. Det vises til vedlegg 1 for detaljer. Anleggene er innredet og utstyrt slik partene er blitt enige om. Kommunedirektøren og fylkeskommunedirektøren har fullmakt til å foreta ikke-prinsipielle endringer i vedlegg 1.

3. ANDRE FORHOLD

TK og frivillige lag/foreninger i kommunen har anledning til å bruke AFKs eiendom kultursalen med naturlig tilhørende rom, utenom skoletid og når skolen selv ikke har behov for lokalene. Det samme gjelder fellesutstyr som lyd- og lysanlegg. Muligheten gjelder ikke-kommersiell virksomhet. De som ønsker å bruke kultursalen må i god tid ta kontakt med skolen for å avtale tidspunkt mv. Brukere av kultursalen kan måtte betale for bistand til bruk av tekniske anlegg, ekstrasutgifter til renhold e.l.

I skoletiden plikter AFK å stille til rådighet parkeringsplasser til driftspersonell.

Alle utendørs anlegg, herunder parkeringsplasser, er til fri benyttelse for allmennheten når de ikke benyttes av skolen.

Begge parter forplikter seg til at personer som skal benytte avansert teknisk utstyr har fått tilstrekkelig opplæring.

Partene skal i fellesskap utarbeide nærmere regler og rutiner for bruk mv.

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

4. DRIFTSUTGIFTER

TK har det totale ansvaret for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av egne bygninger, utenomhusanlegg, inventar og utstyr.

AFK må selv forsikre eget inventar og utstyr som plasseres/benyttes i de leide lokalene. Tilsvarende gjelder dersom TK eller frivillige lag/foreninger plasserer/benytter eget inventar og utstyr i AFKs lokaler.

5. BRUK

AFK har rett til å bruke idrettsanleggene utendørs og innendørs (inklusive tilhørende garderober, lagre, ganger o.l.) mandag til fredag kl. 8.00-16.00 alle skoledager. I skoletiden har AFK også rett til å bruke kiosk, vrangleområde, aktivitetsrom og møterom. Tidspunkter for slik bruk må avtales særskilt, og må meldes til TK i god tid.

Etter nærmere avtale kan AFK også benytte leieobjektene til skolerelaterte aktiviteter i tidsrom AFK ikke har rett til bruk. Ønsker om dette må rettes til TK i god tid, slik at det kan planlegges og koordineres sammen med andre brukere av lokalene.

Partene skal kunne avtale annen bruk i den tiden AFK har rett til å benytte leieobjektene. Det kan være ved messer, konserter mv. TK må i god tid kontakte AFK for å planlegge og koordinere slik bruk.

Det gjøres ikke korrigeringer i husleien for bruk som nevnt i avsnitt to og tre i dette punktet i avtalen.

De leide arealene innendørs skal benyttes til aktiviteter organisert av skolen, og ikke til oppholdsareal for elever i friminutt mv. Det skal være en særskilt streng adgangskontroll til klatrerom, styrketreningsrom og kondisjonstreningsrom, dette som følge av rommenes bruksområde og utstyr. Til disse og eventuelle rom/anlegg med teknisk avansert utstyr må ansvarlig for aktiviteten gjennomgå opplæring i forkant.

Daglig renhold og vaktmestertjenester skal kunne gjennomføres innenfor normal arbeidstid.

6. HÆRVERK

AFK og TK skal ha fokus på å hindre hærverk. Partene skal i fellesskap vurdere behov for rutiner og tiltak.

Dersom det kan påvises at elever har drevet hærverk eller ved uaktsomhet har forårsaket skade, skal AFK dekke utgifter til reparasjon eller fornyelse.

Dersom TK eller frivillige lag og foreninger volder skade eller har drevet hærverk i kultursalen skal TK dekke utgifter til reparasjon og fornyelse. Dette gjelder ved ikke-kommersiell virksomhet, jf. punkt 3 i denne avtalen. TK kan eventuelt søke utgiftene dekket fra dem som har forvoldt skadeverket. AFK forholder seg direkte til leietaker dersom det skjer hærverk ved kommersiell utleie.

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

7. LEIE- OG OPPSIGELSESTID

Leieforholdet startet 1.8.2020. Avtalen løper fra det tidspunktet i 20 – tyve - år. AFK har deretter en opsjon på ytterligere 10 års leie. AFK må gi beskjed senest ett år før utløpet av den faste leietiden på 20 år dersom opsjonen ikke vil bli benyttet.

AFK kan ikke framleie lokalene.

8. LEIEN

Årlig leiesum deles i en kapitaldel og en driftsdel.

For kapitaldelen gjelder følgende:

- Leien beregnes med utgangspunkt i en netto kapitalutgift på 145 mill. kroner, 30 års avdragstid, p.t.-rente i Kommunalbanken pr. 1.8. år n-1 for leie i år n, annuitetslån.
- Leien indeksreguleres ikke.
- AFK betaler en andel på 50 %.

For driftsdelen gjelder følgende:

- Driftsutgifter utenom strøm og årsverk på 925.000 kroner i 2025-priser. I denne summen inngår en reduksjon for AFKs utgifter til felles varmeanlegg.
- Utgifter til 2,0 årsverk byggdrifere, 1.470.000 kroner målt i 2025-priser.
- Utgifter til 2,0 årsverk renholdere, 1.400.000 kroner målt i 2025-priser.
- Totalt beløp i de tre kulepunktene over (3.795.000 kroner i 2025-priser) reguleres årlig med statsbudsjettets anslag på deflator for kommunesektoren kommende år.
- Utgifter til strøm legges inn med et akonto-beløp i budsjettet og er med i AFKs husleiebetalinger gjennom året. Det foretas en avregning når strømutfgiftene for året er kjent.
- AFK betaler en andel på 50 %.

For begge deler gjelder følgende:

- Merverdiavgift kommer i tillegg til leiesummene nevnt over.
- TK skal så snart forutsetningene for et års leiesum er klart, gi melding om ny leie til AFK.
- Leien faktureres kvartalsvis.
- Det kan gjennomføres nye forhandlinger knyttet til driftsbudsjettet som ligger til grunn for avtalen, med virkningstidspunkt for endring tidligst fra 1.1.2031. Den parten som ønsker forhandlinger må gi melding senest ett år før tiltenkt virkningstidspunkt for endringene. Deretter kan endringer avtales med virkning tidligst fem år etter siste endring.

Driftsutgifter nevnt over dekker ikke kjøp av utstyr utover det som er angitt i vedlegg 1 (unntatt eventuelle endringer jf. fullmakt i avtalens punkt 2). Det kan oppstå ønsker fra en av partene om å kjøpe annet utstyr som begge parter kan bruke. Dette tas opp i årlig møte eller ved løpende dialog, med tanke på fordeling av utgifter og eierskap.

Det skal avholdes et årlig møte mellom partene, TK innkaller til møte i andre kvartal. Tema for møtene er blant annet:

- Gjennomgang av driftsregnskapet foregående år.
- Evaluering av daglig drift.

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

9. ANSVAR FOR HUSORDEN

Partene plikter å følge de ordensregler som gjelder for eiendommene, eller som partene med rimelighet senere finner å måtte innføre. Videre plikter en å følge instruks for tekniske anlegg, adgangskontroll, åpningstider mv. Partene er ansvarlig for alle personer som de gir adgang til arealene.

Partene plikter fortløpende å melde om enhver skade som må utbedres.

10. TVIST OG FORSTÅELSE AV KONTRAKTEN

Tvist om forståelse av denne kontrakten skal søkes løst gjennom forhandlinger mellom partene.

Dersom en tvist ikke blir løst ved forhandlinger eller mekling, kan hver av partene forlange tvisten avgjort med endelig virkning ved norske domstoler. Eiendommens hjemting er verne-ting.

11. UNDERSKRIFT

Denne avtalen er utferdiget og undertegnet i to eksemplarer, hvorav TK og AFK har hvert sitt.

Arendal/Tvedestrand, den _____

Tvedestrand kommune

Agder fylkeskommune

Vedlegg

1. Utstyr som inngår i leieavtalen, oversikt revidert 04.03.2020
2. Oversikt over hvordan grunnlagene for driftsdelen og kapitaldelen av leiesummen fremkommer
3. Kart og tegninger som viser partenes eiendommer

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

VEDLEGG 1:

UTSTYR SOM INNGÅR I LEIEAVTALEN, OVERSIKT REVIDERT 04.03.2020

Generelt

Fastmontert utstyr og fellesutstyr er Tvedestrand kommunes (TK) eiendom. Unntatt fra dette er tilsvarende idrettsutstyr Agder fylkeskommune (AFK) tar med seg fra skolen i Åmli. Utstyr som medbringes fra Åmli inngår i antallet som er listet opp under.

TK har ansvar for utskifting som følger av normal slitasje. Ansvar for reparasjoner eller utskiftinger etter hærverk eller uaktsom bruk er angitt i selve avtalen.

Utstyret vil også bli benyttet av andre enn AFK, som lag og foreninger i kommunen.

Nedenfor listes opp det utstyret TK forplikter seg til å stille til disposisjon for AFK.

Innendørs

Håndballhallene

- Håndballmål, 4 stk. med nett.
- Volleyball, 6 stk. nett med stolper. Antenner 2 per nett. 1 dommerstol.
- Basketball, kurver til 3 baner og 1 hovedbaner plassert i tak.
- Innebandy: 2 stk. innebandymål, 6 stk. små allbruksmål, 1 stk. vant til hovedbane, samt mellomvant for å dele inn en hovedbane i tre mindre baner.
- Tennis: 2 stk. nett med stolper.
- Badminton: 12 stk. nett med stolper.
- Ribbevegger, bom, ringer og tau samlet i én av salenhetene.
- Nedsprangsmatter/tjukkas: 2 stk.
- Turnmatter 15 stk CA. 200 x 100 x 6 cm
- Gymnastikkmatter 45 stk CA. 180 x 60 x 1 cm (veg hengt)
- Sprangkasse «myk type»: 1 stk.
- Trampett: 2 stk.
- Pegasus: 1 stk.
- Gymnastikkbenker: 8 stk.
- Høydehoppstativ med list: 1 stk.
- Innehekker friidrett: 12 stk.
- Resultattavler på vegg: 2 stk.
- Fast lydanlegg.

Klatrerom

- En klatrevegg med løyper av ulike vanskelighetsgrader.
- Sikringstau i vegg.
- Buldrevegg.
- Sikringsutstyr (matter e.l.) på/integrert i golvet.

Styrketreningsrom

- Apparater for sekvenstrening, håndapparater, vekter, vektløfterstativ (knebøy, benkpress, markløft),

Motorisk- og basistreningsrom

- Ribbevegger: til ca. 2 personer.
- Slynger på veggfeste: 10 stk.
- Treningsmatter: 20 stk., samt oppheng til mattene

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

Kondisjonstreningsrom

- 31 stk spinningssykler

Elev- og treningsgarderober

- Låsbare skap til 20 elever pr. garderobe eller andre løsninger for sikker oppbevaring av tøy og verdisaker. Løsningen må kunne brukes av både skolen og idretten.
- Benker og annet fastmontert utstyr.

Lærer- og dommergarderober

- Låsbare skap til 2 personer pr. garderobe.
- Benker og annet fastmontert utstyr.

Lagerrom til bord og stoler

- Ikke noe utstyr. AFK må selv anskaffe bord og stoler.

Utendørs

Fotball

- Mål: 2 stk. til 11'er-fotball og 4 stk. til 7'er-fotball.

Friidrett

- Hekker: 10 stk. hekker til 4 løpebaner, dvs. totalt 40 hekker.

Sandvolleyball

- Stolper og nett til 3 baner.

Streetbasket

- 2 kurver.

Bordtennis

- 2 bordtennisbord for utendørs bruk.

Revidert 04.03.20

Av: Line Marie Poppe (AFK), Gøran Isaksen (AFK) og Tor Olav Hagestad (TK)

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

VEDLEGG 2:

OVERSIKT OVER HVORDAN GRUNNLAGENE FOR DRIFTSDELEN OG KAPITALDELEN AV LEIESUMMEN FREMKOMMER

Driftsdelen av leiesummen

Oppsettet under viser hvordan det budsjetterte beløpet på 3.795.000 kroner målt i 2025-priser er framkommet. Beløpet er utenom strømudgifter.

Konto	Beløp
112001 - Arbeidsklær og verneutstyr	15 000
112006 - Materialer til vedlikehold av maskiner, utstyr og inventar	35 000
112007 - Rengjøringsmidler/kjemikalier	20 000
112010 - Hygieneartikler (såpe, tørkepapir, toalettpapir mv.)	15 000
113000 - Post, banktjenester, telefon, internett/bredbånd	6 000
117000 - Transportutgifter, drift av egne og leide transportmidler	10 000
117002 - Vedlikehold maskiner	10 000
117003 - Drivstoff og olje	7 000
117009 - Forsikring og årsavgifter biler og anleggsmaskiner	20 000
118505 - Bygningsforsikringer	115 000
119501 - Kommunale avgifter	30 000
119502 - Renovasjon	30 000
119504 - Lisenser	5 000
120000 - Kjøp av driftsmidler (inventar og utstyr)	50 000
122000 - Leie av driftsmidler	10 000
123000 - Vedlikehold bygg-/anleggstjenester og nybygg/nyanlegg	150 000
123001 - Vedlikehold tekniske anlegg	30 000
123002 - Vedlikehold utomhus	30 000
124000 - Driftsavtaler, reparasjoner og vaktmestertjenester	350 000
124004 - Reparasjon av andre maskiner	20 000
125001 - Materialer til vedlikeh. bygn. og naglefast utstyr	50 000
135000 - Kjøp fra kommuner	7 000
Fradrag kostnad energisentral, beløp fra AFK	-90 000
Sum driftsutgifter utenom strøm	925 000
2,0 årsverk bygghydrifere	1 470 000
2,0 årsverk renholdere	1 400 000
Totalt beløp i 2025-priser	3 795 000

Strøm kommer i tillegg. Det faktureres akonto gjennom året og avregnes når beløpet er kjent.

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

Kapitaldelen av leiesummen

Beløpene er oppgitt i hele kroner.

Grunnlag for kapitaldelen av husleia

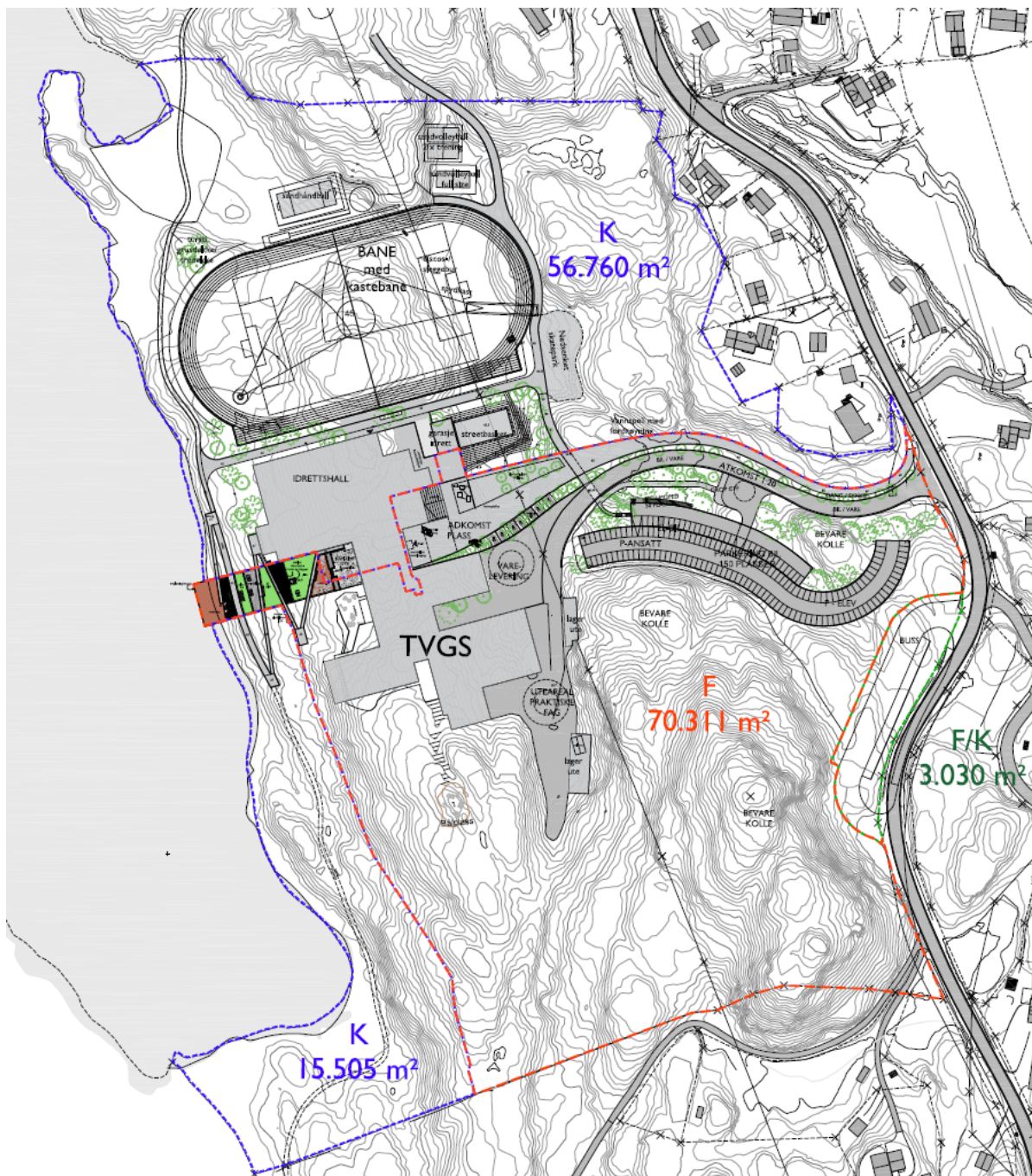
Tvedestrand kommunes kostnadsramme	230 000 000
- merverdiavgiftskompensasjon/refusjon merverdiavgift	-43 800 000
- spillemidler på kommunens anlegg	-28 000 000
Tvedestrand kommunes nettobeløp	158 200 000
I Agder fylkeskommunes utgifter ligger det noe som skal fordeles.	
Merutgifter til parkering, vei, utenomhus mv.	-13 000 000
(utgangspunkt i fordeling 50/50)	
Grunnlag for beregning av husleie, kapitaldelen	145 200 000
Totalbeløpet avrundes til	145 000 000

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

VEDLEGG 3:

KART OG TEGNINGER SOM VISER PARTENES EIENDOMMER

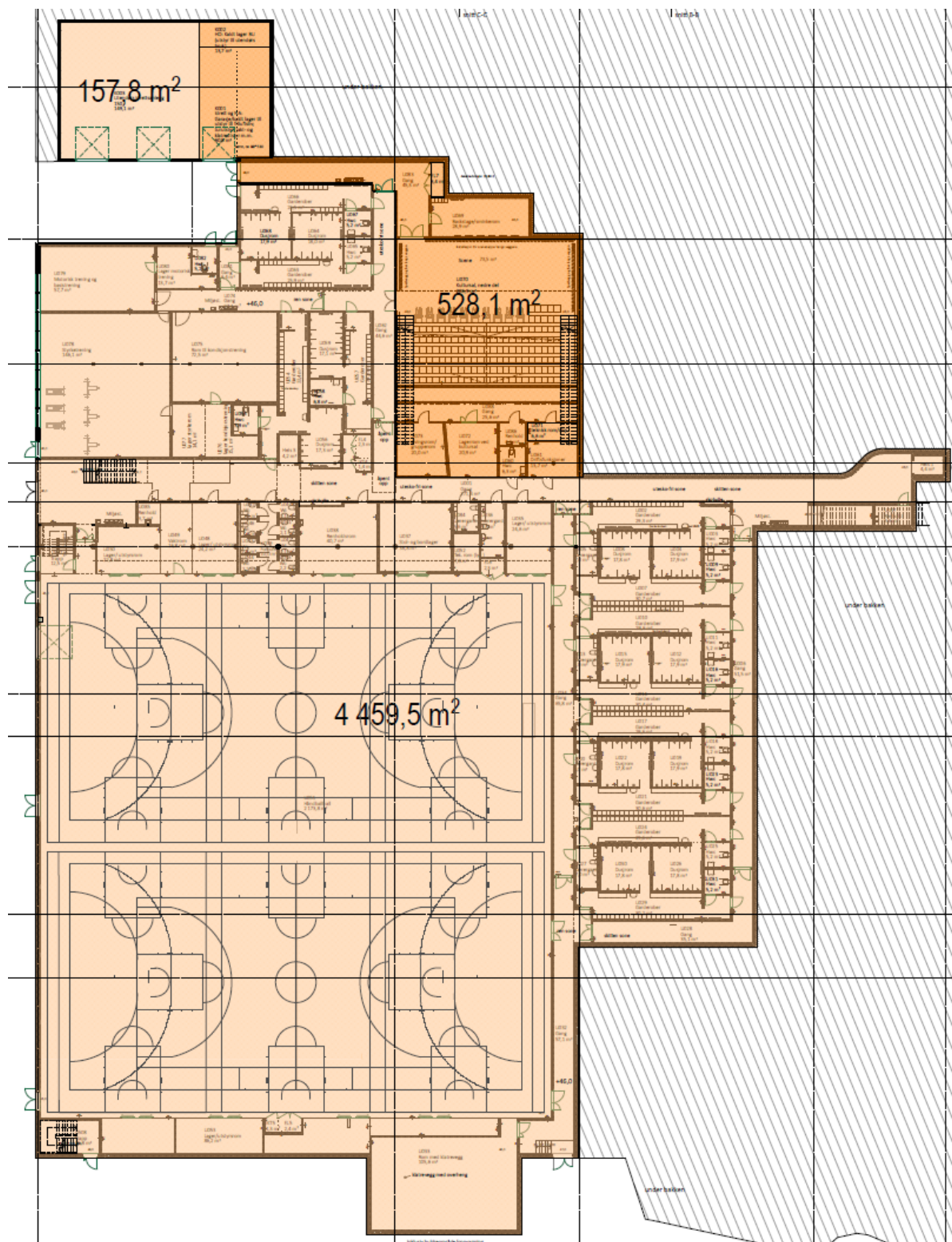
Utendørs situasjonsplan

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

Innendørs plan U (underetasjen)

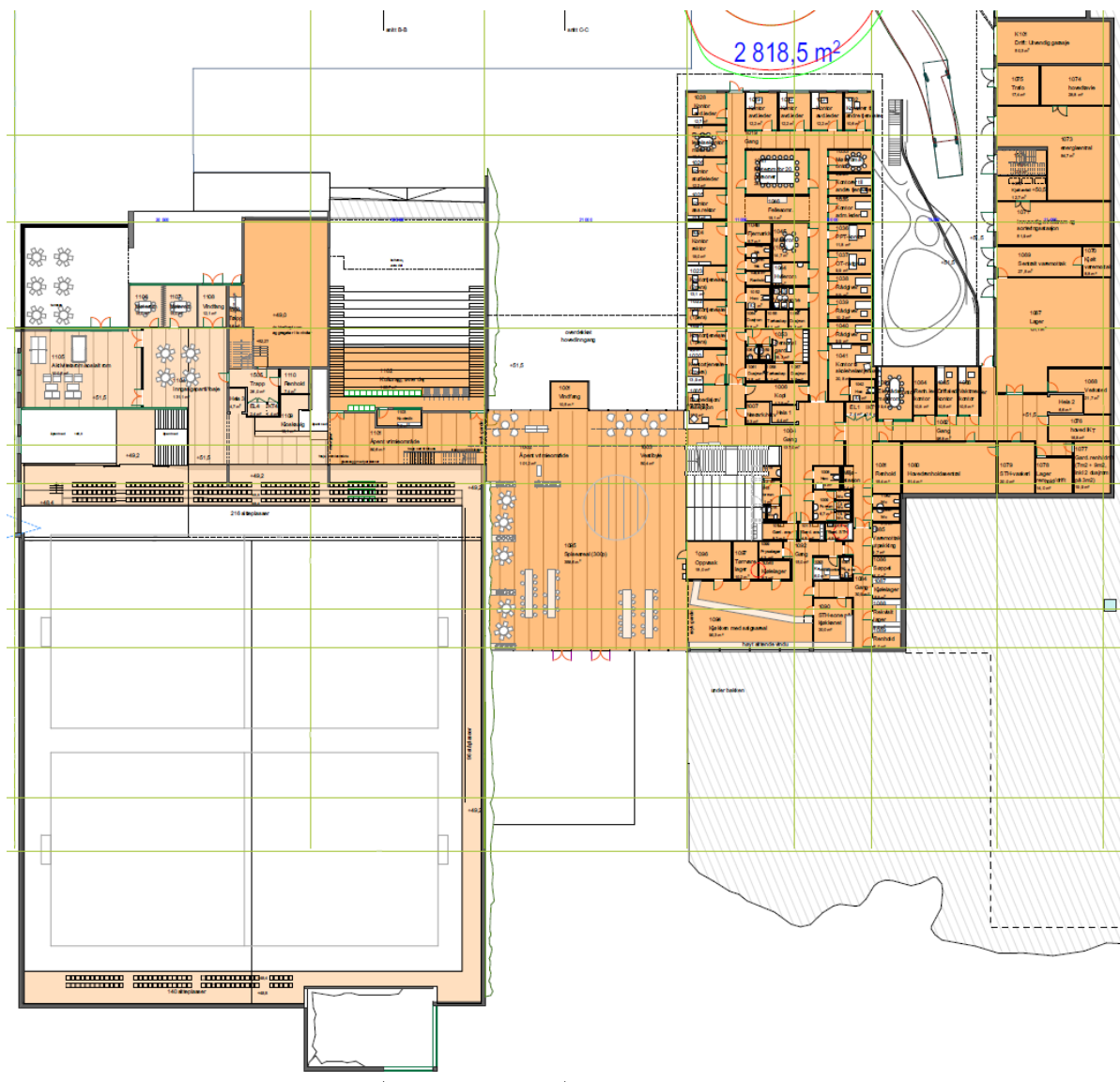
Mørk farge tilhører AFK, øvrig tilhører TK.

Tvedestrand kommune og Agder fylkeskommune, leieavtale Tvedestrand idrettspark

Innendørs plan 1 (etasje med hovedinnganger)

Mørk farge tilhører AFK, øvrig tilhører TK.

Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylkeskommune, leieavtale Mjåvann i Tvedestrand

LEIEAVTALE

1. AVTALENS PARTER

Utleier: Tvedestrand kommune (organisasjonsnummer 964 965 781), heretter kalt TK
Adresse: Tjennaveien 30, 4900 Tvedestrand
Telefon: 37 19 95 00

Leietaker: Aust-Agder fylkeskommune (organisasjonsnummer 943 039 046), heretter kalt AAFK
Adresse: Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal
Telefon: 37 01 73 00

Aust-Agder og Vest-Agder slås sammen til ett fylke fra 1.1.2020. Det forutsettes at den nye fylkeskommunen, Agder fylkeskommune, trer inn i avtalen som leietaker. I den avtalte leieperioden kan det også skje andre organisatoriske endringer for fylkeskommunen eller kommunen. Avtalepartene forplikter seg til å videreføre denne avtalen i de nye organene.

2. LEIEFORHOLDET GJELDER

Leieobjektets adresse: Mjåvann i Tvedestrand kommune.

Kommune: Tvedestrand Kommunenummer: 0914

Gårdsnummer: 4 Bruksnummer: ____ Seksjonsnummer: ____

Leieforholdet gjelder utendørs og innendørs idrettsanlegg samt andre kommunale lokaler på nevnte eiendom.

Leieforholdet omfatter også fastmontert inventar og utstyr i de nevnte arealene, samt felles aktivitetsutstyr som benyttes både av skolen og lag/foreninger. Det vises til vedlegg 1 for detaljer. Anleggene er innredet og utstyrt slik partene er blitt enige om. Rådmannen og fylkesrådmannen har fullmakt til å foreta ikke-prinsipielle endringer i vedlegg 1.

3. ANDRE FORHOLD

TK og frivillige lag/foreninger i kommunen har anledning til å bruke AAFKs eiendom kultursalen med naturlig tilhørende rom, utenom skoletid og når skolen selv ikke har behov for lokalene. Det samme gjelder fellesutstyr som lyd- og lysanlegg. Muligheten gjelder ikke-kommersiell virksomhet. TK utarbeider fortløpende en liste over hvilke frivillige lag/foreninger dette gjelder. De som ønsker å bruke kultursalen må i god tid ta kontakt med skolen for å avtale tidspunkt mv. Brukere av kultursalen kan måtte betale for bistand til bruk av tekniske anlegg, ekstrapgifter til renhold e.l.

I skoletiden plikter AAFK å stille til rådighet parkeringsplasser til driftspersonell.

Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylkeskommune, leieavtale Mjåvann i Tvedestrand

Alle utendørs anlegg, herunder parkeringsplasser, er til fri benyttelse for allmennheten når de ikke benyttes av skolen.

Begge parter forplikter seg til at personer som skal benytte avansert teknisk utstyr har fått tilstrekkelig opplæring.

Partene skal i fellesskap utarbeide nærmere regler og rutiner for bruk mv.

4. DRIFTSUTGIFTER

TK har det totale ansvaret for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU) av egne bygninger, utenomhusanlegg, inventar og utstyr.

AAFK må selv forsikre eget inventar og utstyr som plasseres/benyttes i de leide lokalene. Tilsvarende gjelder dersom TK eller frivillige lag/foreninger plasserer/benytter eget inventar og utstyr i AAFKs lokaler.

5. BRUK

AAFK har rett til å bruke idrettsanleggene utendørs og innendørs (inklusive tilhørende garderober, lagre, ganger o.l.) mandag til fredag kl. 8.00-16.00 alle skoledager. I skoletiden har AAFK også rett til å bruke kiosk, vrimleområde, aktivitetsrom og møterom. Tidspunkter for slik bruk må avtales særskilt, og må meldes til TK i god tid.

Etter nærmere avtale kan AAFK også benytte leieobjektene til skolerelaterte aktiviteter i tidsrom AAFK ikke har rett til bruk. Ønsker om dette må rettes til TK i god tid, slik at det kan planlegges og koordineres sammen med andre brukere av lokalene.

Partene skal kunne avtale annen bruk i den tiden AAFK har rett til å benytte leieobjektene. Det kan være ved messer, konserter mv. TK må i god tid kontakte AAFK for å planlegge og koordinere slik bruk.

Det gjøres ikke korrigeringer i husleien for bruk som nevnt i avsnitt to og tre i dette punktet i avtalen.

De leide arealene innendørs skal benyttes til aktiviteter organisert av skolen, og ikke til oppholdsareal for elever i friminutt mv. Det skal være en særskilt streng adgangskontroll til klatrerom, styrketreningsrom og kondisjonstreningsrom, dette som følge av rommenes bruksområde og utstyr. Til disse og eventuelle rom/anlegg med teknisk avansert utstyr må ansvarlig for aktiviteten gjennomgå opplæring i forkant.

Daglig renhold og vaktmestertjenester skal kunne gjennomføres innenfor normal arbeidstid.

6. HÆRVERK

AAFK og TK skal ha fokus på å hindre hærværk. Partene skal i fellesskap vurdere behov for rutiner og tiltak.

Dersom det kan påvises at elever har drevet hærværk eller ved uaktsomhet har forårsaket skade, skal AAFK dekke utgifter til reparasjon eller fornyelse. Dersom TK eller frivillige lag og foreninger volder skade eller har drevet hærværk i kultursalen skal TK dekke utgifter til

Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylkeskommune, leieavtale Mjåvann i Tvedestrand

reparasjon og fornyelse. Dette gjelder ved ikke-kommersiell virksomhet, jf. punkt 3 i denne avtalen. TK kan eventuelt søke utgiftene dekket fra dem som har forvoldt skadeverket. AAFK forholder seg direkte til leietaker dersom det skjer hærverk ved kommersiell utleie.

7. LEIE- OG OPPSIGELSESTID

Leieforholdet starter 1.8.2020. Avtalen løper fra det tidspunktet i 20 – tyve - år. AAFK har deretter en opsjon på ytterligere 10 års leie. AAFK må gi beskjed senest ett år før utløpet av den faste leietiden på 20 år dersom opsjonen ikke vil bli benyttet.

AAFK kan ikke framleie lokalene.

8. LEIEN

Det betales leie fra 1.8.2020.

Årlig leiesum deles i en kapitaldel og en driftsdel.

For kapitaldelen gjelder følgende:

- Helårsleien for 2020 er i utgangspunktet 3.220.000 kroner eksklusiv merverdiavgift (dvs. at AAFK skal betale 5/12 av dette i 2020). Beløpet justeres når p.t.-renten i Kommunalbanken pr. 1.8.2019 er kjent, da rentenivået den datoen skal benyttes i 2020.
- Helårsleien for 2020 er beregnet med utgangspunkt i en netto kapitalutgift på 145 mill. kroner, 30 års avdragstid, p.t.-rente på 1,65 % pr. 1.8.2017, annuitetslån, samt en andel til AAFK på 52,5 %.
- Det knyttes en renteklausul til beløpet. Kommunalbankens p.t.-rente benyttes, med måletidspunkt 1.8. hvert år. Rentesatsen 1.8. år n brukes ved beregning av leiesummen i år n+1.
- Leien indeksreguleres ikke.

For driftsdelen gjelder følgende:

- Helårsleien for 2020 er 2.520.000 kroner eksklusiv merverdiavgift, målt i 2017-kroner (dvs. at AAFK skal betale 5/12 av dette i 2020). Beløpet justeres med deflator fra 2017-nivå til 2020-nivå som angitt under for å finne den faktiske helårsleien for 2020.
- Helårsleien for 2020 er beregnet med utgangspunkt i budsjett for forvaltning, drift og vedlikehold på 4,8 mill. kroner (2017-nivå), samt en andel til AAFK på 52,5 %.
- Leiesummen reguleres årlig med statsbudsjettets anslag for deflator for kommune-sektoren kommende år.
- Driftsbudsjettet som er lagt til grunn i avtalen som inngås i 2017 er uten omforente vedlikeholdsutgifter. Driftserfaringer fra de 3 første driftsårene samt «som bygget» LCC-analyse (LCC=livssyklus kostnader) med tilhørende vedlikeholdsplan vil deretter kunne danne grunnlaget for fastsettelse av endelig vedlikeholdsbudsjett for anlegget. Frem til endelig vedlikeholdsbudsjett er utarbeidet og omforent legges det inn i driftsbudsjettet en rundsum pålydende 100 kroner/m² BTA for uforutsett/vedlikehold.

For begge deler gjelder følgende:

- Merverdiavgift kommer i tillegg til leiesummene nevnt over.
- TK skal så snart forutsetningene for et års leiesum er klart, gi melding om ny leie til AAFK.
- Leien faktureres kvartalsvis.

Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylkeskommune, leieavtale Mjåvann i Tvedestrand

- Det skal gjennomføres nye forhandlinger knyttet til driftsbudsjettet som ligger til grunn for avtalen, med virkningstidspunkt for endring fra 1.1.2024. TK må føre regnskap og framlegge det for de første driftsårene når disse forhandlingene skal gjennomføres. Deretter kan endringer avtales med virkning tidligst fem år etter siste endring. Melding må gis senest ett år før tiltenkt virkningstidspunkt for endringene.
- Den første forhandlingen kan også gjelde andre forhold i avtalen, såfremt partene er enige om dette.
- Det skal avholdes et årlig møte mellom partene, hvor evaluering av driftsbudsjettet skal være en av sakene som behandles.

9. ANSVAR FOR HUSORDEN

Partene plikter å følge de ordensregler som gjelder for eiendommene, eller som partene med rimelighet senere finner å måtte innføre. Videre plikter en å følge instruks for tekniske anlegg, adgangskontroll, åpningstider mv. Partene er ansvarlig for alle personer som de gir adgang til arealene.

Partene plikter fortløpende å melde om enhver skade som må utbedres.

10. TVIST OG FORSTÅELSE AV KONTRAKTEN

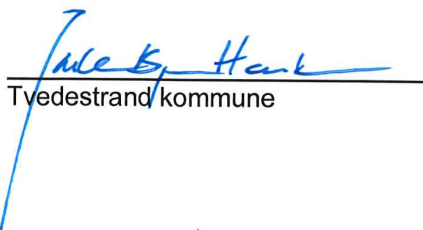
Tvist om forståelse av denne kontrakten skal søkes løst gjennom forhandlinger mellom partene.

Dersom en tvist ikke blir løst ved forhandlinger eller mekling, kan hver av partene forlange tvisten avgjort med endelig virkning ved norske domstoler. Eiendommens hjemting er verne-ting.

11. UNDERSKRIFT

Denne avtalen er utferdiget og undertegnet i to eksemplarer, hvorav TK og AAFK har hvert sitt.

Arendal/Tvedestrand, den 15.09.2017

Tvedestrand kommune

Aust-Agder fylkeskommune

Vedlegg

1. Utstyr som inngår i leieavtalen
2. Oversikt over hvordan grunnlagene for driftsdelen og kapitaldelen av leiesummen fremkommer
3. Kart og tegninger som viser partenes eiendommer

Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylkeskommune, leieavtale Mjåvann i Tvedestrand

VEDLEGG 1:

UTSTYR SOM INNGÅR I LEIEAVTALEN

Generelt

Fastmontert utstyr og fellesutstyr er Tvedestrand kommunes (TK) eiendom. Unntatt fra dette er tilsvarende idrettsutstyr Aust-Agder fylkeskommune (AAFK) tar med seg fra skolen i Åmli. Utstyr som medbringes fra Åmli inngår i antallet som er listet opp under.

TK har ansvar for utskifting som følger av normal slitasje. Ansvar for reparasjoner eller utskiftinger etter hærverk eller uaktsom bruk er angitt i selve avtalen.

Utstyret vil også bli benyttet av andre enn AAFK, som lag og foreninger i kommunen.

Nedenfor listes opp det utstyret TK forplikter seg til å stille til disposisjon for AAFK.

Innendørs

Håndballhallene

- Håndballmål, 4 stk. med nett.
- Volleyball, 6 stk. nett med stolper.
- Basketball, kurver til 6 baner og 2 hovedbaner (ved mobile løsninger kan dette sambrukes).
- Innebandy: 2 stk. innebandymål, 6 stk. små allbruksmål, 1 stk. vant til hovedbane, samt mellomvant for å dele inn en hovedbane i tre mindre baner.
- Bordtennis: 15 stk. bord med nett.
- Tennis: 2 stk. nett med stolper.
- Badminton: 12 stk. nett med stolper.
- Ribbevegger, bom, ringer og tau samlet i én av salenhetene. Ribbevegger i ytterligere inntil 3 salenheter.
- Nedsprangsmatter/tjukkas: 2 stk.
- Gymnastikkmatter: inntil 60 stk.
- Sprangkasse: 1 stk.
- Springbrett: 1 stk.
- Trampett: 2 stk.
- Turnhest: 1 stk.
- Gymnastikkbenker: 8 stk.
- Høydehoppsstativ med list: 1 stk.
- Innehekker friidrett: 12 stk.
- Resultattavler på vegg: 2 stk.
- Fast og mobilt lydanlegg.

Klatrerom

- En klatrevegg med løyper av ulike vanskelighetsgrader.
- Sikringstau i veggen.
- Buldrevegg.
- Sikringsutstyr (matter e.l.) på/integrert i golvet.

Styrketreningsrom

- Apparater for sekvenstrening, håndapparater, vekter, vektløfterstativ (knebøy, benkpress, markløft), krosstrening mv. AAFK og TK avtaler nærmere type utstyr.

Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylkeskommune, leieavtale Mjåvann i Tvedestrand

Kondisjonstreningsrom

- Tredeemøller, stepmaskiner, romaskiner, spinningssykler, krosstreningsmaskiner e.l. AAFK og TK avtaler nærmere type utstyr.

Motorisk- og basistreningsrom

- Ribbevegger: til ca. 10 personer.
- Slynge på skinner: ca. 10 stk.
- Treningsmatter: 20 stk., samt oppheng til mattene.

Elev- og treningsgarderober

- Låsbare skap til 20 elever pr. garderobe eller andre løsninger for sikker oppbevaring av tøy og verdier. Løsningen må kunne brukes av både skolen og idretten.
- Benker og annet fastmontert utstyr.

Lærer- og dommergarderober

- Låsbare skap til 2 personer pr. garderobe.
- Benker og annet fastmontert utstyr.

Lagerrom til bord og stoler

- Ikke noe utstyr. AAFK må selv anskaffe bord og stoler.

Utendørs

Fotball

- Mål: 2 stk. til 11'er-fotball og 4 stk. til 7'er-fotball.

Friidrett

- Hekker: 10 stk. hekker til 4 løpebaner, dvs. totalt 40 hekker.

Sandvolleyball

- Stolper og nett til 3 baner.

Sandhåndball

- Mål med nett til én bane.

Streetbasket

- 2 kurver.

Bordtennis

- 2 bordtennisbord for utendørs bruk.

Frisbeegolf

- Ca. 10 kurver. Antall avklares i detaljprosjekteringen.

I detaljprosjekteringen kan det komme endringer i anlegg utendørs, blant annet om de plasseres på fylkeskommunens eller kommunens område. Dette kan påvirke listen over.

Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylkeskommune, leieavtale Mjåvann i Tvedestrand

VEDLEGG 2:

OVERSIKT OVER HVORDAN GRUNNLAGENE FOR DRIFTSDELEN OG KAPITALDELEN AV LEIESUMMEN FREMKOMMER

Driftsdelen av leiesummen

Oppsettet under viser hvordan det budsjetterte beløpet på 4,8 mill. kroner er framkommet.

Budsjett, driftsutgifter Mjåvann idrettsanlegg		Beløp
<i>Serviceavtaler</i>		
Brannalarm	30 000	
Ledelys	10 000	
Markeringslys	10 000	
Dører og porter	20 000	
Heis	15 000	
Brannslukkere	10 000	
Brannslanger	10 000	
Røykluker	20 000	
Rullegitter	15 000	
Dørautomatikk	10 000	
Sprinkelanlegg	10 000	
Ventilasjonsanlegg	10 000	
IK elektro	15 000	
Tak	25 000	210 000
Vaktmester / vakt, 1,5 årsverk		825 000
Renhold, 2,5 årsverk		1 375 000
Kommunale avgifter		40 000
Renovasjon		100 000
Forsikring		100 000
Vedlikehold (5.800 kvm. * 100 kroner)		580 000
Strøm		200 000
Rengjøringsmateriell, papir mv.		140 000
<i>Utendørsanlegg</i>		
Lys fotballbane		150 000
Undervarme fotballbane		250 000
Uteområder, vedlikehold		200 000
Brøyting mv.		600 000
Totalt i 2017-kroner, ekskl. mva.		4 770 000
Totalbeløp avrundet		4 800 000

Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylkeskommune, leieavtale Mjåvann i Tvedestrand

Kapitaldelen av leiesummen

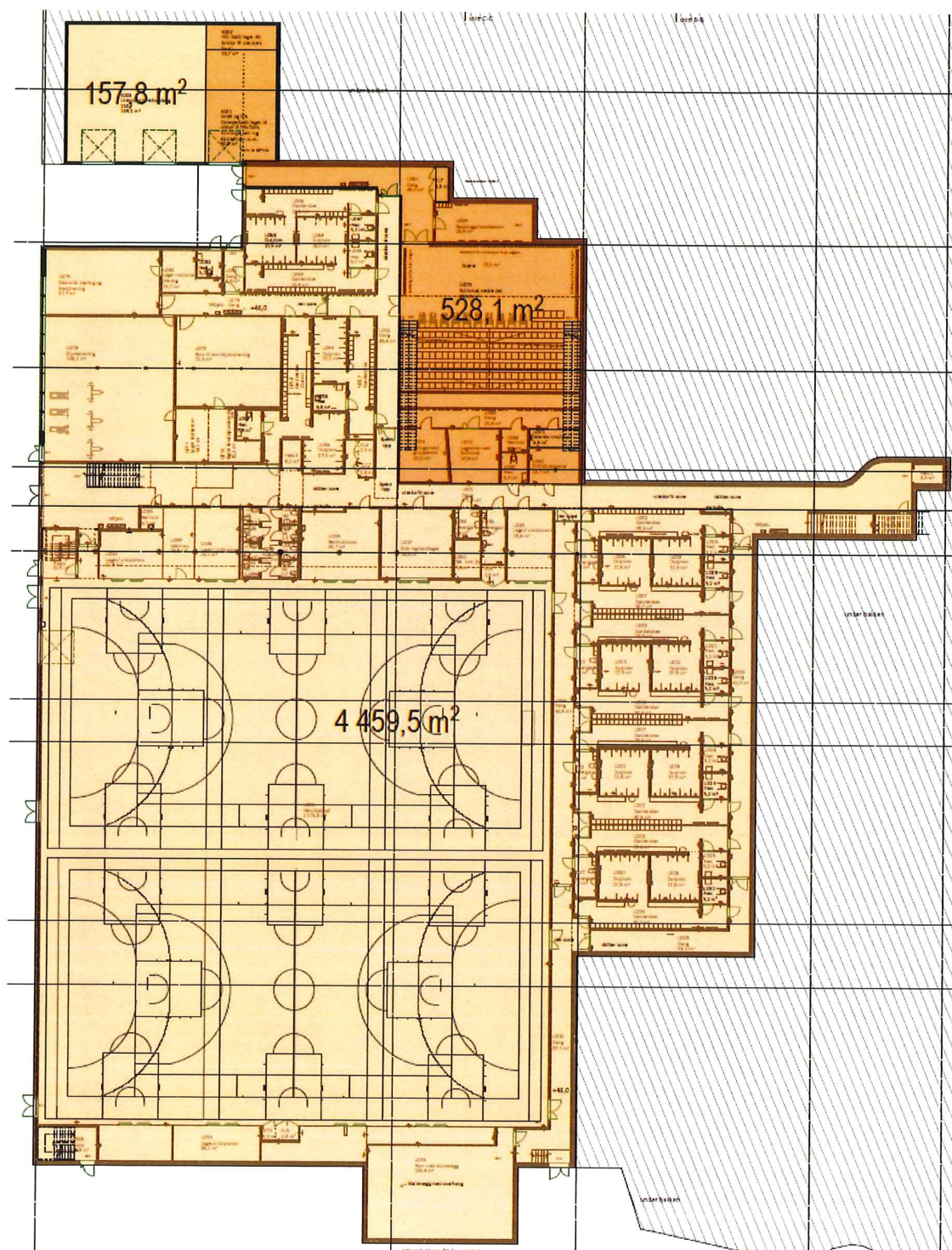
Beløpene er oppgitt i hele kroner.

Grunnlag for kapitaldelen av husleia	
Tvedestrand kommunes kostnadsramme	230 000 000
- merverdiavgiftskompensasjon/refusjon merverdiavgift	-43 800 000
- spillemidler på kommunens anlegg	-28 000 000
Tvedestrand kommunes nettobeløp	158 200 000
I Aust-Agder fylkeskommunes utgifter ligger det noe som skal fordeles.	
Merutgifter til parkering, vei, utenomhus mv. (utgangspunkt i fordeling 50/50)	-13 000 000
Grunnlag for beregning av husleie, kapitaldelen	145 200 000
Totalbeløpet avrundes til	145 000 000

Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylkeskommune, leieavtale Mjåvann i Tvedestrand

Innendørs plan U (underetasjen)

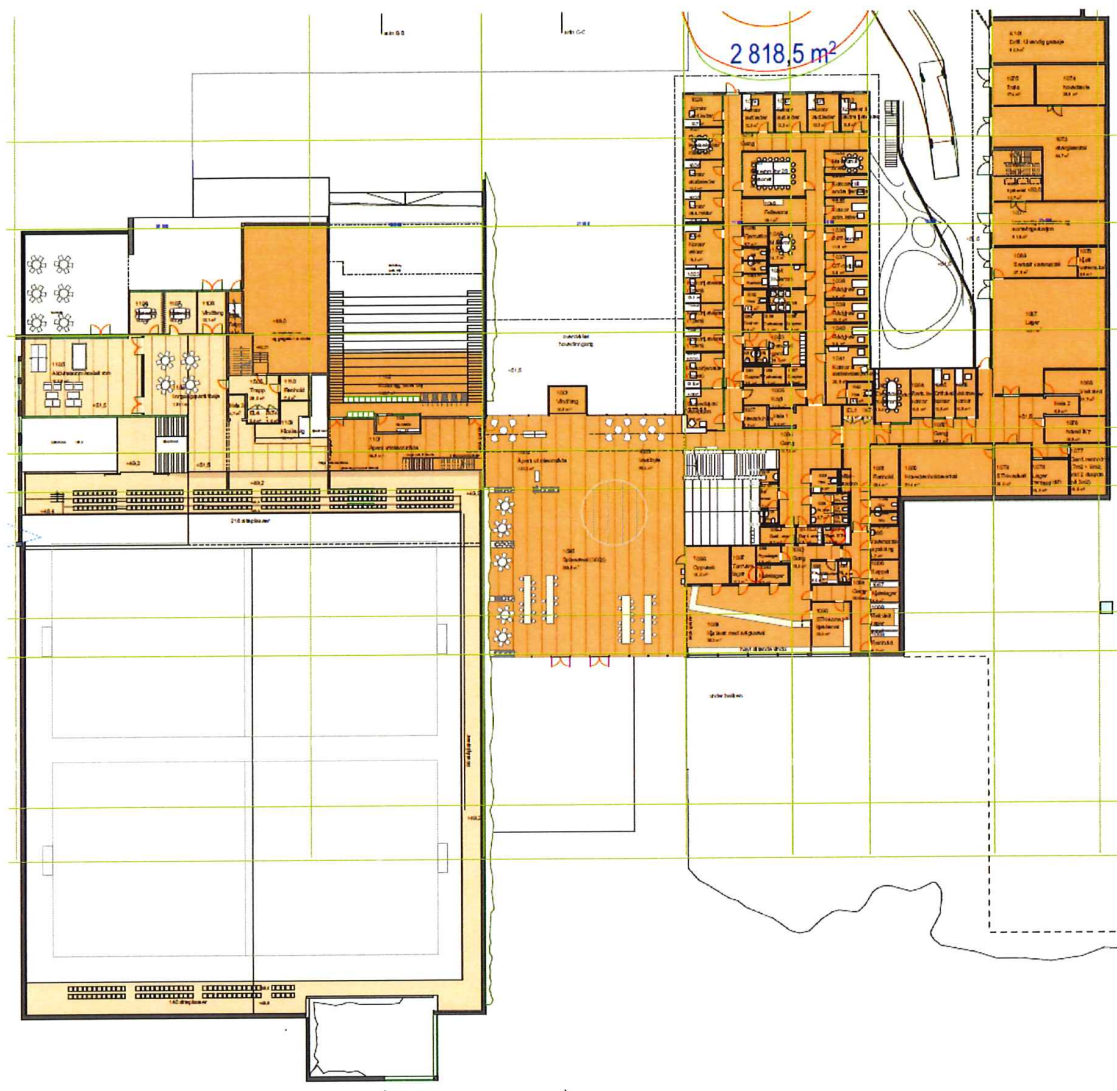
Mørk farge tilhører AAFK, øvrig tilhører TK.

Tvedestrand kommune og Aust-Agder fylkeskommune, leieavtale Mjåvann i Tvedestrand

Innendørs plan 1 (etasje med hovedinnganger)

Mørk farge tilhører AAFK, øvrig tilhører TK.

Tvedestrand kommune

Saksprotokoll

Tvedestrand Idrettspark - revidering av leieavtale med Agder fylkeskommune

Arkivsak-dok.	25/424
Saksbehandler	Thomas Ramsdal Thorsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet 2023-2027	07.05.2025	25/23
2 Kommunestyret 2023-2027	14.05.2025	25/28

Formannskapet 2023-2027 har behandlet saken i møte 07.05.2025 sak 25/23

Formannskapet 2023-2027 innstilling

- Kommunestyret vedtar følgende rammer for forhandlingene om revidering av leieavtale datert 15.09.2017 mellom Agder fylkeskommune angående Tvedestrand idrettspark:
 - Driftsutgifter på 925.000 kroner i 2025-priser. Strøm kommer i tillegg med betaling ákonto gjennom året og avregning etter årets slutt.
 - 2,0 årsverk byggedrifter.
 - 2,0 årsverk renholdere.
 - Fordelingsnøkkel der Agder fylkeskommune betaler 52,5 % og Tvedestrand kommune betaler 47,5 %.
 - Virkningstidspunkt for revidert avtale er 1.7.2024.
- Kommunedirektøren får fullmakt til å utarbeide og inngå ny avtale innenfor de rammer som følger av andre vedtakspunkter i denne saken.
- Økonomiske konsekvenser av endringer i avtalen vil en komme tilbake til senere.

Kommunestyret 2023-2027 har behandlet saken i møte 14.05.2025 sak 25/28

Møtebehandling

Votering

Formannskapetets innstilling enstemmig vedtatt.

Kommunestyret 2023-2027 vedtak

- Kommunestyret vedtar følgende rammer for forhandlingene om revidering av leieavtale datert 15.09.2017 mellom Agder fylkeskommune angående Tvedestrand idrettspark:
 - Driftsutgifter på 925.000 kroner i 2025-priser. Strøm kommer i tillegg med betaling ákonto gjennom året og avregning etter årets slutt.

- b) 2,0 årsverk byggdrifter.
- c) 2,0 årsverk renholdere.
- d) Fordelingsnøkkel der Agder fylkeskommune betaler 52,5 % og Tvedestrand kommune betaler 47,5 %.
- e) Virkningstidspunkt for revidert avtale er 1.7.2024.

2. Kommunedirektøren får fullmakt til å utarbeide og inngå ny avtale innenfor de rammer som følger av andre vedtakspunkter i denne saken.

3. Økonomiske konsekvenser av endringer i avtalen vil en komme tilbake til senere.

Tvedestrand kommune

Bygg og anlegg

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/424-1
Saksbehandler Thomas Ramsdal Thorsen

Utvalg	Møtedato
Formannskapet 2023-2027	
Kommunestyret 2023-2027	14.05.2025

Fornyelse avtale Tvedestrand Idrettspark

Kommunedirektørens forslag til vedtak

- Kommunestyret vedtar følgende rammer for forhandlingene om revidering av leieavtale datert 15.09.2017 mellom Agder fylkeskommune angående Tvedestrand idrettspark:
 - Driftsutgifter på 925.000 kroner i 2025-priser. Strøm kommer i tillegg med betaling ákonto gjennom året og avregning etter årets slutt.
 - 2,0 årsverk byggdrifter.
 - 2,0 årsverk renholdere.
 - Fordelingsnøkkel der Agder fylkeskommune betaler 52,5 % og Tvedestrand kommune betaler 47,5 %.
 - Virkningstidspunkt for revidert avtale er 1.7.2024.
- Kommunedirektøren får fullmakt til å utarbeide og inngå ny avtale innenfor de rammer som følger av andre vedtakspunkter i denne saken.
- Økonomiske konsekvenser av endringer i avtalen vil en komme tilbake til senere.

Vedlegg

Vedlegg til referat 28.01.2025, kommentarer AFK
18.10.2024-Forhandlinger Tvedestrand idrettspark
2025.01.28 - Referat møte mellom Agder Fylkeskommune og Tvedestrand kommune
K-sak 80-2017 Ny videregående skole og idrettsanlegg i Tvedestrand - leieavtale
Tvedestrand idrettspark leieavtale fra 2017, med revidert utstysliste fra 2020

Bakgrunn for saken (fakta)

Revisjon av dagens leieavtale mellom Agder fylkeskommune (heretter kalt AFK) og Tvedestrand kommune (heretter kalt TK) for bruk av arealene tilknyttet Tvedestrand idrettspark. Avtalen fra 2017 ligger vedlagt, inklusive revidert oversikt i vedlegg om utstyr som inngår i avtalen.

Den årlige husleien består av en driftsdel og en kapitaldel. Driftsdelen tar utgangspunkt i et driftsbudsjett for idrettsparken, mens kapitaldelen tar utgangspunkt i investeringsutgiftene og beregnede årlige utgifter til renter og avdrag. For begge

disse er det en fordelingsnøkkel mellom AFK og TK, der AFK betaler 52,5 % og TK 47,5 %. Se vedlegg for hele avtalen fra 2017.

I avtalens punkt 8 står det blant annet at det skal gjennomføres nye forhandlinger knyttet til driftsbudsjettet som ligger til grunn for avtalen, med virkningstidspunkt for endring fra 01.01.2024. Videre står det at den første forhandlingen også kan omfatte andre forhold i avtalen, dersom partene er enige om dette. Før signering av avtalen i 2017 skrev AFK i e-post til TK blant annet følgende: «Vi vil legge til grunn at dersom en av partene ønsker å ta opp andre forhold i avtalen så skal det veldig mye til at den andre parten kan motsette seg det. Vi legger derfor til grunn at vi vil se på fordelingstallene ved første rullering og at dette aksepteres av Tvedestrand kommune.»

AFK og TK har siden høsten 2024 hatt dialog og forhandlinger, men det er ikke kommet til enighet administrativt. Både som følge av dette og på grunn av at kommunedirektøren ikke har fullmakt til å inngå avtale administrativt legges denne saken frem for kommunestyret.

Problemstilling

- Hvilke rammer skal ligge til grunn for revidert leieavtale når det gjelder årlig driftsbudsjett, årsverk byggdrift og renholdere, samt fordelingsnøkkel?
- Hvilket virkningstidspunkt skal gjelde for revidert avtale?

Faglige merknader/historikk

AFK og TK signerte 15.09.2017 en leieavtale for idrettsparken med varighet på 20 år, med opsjon på ytterligere 10 års leie. Det ble på dette tidspunktet lagt inn et punkt at det skal gjennomføres nye forhandlinger knyttet til driftsbudsjettet som ligger til grunn for avtalen, med virkningstidspunkt for endringen fra 01.01.2024.

AFK og TK har siden august 2024 hatt dialog rundt revisjon av nåværende avtale, samt to forhandlingsmøter. Det har da vært 4 punkter som har blitt diskutert og forhandlet om. Disse punktene er: driftsbudsjettet, antall årsverk, virkningstidspunkt for endring av avtale, og til slutt fordelingsnøkkelen. Siste forhandlingsmøte ble gjennomført 28.01.2025. Det ble ikke enighet på de 4 punktene, og forhandlingene ble avbrutt.

I etterkant av det siste forhandlingsmøtet, sendte AFK over et forslag 02.02.2025 med en helhetlig løsning for en revidert avtale. Det er da signalisert enighet om de to første punktene og uenighet om virkningstidspunkt. Partene står langt fra hverandre angående punktet som omhandler fordelingsnøkkel.

Under listes punktene opp for å gi historikk og merknader pr. punkt, og hvordan TK stiller seg til hvert punkt.

Driftsbudsjett (uten årsverk)

Det ble ved avtaleinngåelse estimert et driftsbudsjett i samarbeid mellom AFK og TK. Etter denne driftsperioden er TK enig med AFK at nåværende avtale har et for høyt driftsbudsjett. TK har brukt lavere sum på driften av idrettsparken. Det er flere grunner til at denne summen er lavere som eksempelvis feil beregning av AFK og TK, nytt bygg som fortsatt har vært i reklamasjonsperioden etc.

AFK foreslo å bruke gjennomsnittet for faktiske kostnader de siste tre årene som grunnlag til nytt driftsbudsjett. TK ville ikke akseptere dette da som nevnt anlegget fortsatt var innenfor reklamasjonsperioden, og risikoen for økte kostnader øker når denne perioden er over.

TK kom tilbake med et forslag for et nytt driftsbudsjett på 925.000 kroner. Strøm er da trukket ut av budsjettet og avregnes årlig. For 2025 er det lagt inn en sum på 700.000 kroner i åkontobeløp knyttet til strøm.

AFK og TK ble enige i forkant av møtet 28.01.2025 at dette er et omforent driftsbudsjett.

AFK har foreslått dette punktet som en helhetlig løsning. TK er enig i punktet alene, men ikke enig i den helhetlige løsningen punktet er en del av.

Kommunedirektøren mener dette driftsbudsjettet kan aksepteres som enkeltpunkt.

Årsverk

I opprinnelig avtale var følgende avtalt på årsverk: 2,5 årsverk på renhold, og 1,5 årsverk på byggdrifter.

Byggdrifter

Etter en periode med drift ble byggdrifter økt fra 1,5 til 2,5 årsverk da det ble erfart fra TK sin side at anlegget krevde mer oppfølging enn først antatt. TK mener det ble gjort en muntlig avtale om 2,5 årsverk innenfor budsjetttrammene, men AFK mener de aldri har bekreftet eller hørt om denne avtalen. TK kan ikke dokumentere denne avtalen.

Slik idrettsparken har vært driftet, har det vært en byggdrifter dagtid, en byggdrifter kveldstid på anlegget og 0,5 årsverk til vedlikehold av utvendig idrettsanlegg i perioder. Dagtid og kveldstid er på grunn av det er aktivitet her både dag og kveld. Hadde det ikke vært byggdrifter på kveldstid til stede, ser TK at det ville blitt et stort behov for overtidsbetalinger knyttet til uttrykningsoppdrag på grunn av mye aktivitet på kveld. TK mener også at personell til stede hele dagen reduserer sannsynligheten for hærverk. TK mener det er helt nødvendig med denne stillingen for å ta ordentlig vare på bygningsmassen, samt at denne stillingen i stor grad finansierer seg selv med tanke på merarbeidet og kostnadene som ville vært konsekvensen uten denne stillingen.

Under første forhandlingsmøte mente AFK at dagens årsverk på idrettsparken var for mye. AFK henviste da til en hall i Kristiansand med tilsvarende størrelse som ble driftet med 1,0 årsverk (dog uten uteområder). Etter møtet ble det foreslått fra AFK 1,5 årsverk på byggdrifter, men at det føres timer som skal vurderes årlig. TK godtok ikke dette, men mente at det var mulig å nedjustere med 0,5 årsverk til 2,0 årsverk og at det ikke skulle brukes tid på å føre timer.

Under forhandlingsmøtet 28.01.2025 stod fortsatt partene på sitt. I etterkant av møtet kom AFK med forslag om å akseptere TK sitt forslag på 2,0 årsverk på byggdrifter, som en del av en helhetlig løsning. Årsverk må også vurderes i årlige møter. TK er enig i 2,0 årsverk alene, men ikke enig i den helhetlige løsningen punktet er en del av.

Renhold

Dagens avtale har som nevnt 2,5 årsverk på renhold. I forhandlingsmøte med AFK var første forslag fra AFK påstand om at det ikke var behov for de nevnte årsverkene på anlegget. Etter første forhandlingsmøte kom AFK med forslag på 1,0 årsverk på renhold. TK var ikke enige i dette, og mente 2,5 årsverk på renhold skulle videreføres.

Den 12.11.2024 kom TK med et motforslag på 2 årsverk renholdere. Dette ble foreslått etter kalkuleringer utført av kommunens renholdsleder. AFK mente fortsatt dette var feil, og mente at det var mulig å strekke seg til 1,5 årsverk renholdere.

Under forhandlingsmøtet 28.01.2025 stod fortsatt partene på sitt. I etterkant av møtet kom AFK med forslag om å akseptere TK sitt forslag på 2,0 årsverk på renholdere i en helhetlig avtale. TK er enig 2,0 årsverk punktet alene, men ikke enig i den helhetlige løsningen punktet er en del av.

Virkningsdato

I gjeldende avtale står det at ny avtale skal reforhandles med virkning fra 01.01.2024. TK mente det var for langt tilbake i tid til at en ny avtale skulle ha tilbakevirkende kraft til denne datoen. TK mente 01.01.2025 var en mer riktig dato med bakgrunn i at dialogen ble startet i august 2024.

AFK henviste til dagens avtale og mente TK skulle sendt over regnskapstall, og startet dialogen på et tidligere tidspunkt da det står i avtalen at TK må føre regnskap og fremlegge det for de første driftsårene når disse forhandlingene skal gjennomføres. TK mener AFK har like stor skyld i forsinkelse av forhandlinger da AFK ikke har kontaktet TK før august 2024.

AFK sendte i sitt forslag til helhetlig løsning virkningstidspunkt 01.01.2024. TK er ikke enig, og mener skylden er delt. TK mener derfor en revidert virkningsdato på 01.07.2024 burde være en akseptabel løsning.

Kommunedirektøren mener AFK sitt forslag til virkningsdato ikke kan aksepteres, men at en virkningsdato på 01.07.2024 kan aksepteres.

Fordelingsnøkkel

Dagens avtale har en fordelingsnøkkel med følgende fordeling: AFK 52,5 % og TK 47,5 %.

På tidspunktet dagens avtale ble signert, var dette med bakgrunn i estimert tid TK sine lag og foreninger ville benytte arealene og at AFK hadde arealene 08:00 – 16:00 på ukedagene. Det som ble estimert i 2017 av TK, ser man i BookUp (kalender og bookingsystem for idrettsparken) stemmer meget bra. Det ble i 2017 estimert kommunal bruk av anlegget med 36 timer pr. uke. AFK hentet selv ut tall fra BookUp i oktober 2024, og denne oversikten viste at bruken tilknyttet TK sine lag og foreninger lå på 36,2 timer i uken. Altså var beregningen av bruk av TK fra 2017 godt estimert. AFK kom med argument om at de ikke bruker arealene hele skoledagen. AFK startet første runde i forhandlingene med å legge inn 7 timer pr. ukedag, og så trakk de bort 1,5 time en dag med bakgrunn i at skolen ikke startet før kl. 10 en dag. Altså totalt 33,5 timer i uken. AFK foreslo med bakgrunn i dette en fordeling med AFK 48 % og TK 52 %.

I neste forhandlingsmøte som ble avholdt i januar 2025 hadde AFK endret ytterligere på fordelingsnøkkelen. Det ble da lagt frem to ulike modeller. Det var følgende modeller:

Modell 1 (basert på disponering av arealer): AFK disponerer arealene 40 t/uke (08:00 – 16:00), og TK disponerer arealene 72 t/uke. Timetallet til TK fremkom av ukedager 07:00 – 08:00 og 16:00 – 23:00, samt helger 07:00 – 23:00. Det ble opplyst fra AFK at dette er en modell som ble benyttet ved tilsvarende leieavtaler, og nevner Flekkefjord kommune. Ved denne modellen ville fordelingsnøkkelen blitt AFK 36 % og TK 64 %.

Modell 2 (faktisk bruk av arealene): Her baserer de seg på skolens timeplan (det blir da også gått ned på timeantall som ble presentert i oktober) samt reell øvrig bruk registrert gjennom BookUp. Fordelingen som blir foreslått da er AFK 46 % (30,8 t/uke) og TK 54 % (36,2 t/uke). Skolens timeplan ble ikke fremlagt, og dette er pr. nå kun tall TK har fått oppgitt fra AFK.

AFK foreslår at modell 2 benyttes, og at ny fordelingsnøkkel i revidert avtale blir AFK 46 % og TK 54 %. Som nevnt er TK uenig i denne fordelingen.

TK mener fordelingsnøkkelen som ble avtalt ved signering av gjeldende avtale representerer riktig fordeling av bruksbrøken av anlegget. Altså at skolen bruker arealene 08:00 – 16:00 (40 t/uke), og at kommunen fortsatt ligger på rundt 36 t/uke. Benyttes disse tallene blir fordelingsnøkkelen som dagens avtale, AFK 52,5 % og TK 47,5%. Bakgrunnen for at TK mener dette er riktig fordeling, er blant annet at det på dagtid er mer aktivitet enn på kveldstid. Det er flere forpliktelser mot leieavtalen med AFK enn hva det er på kveldstid. Det blir daglig gjennomført to kontrollrunder på bygget, en på morgenen (etter kommunen har hatt arealene på kvelden før) og en når skolen er ferdig før idrettslag/foreninger kommer. Det er på disse rundene dokumentert at ca. 80 % av hærverk som blir gjort på bygget skjer i skolens tid, det er altså mer arbeid knyttet til skolens bruk av arealene. Situasjonen er den samme når det gjelder renhold. Det er større pågang i arealene i skolens tidspunkt, noe som utgjør større behov for renhold.

TK mener også at det blir helt feil å bruke argumentasjon om at skolen skal regne bruk av hallen ut ifra skolens timeplan år for år. Det er helt naturlig at AFK leier disse arealene i et bestemt tidsintervall (i normal skoletid). Det vil ikke være noe reell mulighet for lag og foreninger å bruke idrettsparkens arealer i skoletiden, og TK mener derfor dette blir helt feil å bruke som argument. Det må også nevnes at idrettsparken i stor grad ble bygd på grunn av den nye skolen, og på grunn av skolen sin aktivitet. Kommunen hadde ikke bygd et så omfattende idrettsanlegg hvis det ikke var for den nye skolen.

Etter møtet i januar ble det helt klart at AFK og TK stod for langt unna hverandre i forbindelse med å revidere leieavtalen. TK valgte derfor å lage en politisk sak på dette før en går videre med forhandlinger.

Kommunedirektøren mener dagens fordelingsnøkkel er riktig (AFK 52,5 % og TK 47,5 %), og at AFK sitt forslag ikke kan aksepteres.

Tidligere vedtak

Kommunestyresak 80/2017 «Ny videregående skole og idrettsanlegg i Tvedestrand – leieavtale».

Gjeldende budsjettforutsetninger og økonomiske konsekvenser

Alle beløp nevnt i denne saken er uten merverdiavgift.

Avtalen fra 2017

Dersom avtalen fra 2017 skulle gjelde for 2025 også, skulle AFK betalt 8.435.000 kroner i husleie. Dette ville fordelt seg med 3.248.000 kroner i driftsdel og 5.187.000 kroner i kapitaldel.

Tvedestrand kommunes vedtatte budsjett for 2025

Da kommunedirektøren ferdigstilte sitt budsjettforslag for 2025 hadde en arbeidet en del med nytt driftsbudsjett for idrettsparken, men det gjenstod noen justeringer og avklaringer. Som nevnt tidligere i saken innså en at tidligere driftsbudsjett var for høyt. I kommunedirektørens forslag til budsjett 2025 for Tvedestrand idrettspark hadde en derfor tatt høyde for de endringer en på det tidspunktet hadde oversendt som forslag til AFK. Grunnlag for TKs budsjett for 2025 er blant annet:

- 2,0 årsverk byggdrifter,
- 2,5 årsverk renholder,
- 700.000 kroner i ákonto for strøm,
- 1.125.000 kroner i øvrige driftsutgifter,

- fordelingsnøkkel 52,5 % AFK og 47,5 % TK,
- husleie fra AFK 7.783.000 kroner (sum driftsdel og kapitaldel).

Budsjett 2025 jf. kommunedirektørens forslag til revidert leieavtale

Som nevnt tidligere i saken er kommunedirektørens forslag slik:

- 2,0 årsverk byggdrifter,
- 2,0 årsverk renholder,
- 700.000 kroner i åkonto for strøm,
- 925.000 kroner i øvrige driftsutgifter,
- fordelingsnøkkel 52,5 % AFK og 47,5 % TK.

Disse forutsetningene vil gi en husleie fra AFK på 7.497.000 kroner (sum driftsdel og kapitaldel).

Dersom kommunedirektørens forslag i denne saken blir gjeldende i den reviderte avtalen må TK redusere driftsbudsjettet for 2025 med 200.000 kroner og husleieinntektene med 286.000 kroner. Med andre ord må TK finne inndekning for 86.000 kroner.

Etter at tallene i punktet «Tvedestrand kommunes vedtatte budsjett for 2025» var lagt inn i budsjettet for 2025 ble det innarbeidet et tiltak om å redusere antall årsverk renholdere. Deler av reduksjonen var tenkt effektivisert ved kjøp og bruk av robotvaskere, men det kunne ikke løse hele reduksjonen. Dette innebærer at på renholdsavdelingens samlede budsjett er det i budsjett 2025 allerede redusert til 2,0 årsverk renholdere på idrettsparken. En kan derfor ikke redusere ytterligere årsverk nå.

Agder fylkeskommunes forslag til helhetlig løsning, kun 2025-budsjett

AFKs forslag for forhold som gjelder 2025-budsjettet isolert sett er slik:

- 2,0 årsverk byggdrifter,
- 2,0 årsverk renholder,
- 700.000 kroner i åkonto for strøm,
- 925.000 kroner i øvrige driftsutgifter,
- fordelingsnøkkel 46,0 % AFK og 54,0 % TK.

Disse forutsetningene vil gi en husleie fra AFK på 6.569.000 kroner (sum driftsdel og kapitaldel).

Utgiftssiden er lik i forslagene fra AFK og TK. AFKs forslag gir en husleie som er 928.000 kroner lavere enn TKs forslag.

Økonomisk konsekvens av endring i fordelingsnøkkelen, 2025-budsjett

Hvert prosentpoeng man endrer i fordelingsnøkkelen gir en endring i husleie på 143.000 kroner i 2025. Dette er under forutsetning av driftsbudsjett som begge parter foreslår og 2017-avtalens bestemmelser om beregning av kapitaldel av husleien.

Virkningstidspunkt og eventuell korrigering av husleie for 2024

Med utgangspunkt i avtalen fra 2017 betalte AFK 8.024.000 kroner i husleie i 2024. Dette fordelte seg med 3.120.000 kroner i driftsdel og 4.904.000 kroner i kapitaldel. Det samlede beløpet er inntektsført i TKs regnskap for 2024.

I forhandlingene har en brukt 2025-priser når det har vært snakk om driftsutgiftene. Når en skal beregne økonomisk effekt for 2024 er det derfor rimelig at en prisjusterer fra 2025-nivå til 2024-nivå. Dette er gjort både på 2,0 årsverk byggdrifter, 2,0 årsverk renholder og øvrige driftsutgifter. I tillegg må det legges inn bokførte strømudgifter. Strømudgiftene var på 796.000 kroner i 2024. Med 52,5 % andel til AFK og virkningstidspunkt 01.01.2024 ville deres husleie for 2024 vært 7.188.000 kroner. Dette er 836.000 kroner mindre enn hva som allerede er betalt. Som nevnt mener

kommunedirektøren i TK at virkningstidspunktet bør være 01.07.2024. En slik løsning gir AFK en husleiereduksjon på 418.000 kroner for 2024.

Dersom AFK skal betale 46,0 % av utgiftene blir deres husleie for 2024 med virkningstidspunkt for ny avtale 01.01.2024 på 6.298.000 kroner. Dette er 1.726.000 kroner mindre enn de har betalt i 2024. Virkningstidspunkt 01.07.2024 innebærer 863.000 kroner lavere husleie for AFK for 2024.

Det beløpet en kommer frem til i husleiereduksjon for 2024 må føres i TKs regnskap for 2025 som en redusert inntekt, og kommunen må finne en finansiering av den reduserte inntekten.

Økonomiske konsekvenser av revidert avtale

Som nevnt over vil det være økonomiske konsekvenser av en revidert avtale. Beløp og inndekning må en komme tilbake til når partene er kommet til enighet.

Videre arbeid med revidert avtale

Når kommunestyret har fattet vedtak i denne saken vil kommunedirektøren oversende vedtaket til AFK og be om at forhandlingene gjenopptas. Hvordan den videre prosess da blir avhenger av om AFK kan godta kommunestyrets vedtak eller ei.

Dersom AFK aksepterer kommunestyrets vedtak i denne saken, bør kommunedirektøren gis fullmakt til å utarbeide og inngå ny avtale.

Konklusjon

Kommunedirektøren foreslår følgende rammer for forhandlingene om revidering av leieavtale datert 15.09.2017 mellom Agder fylkeskommune angående Tvedestrand idrettspark:

- a) Driftsutgifter på 925.000 kroner i 2025-priser. Strøm kommer i tillegg med betaling ákonto gjennom året og avregning etter årets slutt.
- b) 2,0 årsverk byggdrifter.
- c) 2,0 årsverk renholdere.
- d) Fordelingsnøkkel der Agder fylkeskommune betaler 52,5 % og Tvedestrand kommune betaler 47,5 %.
- e) Virkningstidspunkt for revidert avtale er 1.7.2024.

Videre foreslås det at kommunedirektøren får fullmakt til å utarbeide og inngå ny avtale innenfor de rammer som følger av andre vedtakspunkter i denne saken.

Økonomiske konsekvenser av endringer i avtalen vil en komme tilbake til senere.

Tvedestrand, 30.04.2025

Kommunedirektøren

Tvedestrand kommune Økonomiavdelingen

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/2498-44
Saksbehandler Beate Pettersson

Utvalg	Møtedato
Formannskapet 2023-2027	12.11.2025
Kommunestyret 2023-2027	19.11.2025

Diverse budsjettreguleringer 2025

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunestyret vedtar følgende budsjettreguleringer for 2025:

Lønnsoppgjør kap. 3 og 5 i hovedavtalen, lokale forandlinger, slik:

Sektor/ ansvar	Endringer	Økt inntekt/ redusert utgift	Redusert inntekt/ økt utgift
280 - Avsatt til lønnsoppgjør	Lønnsoppgjør kap 3 og 5 lokale forhandlinger, 2025, inkl lønn og sos.utg.	2 145 000	
200 - kommunedirektør mv.	Lønnsoppgjør kap 3 og 5 lokale forhandlinger, 2025, inkl lønn og sos.utg.		358 000
210 - Samfunn og infrastruktur	Lønnsoppgjør kap 3 og 5 lokale forhandlinger, 2025, inkl lønn og sos.utg.		440 000
220 - Læring og oppvekst	Lønnsoppgjør kap 3 og 5 lokale forhandlinger, 2025, inkl lønn og sos.utg.		378 000
250 - Helse og mestring	Lønnsoppgjør kap 3 og 5 lokale forhandlinger, 2025, inkl lønn og sos.utg.		969 000

Flytte budsjett til «disposisjonsfond», fra «tidligere års resultat», slik:

Sektor/ ansvar	Endringer	Økt inntekt/ redusert utgift	Redusert inntekt/ økt utgift
290 - Tidligere års resultat	153000 - Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk: Reduseres med 2,99 mill. kroner til 9,9 mill. kroner.	2 990 000	
290 - Disposisjonsfond	154000 - Avsetninger til disposisjonsfond: økes med 2,99 mill. kroner til 4,828 mill. kroner		2 990 000

Vedlegg

Bakgrunn for saken (fakta)

I budsjettforskriften heter det blant annet at det skal foretas endringer i budsjettet når dette anses nødvendig. Av denne saken vil det framgå at kommunedirektøren foreslår endringer på bakgrunn av ny informasjon.

I veileder til budsjett- og regnskapsforskriften er det gjort presiseringer til § 5-2 oppstillinger og noteopplysninger i årsregnskapet. Dette gjelder hvilke oppstillinger og noteopplysninger som skal gis i årsregnskapet. I disse oversiktene skal kun medtas beløp som kommunestyret selv har vedtatt.

I noten heter det blant annet: «Kolonnene opprinnelig vedtatt årsbudsjett og regulert årsbudsjett skal kun inneholde beløp som kommunestyret selv har vedtatt, enten i opprinnelig budsjett eller ved senere budsjettreguleringer. Disponeringer som er foretatt underveis i budsjettåret av underordnet organ eller kommunedirektør etter fullmakt, er ikke budsjettreguleringer og skal ikke tas inn i de nevnte kolonnene.»

Som en følge av presiseringen i veileder til budsjett- og regnskapsforskriften ser kommunedirektøren det mest hensiktsmessig å få kommunestyrets vedtak på alle budsjettreguleringer som skal gjøres og som er mulig å få vedtak på innen årets utløp.

Problemstilling

Skal kommunestyret vedta budsjettregulering for lønnsoppgjør pr. 1.5.2025 samt flytting av budsjettposter til «disposisjonsfond» fra «dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk»?

Faglige merknader/historikk

Budsjettreguleringen som foreslås gjelder kompensering av lønnsoppgjør fra 1.5.2025 for sektorene. Det er avsatt midler til lønnsoppgjør gjennom året på fellesområdet «Avsatt til lønnsoppgjør».

I tillegg foreslås det å flytte 2,99 mill. kroner fra posten «dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk til «disposisjonsfond». Dette som følge av k-vedtak 24/2025 om inndekning av underskuddet fra 2024 på 23,3 mill. kroner i 2025 og 2026, hhv. 9,9 mill. kroner og 13,4 mill. kroner.

Lønnsoppgjør

Fordeling av lønnsoppgjør for kap. 3 og 5 for lokale forhandlinger fra 1.5.2025 Beløpet til sektorene utgjør til sammen 2,145 mill. kroner. Dette foreslås kompensert sektorene i tråd med tallene i tabellen ovenfor.

Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk

Det ble som følge av k-vedtak 24/2025 vedtatt å dekke inn underskuddet fra 2024 på 23,3 mill. kroner i 2025 og 2026, hhv. 9,9 mill. kroner og 13,4 mill. kroner.

Fra opprinnelig budsjett 2025 var det allerede avsatt å dekke inn 3 mill. kroner. Etter k-vedtak 24/2025 står det derfor 12,89 mill. kroner. Det foreslås derfor at beløpet over 9,9 mill. kroner overføres budsjettet til disposisjonsfondet, altså 2,99 mill. kroner. Disposisjonsfondet vil etter dette utgjøre 4,828 mill. kroner, dvs. økning fra 1,838 mill. kroner.

Konklusjon

Kommunedirektørens anbefaling er å vedta de foreslåtte budsjettendringene.

Tvedestrand, 04.11.2025

Kommunedirektøren
Dokumentnr.: 24/2498-44

side 2 av 2

Tvedestrand kommune Økonomiavdelingen

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/1440-9
Saksbehandler Beate Pettersson

Utvalg	Møtedato
Formannskapet 2023-2027	12.11.2025
Kommunestyret 2023-2027	19.11.2025

Handlingsplan 2026-2029

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Tvedestrand kommunestyre vedtar vedlagte Handlingsplan for 2026-2029.

Tvedestrand kommunestyre vedtar følgende finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	1,75 %
Disposisjonsfond, generelt	6,1 %
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9,1 %
Lånegjeld (investeringsslån)	450 mill. kroner
Netto finansutgifter	3,0 %

Note: Prosenttallet er i prosent av «sum driftsinntekter», jf. skjema "Økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6

Vedlegg

Høringssvar fra Utdanningsforbundet - Handlingsplan Tvedestrand kommune 2026-2029

Høringssvar på Kommuneplanens handlingsplan 26-29 for Tvedestrand kommune_fra Fagforbundet

Høringsuttalelse til handlingsregler og finansielle nøkkeltall i _kommuneplanens handlingsplan_fra Statsforvalteren i Agder

Kommuneplanens Handlingsplan 2026-2029, høringsutkast pr juni 2025

Kommuneplanens Handlingsplan 2026-2029_endelig versjon

Bakgrunn for saken (fakta)

Utkast til Handlingsplan for 2026-2029 ble i kommunestyremøtet 18.06.2025 (sak 25/39) vedtatt lagt ut på offentlig høring. Høringsperioden er over, og saken legges fram til endelig behandling.

Problemstilling

Ønsker kommunestyret å vedta Handlingsplan 2026-2029 slik den foreligger?

Faglige merknader/historikk

Handlingsplanen har vært ute på offentlig høring i perioden 2. juli til 1. september. Det har kommet tre høringsuttalelser. Høringssvarene er fra Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Statsforvalteren i Agder og de følger vedlagt i saken.

Høringssvar fra Fagforbundet

Fagforbundet presiserer sine synspunkter i høringssvaret og framhever viktigheten av å ta vare på de ansatte for at innbyggerne skal få et godt tjenestetilbud. Fagforbundet ber de folkevalgte om å følge signalene som kommer fra administrasjonen når det gjelder nedstyringstiltak.

Høringssvar fra Utdanningsforbundet

Utdanningsforbundet framhever sine synspunkter i høringssvaret og peker på viktigheten av tidlig innsats innen oppvekst og fokus på heltidskultur. Utdanningsforbundet ber de folkevalgte om å følge de signalene som kommer fra kommunedirektøren og de ansatte på hva som er mulig handlingsrom når det gjelder nedstyringstiltak.

Høringssvar fra Statsforvalteren om langsiktige finansielle måltall

Statsforvalteren ha gitt en særuttalelse om handlingsregler og finansielle nøkkeltall. Det vektlegges i høringssvaret at de finansielle nøkkeltallene bør være i tråd med lovens intensjon.

Statsforvalteren har blant annet kommet med til følgende tilbakemeldinger/ anbefalinger:

Statsforvalteren peker på at intensjonen med lovkravet er at kommunestyret gjennom fastsettingen av de langsiktige finansielle måltallene, skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevnen. Dette gjelder også dersom det ikke er realistisk å oppnå måltallet på kort og mellomlang sikt.

En generell anbefaling er at kommunestyret fastsetter ett langsiktig måltall for hver kategori, noe som vil være i tråd med lovens intensjon, og enklere for både kommunestyret og allmennheten å forholde seg til.

Når det gjelder vurdering om det skal være kronebeløp eller prosent, tolker kommunedirektøren det slik at det kan være hensiktsmessig for kommunen å sette et nominelt gjeldstak eller finansutgiftstak. Videre er tolkningen at når det gjelder andre nøkkeltall som f.eks. netto driftsresultat og disposisjonsfond bør de ses i sammenheng med f.eks. de samlede driftsinntektene («sum driftsinntekter»). Da vil en f.eks få følgende nøkkeltall: «Disposisjonsfond i prosent av sum driftsinntekter».

Statsforvalteren støtter at kommunen innfører et fjerde finansielt måltall knyttet til «Disposisjonsfond – pensjon/premieavvik»,

Statsforvalteren er noe mer kritisk når det gjelder inndelingen i lite/moderat/større handlingsrom og bruk av fargekoder. I tillegg pekes det også på at det kan være krevende for forståelsen når fargekodene inneholder forskjellige retninger på ulikhetene (> «større enn» og < «mindre enn»).

Generelt om handlingsplanen

Handlingsplanen viser tydelig at en etter gjennomføringen av «utviklingsalternativet» er over i en ny fase. Fokuset og satsingen på store kommunale investeringer må erstattes med en fase hvor det blir viktig å konsolidere eller befeste en bærekraftig drift av kommunen både på kort og lang sikt. Gjeldende økonomiplan indikerer tydelig utfordringene kommunen står overfor. Dette kan også forsterkes pga. tiltakende usikkerhet både for verdensøkonomien og norsk økonomi, ikke minst ser en dette på pris- og renteutviklingen i den senere tid.

I kommuneplanens samfunnsdel har kommunestyret vedtatt følgende målsetting:

- **Være en attraktiv bokommune med Østre Agder/Agder som arbeidsplassregion**
- **Styrket næringsutvikling med økt antall arbeidsplasser**
- **En befolkningsutvikling tilnærmet lik landet**
- **Gode levekår**

Kommunestyret har også vedtatt følgende i de siste handlingsplanene:

- **Være en kommune hvor både organisasjon og samfunn aktivt arbeider for nødvendig endring slik at en kan sikre nødvendig framtidig bærekraft og opprettholdelse av velferdssamfunnet**

Det videre arbeidet med «Innsatstrappa» blir viktig og må være en sentral grunnstein i kommunens tenkning, arbeid og ikke minst prioriteringer i årene framover.

Tidligere vedtak

Kommunestyrets vedtak fra 18.06.2025:

«Tvedestrand kommunestyre vedtar å legge ut vedlagte høringsutkast datert juni 2025 til Handlingsplan for 2026-2029, til offentlig høring, jfr. plan- og bygningslovens § 11-4. Høringsfristen settes til 1.9.2025.

Handlingsplanen tas opp til endelig behandling i kommunestyrets oktobermøte»

Gjeldende regelverk på området

Plan- og bygningsloven og kommuneloven.

Overordnede plandokumenter/retningslinjer

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 og gjeldende budsjett og økonomiplan.

Økonomi/gjeldende budsjettforutsetninger

Det er viktig å ha et realistisk forhold til hva som er mulig å realisere i handlingsplanperioden, ikke minst ser en nå en utvikling mot strammere rammer grunnet bl.a. kraftig lønns- og prisvekst, økt gjeld og økt rentenivå og endret demografi med påfølgende økte tjenestebehov.

De endelige prioriteringer må gjøres i budsjett- og økonomiplanprosessene.

Forslag til endringer på bakgrunn av høringssvar, finansielle måltall

På bakgrunn av en total gjennomgang og høringsinnspill foreslås det en forenkling av de langsiktige finansielle nøkkeltallene for kommunen.

Kommunedirektøren mener det er viktig at nøkkeltallene er i tråd med lovens intensjon, altså skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevne over tid.

Det foreslås videre ett langsiktig måltall for hvert nøkkeltall. Det endres til i prosent av sum driftsinntekter for alle nøkkeltallene unntatt lånegjeld (investeringslån).

Sistnevnte settes det i stedet et gjeldstak på i kronebeløp.

«Sum driftsinntekter» er definert i forskrift § 5.6, økonomisk oversikt drift, som er forskrift til kommuneloven.

Forslag til langsiktige finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Netto driftsresultat korrigeret for bundne driftsfond	1,75 %
Disposisjonsfond, generelt	6,1 %

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9,1 %
Lånegjeld (investeringsslån)	450 mill. kroner
Netto finansutgifter	3,0 %

Note: Prosenttallet er i prosent av «sum driftsinntekter», jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6.

Tabellen nedenfor tas med som illustrasjon på hva tallene blir i prosent og beløp:

Finansielle måltall	Langsiktig mål i kroner (%)	Langsiktig mål i % og kroner	Kommentarer
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	14 500 000	1,75 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Disposisjonsfond, generelt	50 000 000	6,1 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	75 000 000	9,1 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Lånegjeld (investeringsslån)	450 000 000 (54,4%)	450 000 000	i kroner, vurderes som et gjeldstak
Netto finansutgifter	25 000 000	3,0 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6

Sum driftsinntekter i opprinnelig budsjett for 2025 er 826,176 mill. kroner

Det bemerkes at netto driftsresultat korrigert for bundne fond, er en annen indikator enn netto driftsresultat, som har et statlig anbefalt nivå på 1,75 prosent.

Bakgrunnen for at en har valgt "netto driftsresultat korrigert for bundne fond" som handlingsregel er at størrelsen netto driftsresultat omfatter blant annet øremerkede midler som enten avsettes til fond eller brukes av fond. Dette er i realiteten tekniske forhold rundt tidsforskyvninger for hvilket år en bruker øremerkede midler, og har ikke noe med kommunens økonomiske handlingsrom å gjøre. Videre omfatter størrelsen avsetninger til eller bruk av fond på selvkostområdene. Dersom en korrigerer for denne typen transaksjoner, gir det et mer riktig bilde av utviklingen av kommunens fritt disponible midler.

En holder fast ved måltallet som er anbefalt fra teknisk beregningsutvalg (TBU) på 1,75 prosent.

Andre kommentarer til handlingsplanen

Handlingsplanen skal være overordnet, helhetlig og sektorovergripende. Den skal ikke gi føringer for spesifikke satsninger i de ulike sektorene.

Det er i budsjett og økonomiplan det skal redegjøres og planlegges for spesifikke og konkrete satsingsområder for de ulike sektorene.

Konklusjon

Endringene ovenfor er innarbeidet i endelig handlingsplan. Kommunedirektøren anbefaler at handlingsplanen vedtas slik den nå er lagt fram i oppdatert form.

Tvedestrand, 04.11.2025

Kommunedirektøren

Dokumentnr.: 25/1440-9

side 4 av 4

Høringssvar på Kommuneplanens handlingsplan for Tvedestrand kommune 2026-2029

Kommuneplanens handlingsplan, som forarbeid til budsjett 2026 og økonomiplan for 2026-2029, ble lagt ut på høring i juni 2025 med høringsfrist 1.9.2025.

Utdanningsforbundet Tvedestrand har behandlet høringssvaret i styremøte 21.8.2025. Styret består av medlemmer fra oppvekstsektoren, fra barnehage til videregående skole i kommunen.

Utdanningsforbundet Tvedestrand setter pris på at kommunen lager en handlingsplan før budsjett og økonomiplan, da det kan være med på å følge opp kommunens strategier og satsingsområder på en god måte i budsjettarbeidet.

I forordet er kommunedirektøren tydelig på at vi må nedstyre, at kommunen må drives innenfor bærekraftige økonomiske rammer, men at vi likevel må ivareta innbyggerne og deres tjenestebehov. Utdanningsforbundet Tvedestrand er klar over kommunens økonomiske utfordringer, og at vi må sørge for å få kontroll på økonomien inneværende år samt for kommende år. Utfordringen blir å ikke la dette gå ut over våre barn og unge, men at den kvaliteten som er bygd opp i barnehage og skole ivaretas og styrkes med tanke på tidlig innsats.

I kommuneplanens satsingsområder er det to områder som berører oppvekstfeltet. Det ene er; *«Videre arbeid med en helhetlig innsatstrapp for bærekraftige oppvekst, helse- og omsorgstjenester legges til grunn som arbeidsmetodikk for hele den kommunale organisasjonen.»* Dette satsingsområdet sier lite om hva som faktisk skal arbeides med, og som kan få en økonomisk konsekvens i budsjett og økonomiplan. Utdanningsforbundet Tvedestrand ønsker at det skal komme tydeligere fram hvilke prioriteringer som gjøres innen oppvekstfeltet for å få på plass tidlig innsats. Det må videre komme tydelig fram i handlingsplanen og budsjettet hvilke satsingsområder som følges opp, om det er tidlig innsats i barnehagen med forsterkninger sett i forhold til BTI/BTS og spesialpedagogisk team, satsing på lesing, skolenærver og inkluderende praksis i skolene, eller andre viktige satsingsområder i sektor for læring og oppvekst.

Det andre satsingsområdet er; *«Tverrsektoriell tilnærming — følge opp prosjektene BTI/BTS. Målet med dette er å bli bedre på å identifisere utsatte barn tidlig, samt sette inn riktige og koordinerte tjenester til rett tid for å forebygge utenforskap blant barn og unge.»* Her er det lagt opp til at det skal arbeides med dette i hele perioden, men at det må sees i sammenheng med andre oppgaver.

Utdanningsforbundet Tvedestrand er bekymret for at det kan ende opp med å bli vakre ord og planer som ligger i et arkiv, og ikke aktive oppgaver som dedikerte ansatte har ansvar for. Det må komme fram i handlingsplan og budsjett hvilke ressurser som er tiltenkt dette arbeidet.

Begge satsingsområdene er viktige med tanke på tidlig innsats innen oppvekst. Viktig fokus for å forebygge utenforskap og arbeide målrettet for mestring hos hvert enkelt barn/elev. Satsingsområdene må sees i sammenheng med planene som ligger i sektoren, både innen barnehagefeltet og skole, samt barnehagenes og skolenes egne planer.

For de ansatte er fokus på heltidskultur viktig i mange sektorer, men spesielt i de kvinnedominerte yrkene. Fint å se at kommunen har tatt opp dette som et eget satsingsområde og at det vurderes som en kontinuerlig prosess. Dette temaet bør komme opp i drøftingsmøter og i partssammensatte utvalg,

der målet må være å identifisere og å legge en tydelig strategi for hvordan det skal jobbes med problematikken.

Handlingsplanen setter ord på at det er utfordrende å styre ned med tanke på hva som er realistisk å få gjennomført av tiltak i kommunen. Utdanningsforbundet Tvedestrand ber derfor politikerne om å følge de signalene som kommer fra kommunedirektøren og de ansatte på hva som er et mulig handlingsrom i kommende periode. Viktig at det i politisk behandling ikke blir et økt press på sektorene med oppgaver som ikke er prioritert i handlingsplanen.

Dokumentet har, sett i forhold til antall sider, hovedfokus på statistikk med utgangspunkt i folketall og demografiutvikling, mens strategi og satsingsområder har fått lite fokus. Utdanningsforbundet Tvedestrand ønsker at handlingsplanen er enda mer tydelig på de ulike sektorene og deres satsinger og visjoner, slik at det kan følges opp i budsjett og økonomiplan, samt sektorenes rapporteringer i tertialrapporter og årsberetning.

Utdanningsforbundet Tvedestrand påpeker at midler fra staten som er tiltenkt barn og unge må tilfalle barn og unge. Dette gjelder blant annet ekstra bevilgninger for økt bemanning i barnehage og SFO. Det må også tas høyde for det som kommer fram i veilederen om bemanning i barnehagene fra departementet i 2025.

Tvedestrand 21.8.2025

For styret i Utdanningsforbundet Tvedestrand

Henning Sommerfelt
Lokallagsleder

Britt Anniken Thomassen
Hovedtillitsvalgt

FAGFORBUNDET Tvedestrand

Høringssvar på Kommuneplanens handlingsplan for Tvedestrand kommune 2026-2029

Kommuneplanens handlingsplan, som forarbeid til budsjett 2026 og økonomiplan for 2026-2029, ble lagt ut på høring i juni 2025 med høringsfrist 1.9.2025. Styret i

Fagforbundet Tvedestrand har behandlet høringssvaret i styremøte 28.8.2025.

Fagforbundet Tvedestrand ser viktigheten av at kommunen lager en handlingsplan før budsjett og økonomiplan. Kommunedirektøren er tydelig på at vi må nedstyre og at kommunene må styret etter bærekraftige økonomiske rammer. Fagforbundet Tvedestrand er klar over kommunens økonomiske utfordringer og det er derfor viktig å ta vare på de ansatte for at innbyggerne skal få et godt tjenestetilbud.

Fagforbundet Tvedestrand ser av ut fra kommunens satsningsområder at det berører alle sektorene. Videre arbeid med helhetlig innsatstrapp for bærekraftige oppvekst i alle sektorer er viktig.

For de ansatte er heltidskultur viktig innenfor alle sektorene, men spesielt innenfor de kvinnedominerte yrkene. Her er det viktig å se på kompetansen og oppgavefordeling til ansatte, spesielt innenfor helsesektoren.

Trepartssamarbeidet i kommunen er viktig å ivareta.

Handlingsplanen viser at det er utfordrende å styre ned med tanke på hva som er realistisk å få gjennomført av tiltak i kommunen. Fagforbundet Tvedestrand ber politikerne om å følge signalene som kommer fra administrasjonen og de ansatte i kommunen.

Tvedestrand 28.08.2025

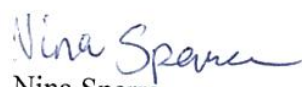
Tvedestrand 28.08.2025

For styret i Fagforbundet Tvedestrand

Jannicke Jensen

Leder Fagforbundet

Nina Sperre

Hovedtillitsvalgt

Statsforvalteren i Agder

Vår dato:

01.09.2025

Vår ref.:

2025/7368

Deres dato:

Deres ref.:

Tvedestrand kommune

Saksbehandler, innvalgstelefon

Vebjørn Bergem Sørheim, 37 01 75 51

Postboks 38

4901 TVEDESTRAND

Høringsuttalelse til handlingsregler og finansielle nøkkeltall i "kommuneplanens handlingsplan" 2026-2029 for Tvedestrand kommune

Statsforvalteren i Agder viser til «Handlingsplan 2026-2029» sendt på høring av Tvedestrand kommune, med høringsfrist 1. september 2025, jf. kommunestyresak 25/39.

Statsforvalteren i Agder bemerker innledningsvis at dette er en særuttalelse til *deler av* Tvedestrand kommunes «Handlingsplan 2026-2029». Særuttalelsen relaterer seg til kapittel 3.4 *Handlingsregler og finansielle nøkkeltall*, s. 14-15, under vist med et utsnitt av de nye finansielle måltallene:

15			
Nåværende handlingsregler			
I vedtatt handlingsplan, økonomiplan og budsjett er følgende finansielle nøkkeltall på kronenivå (ikke prosent) lagt til grunn:			
- Netto driftsresultat korrigert for bruk og avsetning til budne driftsfond - Disposisjonsfond - Lånegjeld (investeringsslån) - Netto finansutgifter			
Følgende gradering av ovennevnte finansielle nøkkeltall foreslås endret slik, røde tall viser endringer fra inneværende plan:			
Finansielle måltall	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom
Netto driftsresultat korrigert for budne driftsfond	< 2 mill. kr	2 - 10 mill. kr	> 10 mill. kr
Disposisjonsfond	< 10 mill. kr	10 - 50 mill. kr	> 50 mill. kr
Lånegjeld (investeringsslån)	> 600 mill. kr	450-600 mill. kr	< 450 mill. kr
Netto finansutgifter	> 35 mill. kr	25-35 mill. kr	< 25 mill. kr
Disposisjonsfond – pensjon/premieavvik	< 10 mill. kr	10 - 75 mill. kr	> 75 mill. kr
Hensikten med nøkkeltallene er å styre mot en bærekraftig økonomi.			
Det er stor usikkerhet knyttet til målsettingene rundt de finansielle nøkkeltallene og det forutsettes en svært stram økonomisk styring med særlig vekt på effektivisering og nedstyring av kommunens driftsutgifter, samtidig som inntekspotensialet må utnyttes i større utstrekning enn i dag.			

E-postadresse:
sfagpost@statsforvalteren.no
 Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
 Postboks 504,
 4804 Arendal

Besøksadresse:
 Fløyveien 14, Arendal

Telefon: 37 01 75 00
www.statsforvalteren.no/agder
 Org.nr. 974 762 994

- *Bakgrunn for finansielle måltall*

Det er et lovkrav at kommuner skal vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi, jf. kommuneloven § 14-2 bokstav c. Det er angitt at det er kommunestyret som skal vedta de finansielle måltallene. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige mål – som de finansielle måltallene – i kommunale planer skal følges opp, jf. kommuneloven § 14-4 første ledd.

De finansielle måltallene må fastsettes slik at de gjenspeiler hva som skal til for å oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling, jf. Prop. 46 L (2017–2018) kapittel 20.3 punkt 20.3.1.¹ Kravet om å vedta finansielle måltall kan sees i sammenheng med det overordnede kravet i kommuneloven § 14-1 første ledd om at «den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid». Gjennom å vedta de lokale finansielle måltallene skal kommunestyret sette en retning for den langsiktige økonomistyringen. Det er opp til kommunestyrets skjønn å fastsette nivået på de ulike måltallene.

De finansielle måltallene som kommunestyret eller fylkestinget fastsetter, er ikke bindende for økonomiplanen og årsbudsjettet. Det vil si at økonomiplanen og årsbudsjettet kan vedtas med en økonomisk utvikling som avviker fra de finansielle måltallene. Ambisjonen er like fullt at kommunene og fylkeskommunene regner egne finansielle måltall som førende for de lokalpolitiske beslutningene og som lokale handlingsregler for økonomistyringen, jf. NOU 2016: 4 punkt 19.5.2.

Det er også et krav om at årsberetningen skal inneholde en vurdering av den økonomiske utviklingen (og stillingen), og her vil de finansielle måltallene naturlig inngå i grunnlaget for denne vurderingen, jf. kommuneloven § 14-7 andre ledd bokstav a.

- *Overordnet tilbakemelding på «Handlingsregler og finansielle nøkkeltall» for Tvedestrand kommune*

Statsforvalteren i Agder er positiv til at Tvedestrand kommune oppdaterer sine finansielle måltall, og da i tråd med lovgivers intensjon. Allikevel er det noen forhold Statsforvalteren i Agder ønsker å kommentere, slik at intensjonen bak kravet til fastsetting av finansielle måltall belyses.

Vår generelle anbefaling er at kommunestyret fastsetter ett langsiktig måltall for hver kategori. Dette vil være mer i tråd med lovens intensjon, og enklere for både kommunestyret og allmennheten å forholde seg til.

Intensjonen med lovkravet er at kommunestyret gjennom fastsettingen av de langsiktige finansielle måltallene skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal ivareta en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling. Dette gjelder også dersom det ikke er realistisk å oppnå måltallet på kort og mellomlang sikt.

Det er derfor forvirrende at kommunen skriver at «Det er stor usikkerhet knyttet til *målsettingene* [Statsforvalterens kursivering] rundt de finansielle nøkkeltallene (...).» Statsforvalteren legger til grunn at det ikke er målsettingene *i seg selv* det er knyttet usikkerhet rundt, men de økonomiske forholdene og forutsetningene for å nå målsettingene det er knyttet usikkerhet rundt.

Hvordan kommunen løser disse forholdene, «særlig vekt på effektivisering og nedstyring av kommunens driftsutgifter, samtidig som inntekspotensialet må unyttes i større utstrekning enn i

¹ [Prop. 46 L \(2017–2018\)](#)

dag» (kommunens egne formuleringer i kapittelet), vil være opp til kommunen, jf. kommuneloven §§ 2-1 andre ledd og 14-1.

- *Spesifikk tilbakemelding på «Handlingsregler og finansielle nøkkeltall» for Tvedestrand kommune*
Ut ifra forsiktighetsprinsipper vil det være noe utfordrende å styre etter måltall som ikke blir justert for lønns- og prisvekst. Særlig gjelder dette for måtallene netto driftsresultat og disposisjonsfond. Kommunens inntekter kompenseres årlig med den kommunale deflatoren (lønns- og prisvekst). Derfor vil den løpende verdien av et nominelt tall reelt sett bli lavere og lavere. Implisitt betyr det at et slikt måltall i mindre grad vil være kapabelt til å ivareta kommunens langsiktige økonomiske handleevne når lønns- og prisvekst ellers øker.

Med bakgrunn i Tvedestrand kommunes anstrengte økonomiske situasjon, kan det derimot være rasjonelt å styre etter det som forstås som et nominelt gjeldstak (og et finansutgiftstak) målt i kroner. Et nominelt gjeldstak vil – siden de kommunale deflatoren kompenseres årlig – naturlig bygge ned den reelle og relative gjeldsbyrden. Dersom gjeldsgrad derimot er angitt som en prosent av driftsinntektene, vil lånegjeldens nominelle verdi kunne stige, selv om måltallet oppnås.

Statsforvalteren støtter at kommunen innfører et fjerde finansielt måltall knyttet til «Disposisjonsfond – pensjon/premieavvik», men minner samtidig om at mange finansielle måltall gjør det mer komplisert å styre kommunens økonomiske utvikling. Se under for nærmere omtale.

- *Nærmere om bruk av fargekoder og ulikheter*
Statsforvalteren i Agder er noe mer kritisk når det gjelder inndelingen i lite/moderat/større handlingsrom og bruk av fargekoder. Intensjonen med lovkravet er at kommunestyret gjennom fastsettingen av de langsiktige finansielle måtallene, skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevnen.

Dersom kommunen opererer med fem ulike finansielle måltall som hver har tre utfallsrom, styrer kommunen i realiteten etter ($5 \times 3 =$) 15 ulike finansielle måltall. Det er et lovkrav at økonomiplan og årsbudsjett skal være oversiktlige, jf. kommuneloven § 14-4 tredje ledd. Dette forstås som et lett tilgjengelig, og presist og effektivt styringsinstrument.²

Det er også vanskelig å forstå at kommunestyret skal ha mulighet til å fastsette og oppnå et finansielt måltall som innebærer lite handlingsrom, samtidig som kommunens langsiktige økonomiske handleevne blir ivaretatt.

Med bakgrunn i hva som er intensjonen bak kravet om finansielle måltall, mener Statsforvalteren i Agder at det er en utfordring med tre alternativer for hvert måltall. På generelt grunnlag er det også en pedagogisk utfordring å begrunne at man ved å være på rødt nivå har oppnådd et finansielt måltall.

Det skapes ytterligere rom for misforståelse når de ulike fargekodene inneholder forskjellige retninger på ulikhetene ($>$ og $<$, gjerne kalt «større enn» og «mindre enn»).

² Note 923 og 924 ved Jan Fridthjof Bernt til kommuneloven § 14-4 tredje ledd, [Kommuneloven - Gyldendal Rettsdata](#)

- *Avsluttende merknad*

Statsforvalteren i Agder kjenner til at kommunestyret i Tvedestrand kommune de siste årene har endret måltallene flere ganger i forbindelse med behandling av årsbudsjett og økonomiplan.

Siden måltallene skal være langsiktige, er det ikke meningen at de skal oppdateres jevnlig, f.eks. i forbindelse med de årlige budsjett- og økonomiplanprosessene. Det kan være grunner til å revidere de finansielle måltallene, men det er ikke naturlig at en revidering skal være en del av det faste årlige årsbudsjett- og økonomiplanarbeidet. De finansielle måltallene kan derimot formuleres som «gjennomsnittlige», «over planperioden» eller liknende, for å imøtekomme forholdet om langsiktighet.

Det ovennevnte utfordrer allikevel ikke Statsforvalteren i Agders hovedkonklusjon: Det er positivt at Tvedestrand kommune oppdaterer sine finansielle måltall, men kommunen burde i større grad se hen til lovgivers intensjon når de finansielle måltallene skal vedtas.

Med hilsen
Monica Bjørkholt Breive

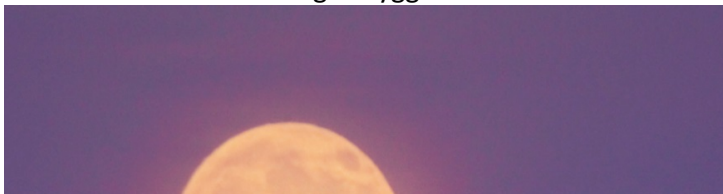
justis og kommuneøkonomidirektør

Vebjørn Bergem Sørheim
rådgiver
Justis og kommuneøkonomiavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Aktiv hverdag – trygg framtid

2026 - 2029

Kommuneplanens Handlingsplan, Tvedestrand

Handlingsplan 2026-2029,
høringsutkast, juni 2025

Innhold

Forord og kort sammendrag	2
1 Innledning	3
1.1 Formålet med Handlingsplanen	3
1.2 Folketalls- og demografiutvikling	3
2 Visjon og målsetting	10
2.1 Aktiv hverdag – trygg framtid.	10
2.2 Kommunens målsetting	10
3 Strategi, satsingsområder og handlingsregler	11
3.1 Bakgrunnsbilde og utgangspunkt	11
3.2 Strategi	12
3.3 Satsingsområder	13
3.4 Handlingsregler og finansielle nøkkeltall	14

Forord og kort sammendrag

Tvedestrand kommune står ved et viktig veiskille. Etter flere år med målrettet utvikling og store investeringer, er vi nå inne i en ny fase hvor økonomisk bærekraft og ansvarlig styring må stå i sentrum. Den tidligere hovedstrategien, «Utviklingsalternativet» (2016–2020), er gjennomført og har gitt kommunen et solid fundament for videre vekst. Samtidig har satsingen medført en betydelig økning i kommunens lånegjeld.

Dette gir oss et tydelig ansvar: Vi må sikre at kommunen drives innenfor bærekraftige økonomiske rammer, samtidig som vi ivaretar innbyggernes behov. Økonomiplanen for 2025–2028 preges av et svært begrenset handlingsrom. Nye investeringer kan kun vurderes dersom de er selvfinansierende, og det er nødvendig med en vilje til å prioritere og si nei til tiltak som ikke er kritiske.

Omstillingsarbeid er allerede igangsatt i flere sektorer, med mål om å redusere driftskostnadene og tilpasse tjenestene til dagens økonomiske virkelighet. Dette er krevende prosesser som forutsetter politisk støtte og langsiktig tenkning. Samtidig styrkes det interkommunale samarbeidet i Østre Agder, noe som gir muligheter for mer effektiv ressursbruk – men også stiller krav til koordinering og felles målforståelse.

Kommunedirektøren varsler at økonomien vil være under sterkt press i årene som kommer, med høy grad av usikkerhet både på inntekts- og utgiftssiden. Det er sannsynlig at dette vil påvirke nivået på tjenestene vi kan tilby. Vi må være forberedt på å ta vanskelige, men nødvendige beslutninger for å sikre kommunens økonomiske bærekraft.

Samtidig må vi ikke miste blikket for fremtiden. Tvedestrand skal fortsatt være en kommune i utvikling. Vi skal legge til rette for næringsvekst, tjenesteutvikling, befolkningsøkning og et levende lokalsamfunn. Handlingsplanen peker ut flere strategiske satsingsområder, men understreker også behovet for nøkternhet og tilbakeholdenhet med nye prosjekter.

Denne handlingsplanen er et styringsverktøy – og et politisk veikart. Den krever tydelige prioriteringer, bred forankring og et felles ansvar for å sikre at Tvedestrand kommune fortsatt er en attraktiv og velfungerende kommune, også i økonomisk krevende tider.

Jan Magne Stensrud
Kommunedirektør

1 Innledning

1.1 Formålet med Handlingsplanen

Handlingsplanen 2026–2029 skal fungere som et styringsverktøy for å sikre at kommuneplanens samfunnsdel (2018–2030) og arealdel følges opp på en målrettet og bærekraftig måte. Planen gir tydelige politiske føringer for kommunedirektørens arbeid med økonomiplan og årsbudsjett, og har status som et politisk styringssignal.

Hovedformålene er:

Operasjonalisering av kommuneplanen: Handlingsplanen konkretiserer hvilke strategier og satsingsområder fra kommuneplanens samfunnsdel som skal prioriteres og gjennomføres i perioden 2026–2029.

Bærekraftig økonomistyring: Planen skal sikre en økonomisk utvikling som er bærekraftig over tid, i tråd med kommunelovens krav til økonomisk handleevne (§ 14-1) og finansielle måltall (§ 14-2 c), som for eksempel netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad.

Årlig revisjon og tilpasning: Handlingsplanen skal revideres årlig for å tilpasses endrede forutsetninger og sikre kontinuerlig oppfølging av kommunens mål og økonomiske situasjon.

Overgang fra investering til konsolidering: Etter flere år med store investeringer, skal kommunen nå fokusere på konsolidering og effektiv drift. Dette innebærer omstilling og kostnadsreduksjon, samtidig som kvaliteten på tjenestene opprettholdes.

Langsiktig perspektiv: Selv om planen gjelder for fire år, skal den utformes med et langsiktig perspektiv som ivaretar kommunens økonomiske og samfunnsmessige bærekraft.

1.2 Folketalls- og demografiutvikling

Tvedestrand står, som mange andre kommuner, overfor store demografiske utfordringer. Befolkningsframskrivingene viser at kommunen vil få en økende andel eldre og færre i arbeidsfør alder. Dette vil legge press på helse- og omsorgstjenestene, samtidig som det blir færre til å utføre oppgavene.

Samtidig som kommunen får flere eldre, forventes det at folketallet i arbeidsfør alder vil synke, noe som forsterker behovet for omstilling. Tjenestetilbudet må tilpasses en ny virkelighet, der ressurser må flyttes mellom sektorer.

Økonomisk betyr dette at Tvedestrand må håndtere lavere inntektsvekst og samtidig sikre god kvalitet i tjenestene. Kommunens evne til å tilpasse seg, effektivisere og utvikle kompetanse blir avgjørende. Penger alene løser ikke utfordringene – det kreves strategisk omstilling og nytenkning for å sikre bærekraftig drift og fortsatt utvikling.

Det kan være mange aktuelle indikatorer på utviklingen i samfunnet Tvedestrand. Her vises folketallsutvikling og aldersfordeling fra SSB.

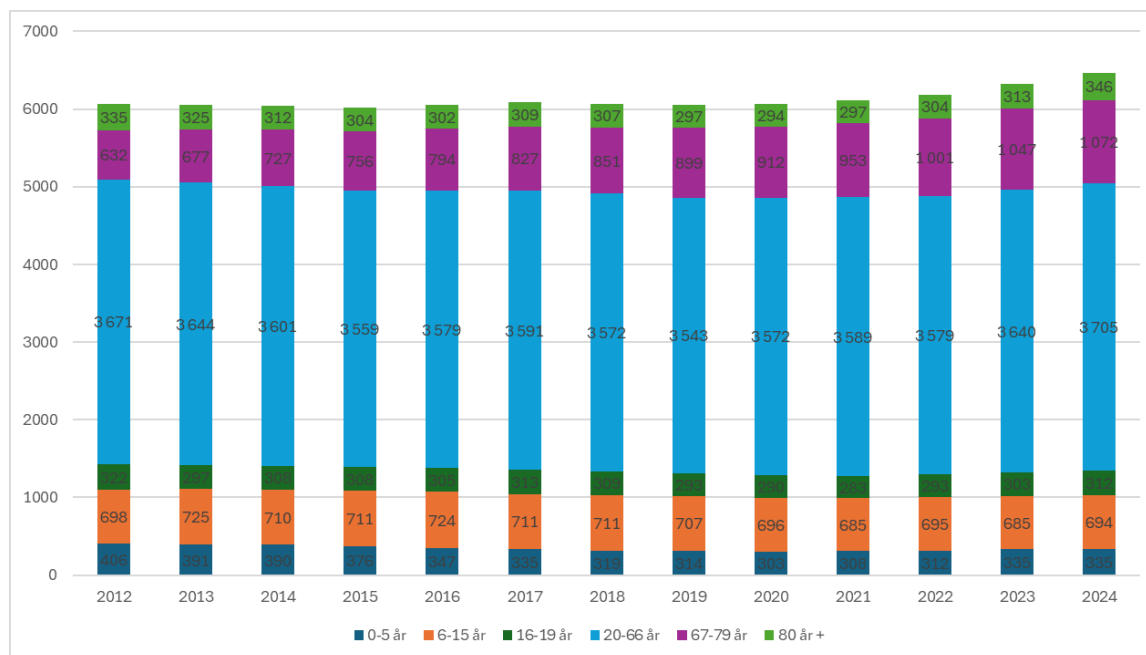
År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024
6 064	6 059	6 048	6 014	6 051	6 086	6 069	6 053	6 067	6 115	6 184	6 323	6464

I perioden 2012 til 2024 har det vært økning i folketallet i Tvedestrand. Økningen har vært på 400 personer, eller 6,6 prosent. En ser av tabellen at endringen i folketallet har vært varierende fra ene året til det andre. Siden 2019 har folketallet vært stigende, med 411 personer eller 6,8 prosent vekst. Det er økning på 141 innbyggere fra 2023 til 2024. Folketallet er inkludert ca. 100 nye innbyggere fra Røysland krets.

Folketallet fordelt på alder ved utgangen av sist år framgår av tabellen nedenfor.

År	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år +	I alt
2012	406	698	322	3 671	632	335	6 064
2013	391	725	297	3 644	677	325	6 059
2014	390	710	308	3 601	727	312	6 048
2015	376	711	308	3 559	756	304	6 014
2016	347	724	305	3 579	794	302	6 051
2017	335	711	313	3 591	827	309	6 086
2018	319	711	309	3 572	851	307	6 069
2019	314	707	293	3 543	899	297	6 053
2020	303	696	290	3 572	912	294	6 067
2021	308	685	283	3 589	953	297	6 115
2022	312	695	293	3 579	1001	304	6 184
2023	335	685	303	3 640	1047	313	6 323
2024	335	694	312	3 705	1 072	346	6 464
Endring i perioden 2012-2024	-17,5 %	-0,6 %	-3,1 %	0,9 %	69,6 %	3,3 %	6,6 %

På figuren nedenfor vises de samme tallene i et diagram:

Det er forskjellig utvikling for de ulike aldersgruppene over tid. En ser av diagrammet over at aldersgruppene under 20 år har sunket i perioden.

Antall barn og unge (aldersgruppen 0-19 år) har blitt gradvis redusert, fra 1 426 i 2012 til 1 341 i 2024. Dette er en nedgang på 6 prosent. Nedgangen i aldersgruppen 0-5 år er markant, hele 17,5 prosent.

På motsatt side har en hatt en stor økning i aldersgruppen 67-79 år på hele 69,6 prosent i perioden (økning på 440 personer).

Fra 2023 til 2024 er det størst økning i aldersgruppen 20-66 år (65 personer) og 80+ (33 personer) og 67-79 år (25 personer). Alle aldersgruppene unntatt 0-5 år har hatt økning i folketallet fra 2023-2024.

En ser at kommunen får en stadig eldre befolkning, mens barn/unge har hatt en reduksjon i perioden. Den yrkesaktive delen av befolkningen (16-66 år) har hatt en marginal økning på om lag 0,6 prosent.

Ser en framover i tid for alle alderskategorier har SSB gjort følgende framskriving av folketallet for Tvedestrand, oppdaterte tall pr august 2024:

År 2025	År 2030	År 2040	År 2050
6 416	6 669	6 937	7 077

Dette en framskriving basert på det SSB kaller hovedalternativet, dvs. at det er basert på middelsvekst på fruktbarhet, levealder, flytting og innvandring. Eventuell effekt av særskilte regionale/lokale utviklingstrekk som f.eks. en større Morrow-etablering, fanges ikke opp i en slik framskriving.

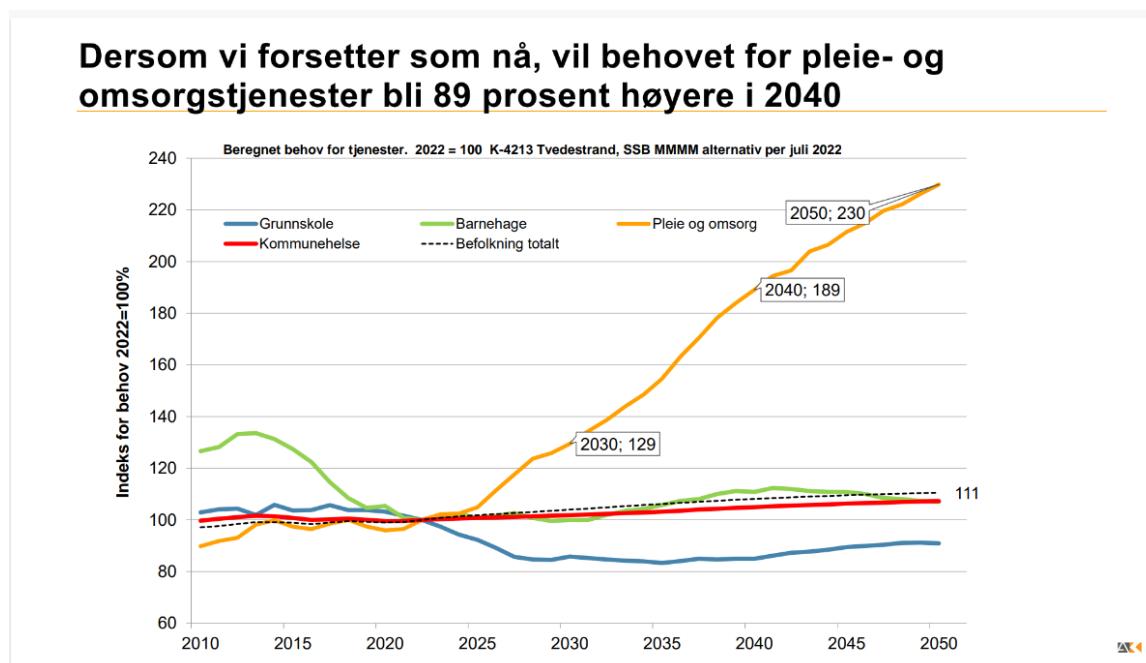
Framskriving av aldersgrupper:

	2025	2030	2040	2050	Endring 2025-2050
0 år	54	58	59	55	2 %
1-5 år	288	306	316	297	3 %
6-12 år	437	449	461	466	7 %
13-15 år	238	201	201	208	-13 %
16-19 år	306	279	266	267	-13 %
20-44 år	1 803	1 901	1 805	1 717	-5 %
45-66 år	1 900	1 918	2 053	2 084	10 %
67-79 år	1 056	1 065	1 102	1 221	16 %
80-89 år	274	437	542	584	113 %
90 år eller eldre	60	55	132	178	197 %
I alt	6 416	6 669	6 937	7 077	10 %

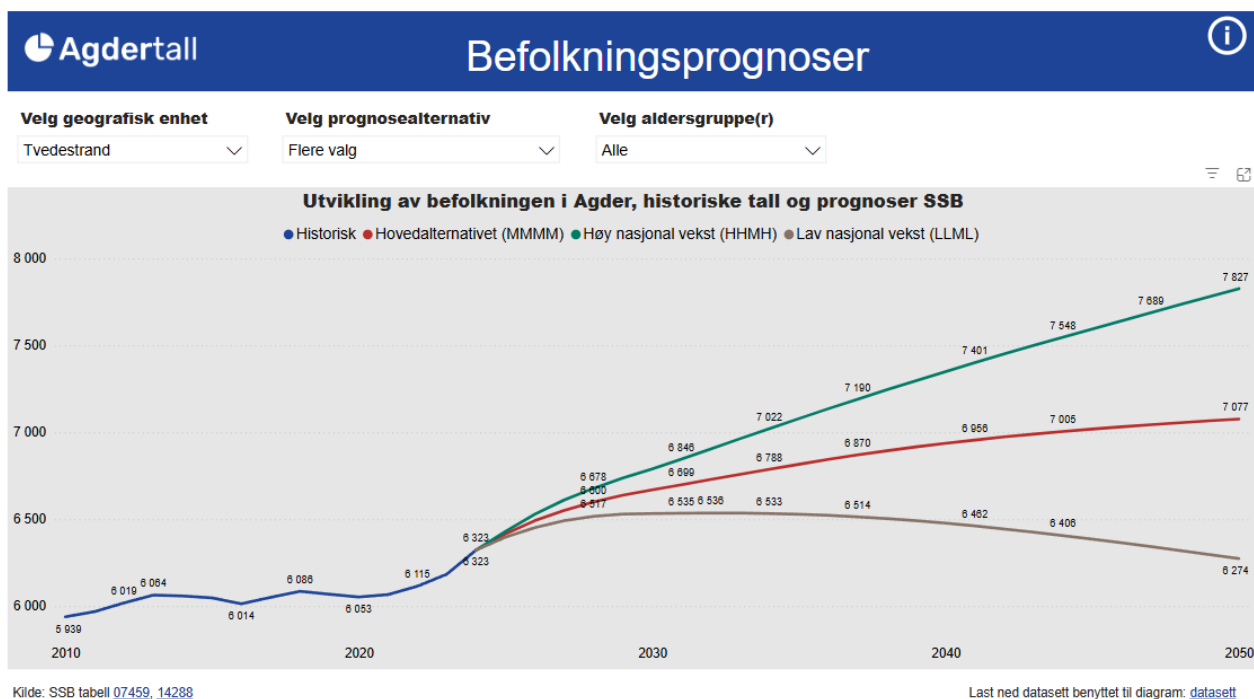
Agenda Kaupang peker i «Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2024» på hvordan den aldrende befolkningen stiller store krav til omstilling mellom sektorene i kommunene.

Agenda Kaupang har laget en profil som viser beregnet behov for tjenester fram mot 2050:

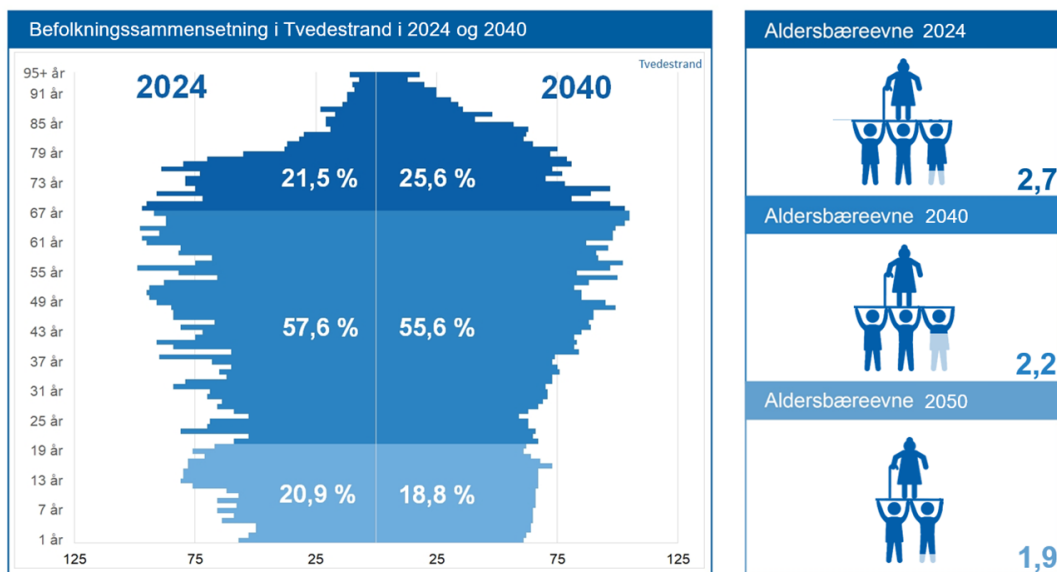
I indeksen i figuren nedenfor viser de den store endringen i tjenestebehov for hver av de største sektorene i kommunene fram til i dag og videre fram til 2050 dersom en fortsetter som i dag og setter 2024 som 0-punkt (=100).

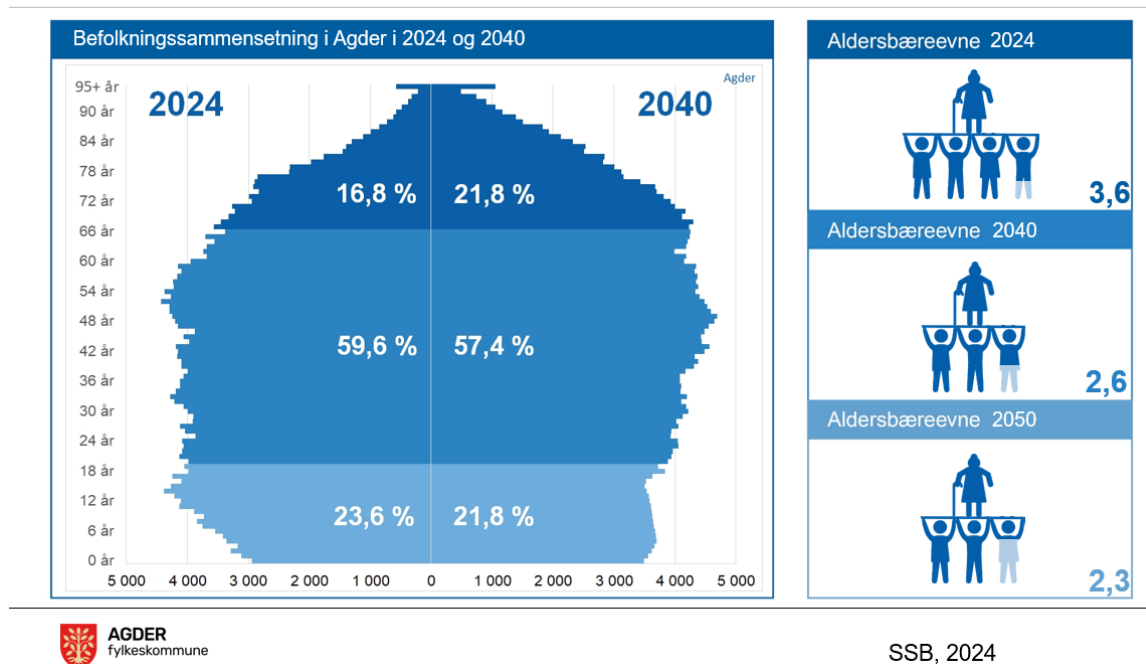
Agdertall viser:

Aldersbæreevne:

Sammenlignet med Agder samlet:

Nedenfor er det pekt på noen generelle utfordringer som kan komme i kjølvannet av flere eldre og færre unge i befolkningen:

1. Økt belastning på helsevesenet

Med en større andel eldre i befolkningen kan behovet øke for helsetjenester, pleie og omsorg. Dette kan føre til økt press på helsevesenet og behov for flere ressurser og personell.

2. Pensjon og økonomisk bærekraft

En aldrende befolkning betyr flere pensjonister og færre i arbeidsfør alder. Dette kan utfordre pensjonssystemet og økonomisk bærekraft, da færre arbeidstakere må støtte flere pensjonister.

3. Arbeidskraft og produktivitet

Med færre unge i arbeidsfør alder kan det bli mangel på arbeidskraft, noe som kan påvirke produktiviteten og økonomisk vekst. Det kan også føre til behov for å tiltrekke seg arbeidskraft fra andre land.

4. Sosial isolasjon og ensomhet

Eldre kan oppleve sosial isolasjon og ensomhet, spesielt hvis de bor alene eller har begrenset sosialt nettverk. Dette kan påvirke deres mentale og fysiske helse negativt.

5. Bolig og infrastruktur

Økt antall eldre kan kreve tilpasninger i bolig og infrastruktur, som tilgjengelige boliger, transport og offentlige rom som er tilpasset eldre.

6. Intergenerasjonelle forhold

Forskjeller i behov og prioriteringer mellom generasjonene kan skape spenninger.

Det er viktig å finne balanse og forståelse mellom unge og eldre for å sikre et harmonisk samfunn.

Mulige løsninger sett fra et overordnet perspektiv:

- **Investering i helsevesenet:** Øke ressurser og personell for å møte behovene til en aldrende befolkning.
- **Pensjonsreformer:** Sikre bærekraftige pensjonssystemer som kan støtte en større andel pensjonister.
- **Arbeidsmarkedstiltak:** Fremme inkludering av eldre i arbeidslivet og tiltrekke seg utenlandsk arbeidskraft.
- **Sosiale tiltak:** Skape programmer og initiativer for å redusere sosial isolasjon blant eldre.
- **Tilpasning av infrastruktur:** Utvikle boliger og offentlige rom som er tilgjengelige og trygge for eldre.

Disse problemstillingene krever en helhetlig tilnærming og samarbeid mellom myndigheter, samfunn og individer for å sikre en bærekraftig og inkluderende framtid.

2 Visjon og målsetting

Kommunen har siden 2011 hatt visjonen:

2.1 Aktiv hverdag – trygg framtid.

Visjonen har stått i mange år, men er minst like relevant i dag som tidligere. Med de utfordringer som står foran oss som samfunn både lokalt og nasjonalt, ikke minst knyttet til demografisk utvikling, må kommunen både som samfunn og organisasjon i det daglige være aktiv for å legge grunnlag for framtidig bærekraft og opprettholdelse av vårt velferdssamfunn.

Kommunens «mission» eller eksistensberettigelse er å gi **dagens og framtidige** innbyggerne tjenester med god kvalitet gjennom effektiv ressursutnyttelse – og å legge til rette for framtidig vekst, utvikling og bærekraft.

2.2 Kommunens målsetting

I kommuneplanens samfunnsdel har kommunestyret vedtatt følgende målsetting:

- **Være en attraktiv bokommune med Østre Agder/Agder som arbeidsplassregion**
- **Styrket næringsutvikling med økt antall arbeidsplasser**
- **En befolkningsutvikling tilnærmet lik landet**
- **Gode levekår**

I tillegg er det behov for å komplettere med følgende målsetting:

- **Være en kommune hvor både organisasjon og samfunn aktivt arbeider for nødvendig endring slik at en kan sikre nødvendig framtidig bærekraft og opprettholdelse av velferdssamfunnet**

3 Strategi, satsingsområder og handlingsregler

3.1 Bakgrunnsbilde og utgangspunkt

Tvedestrand kommune står overfor en kompleks virkelighet preget av økende tjenestebehov, økonomiske utfordringer og demografiske endringer. Handlingsplanen for 2026–2029 tar utgangspunkt i disse forholdene og bygger videre på kommunens langsiktige strategier, særlig arbeidet med tidlig innsats og Innsatstrappa.

1. Økende tjenestebehov og demografisk press

Til tross for mangeårig satsing på forebygging og tidlig innsats, øker behovet for kommunale tjenester – spesielt innen helse, omsorg, habilitering og sosiale ytelser. En aldrende befolkning forsterker dette presset og vil være en av de største utfordringene fremover.

2. Utenforskap og mestring

Reduksjon av utenforskap og styrking av innbyggernes evne til å mestre eget liv er sentrale mål. Kommunen vil prioritere tiltak som fremmer livskvalitet og selvstendighet, samtidig som tjenestene må tilpasses stramme økonomiske rammer.

3. Arbeidskraft og kompetanse

Kampen om kvalifisert arbeidskraft er allerede merkbar, særlig innen enkelte yrkesgrupper. Kompetanseutvikling og effektiv organisering av tjenestene blir avgjørende for å møte fremtidens behov.

4. Økonomisk situasjon og gjeldsbelastning

Kommunens økonomi er presset. Regnskapsresultatet for 2023 var negativt, og ved inngangen til 2025 er disposisjonsfondet tomt. Det er innført ansettelses- og innkjøpsstopp, og flere ikke-lovpålagte tjenester vurderes redusert, eller avviklet. Målet er å redusere lånegjelden til under 600 millioner kroner og bygge opp et robust disposisjonsfond.

5. Befolkningsvekst og næringsutvikling

Befolkningsvekst er avgjørende for bærekraftig samfunnsutvikling. Overføringen av Røysland krets fra Risør gir kommunen rundt 100 nye innbyggere fra 2025. Det er også forventninger knyttet til ringvirkninger fra Morrow-batterifabrikken i Arendal, selv om dette er beheftet med usikkerhet og har et langsiktig tidsperspektiv.

6. Klima, miljø og infrastruktur

Kommunen må bidra til nasjonale klimamål og vil ha økt fokus på lokale klima- og miljøtiltak. Usikkerhet rundt utbygging av ny E18 påvirker også næringsutviklingen i regionen.

7. Endringer i inntektssystem og nasjonale rammer

Endringer i inntektssystemet fra 2025 og usikkerhet knyttet til eiendomsskatt etter dom i Eidsivating lagmannsrett påvirker kommunens inntektsgrunnlag. Økte priser på energi og varer, som følge av internasjonale konflikter, bidrar til ytterligere økonomisk usikkerhet.

8. Effektivisering og inntektsøkning

Kommunen vil arbeide systematisk med effektivisering, blant annet gjennom digitalisering og interkommunalt samarbeid. Det vurderes også tiltak for å øke inntektene, som justering av gebyrer og tiltrekking av nye næringsaktører.

9. Økt fokus på sikkerhet og beredskap

2020-årene representerer et tydelig tidsskille både i Norge og internasjonalt. Etter flere tiår preget av stabilitet, økonomisk vekst og fred, har de siste årene vært kjennetegnet av økende utrygghet. Krigen i Europa, særlig i Ukraina, økt kriminalitet, økonomisk usikkerhet og en akselererende klima- og naturkrise har skapt en ny virkelighet – også for norske kommuner.

Som en del av en åpen og globalisert økonomi er Norge, og dermed også Tvedestrand kommune, sårbar for internasjonale svingninger. Økte energipriser, inflasjon, forsyningsproblemer og endringer i geopolitisk stabilitet påvirker både kommunens økonomi, næringsliv og innbyggernes hverdag. Dette stiller nye krav til kommunens evne til å planlegge, prioritere og tilpasse seg raskt.¹

3.2 Strategi

Strategi defineres her som de overordnede veivalgene og organisasjonens langsiktige kurs. Dette kan komprimeres til følgende strategier i handlingsperioden:

- Kommunen skal jobbe aktivt med å oppnå en bærekraftig økonomi. Reduksjon av driftsutgiftene og økning av inntektene er svært for å skape balanse i økonomien. For å skape et handlingsrom og redusere usikkerheten må disposisjonsfondet bygges opp igjen.
- Innsatstrappa legges til grunn som en hovedsatsing for omstilling av både organisasjon og samfunnet Tvedestrand. Dette betyr hovedfokus på tiltak som understøtter denne satsingen.

¹ Prop. 142 S (2024 – 2025) Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak) Kommuneproposisjonen 2026. Tilråding fra Kommunal- og distriktsdepartementet 15. mai 2025, godkjent i statsråd samme dag.

- Kommunen skal posisjonere seg for å være en attraktiv kommune for næringsutvikling og bosetting.

3.3 Satsingsområder

Satsingsområdene er konkrete og sentrale oppgaver som skal gjøres i handlingsplanperioden. De er basert på gjeldende handlingsplan og prioritering gjort i kommunestyresak 112/2024.

Satsingsområder 2026-2029		År (igangsettelse) og kommentarer
Investeringsrelaterte satsinger		
Legge til grunn svært strenge vurderinger for investeringer.		Kontinuerlig arbeid, må vurderes/avklares i økonomiplan
Satsinger som innebærer nye prosjekter/større prosesser eller utredninger		
Best mulig bosettings- og næringsutvikling. Eventuelle boligutbyggingsprosjekter må i hovedsak skje via private aktører. Ferdigstille havneplan, sentrum Nord, kommuneplanens arealplan og kommuneplanens samfunnsdel.		2025-2026
Klima og miljø med konkretisering av viktigste tiltak. Ikke minst blir det viktig å fokusere på hvordan kommunens transportbehov kan løses mer klimavennlig.		2025/2026
Satsinger som er knyttet til løpende drift		
Salg av næringsområder ved A 67 og Tvedestrand næringspark og fortsette å ha et sterkt fokus på næringsutvikling, herunder gjennomføre de tiltakene som er nedfelt i strategisk næringsplan for kommunen.		Kontinuerlig arbeid
Videre arbeid med en helhetlig innsatstrapp for bærekraftige oppvekst, helse- og omsorgstjenester legges til grunn som arbeidsmetodikk for hele den kommunale organisasjonen.		Kontinuerlig arbeid
Tverrsektoriell tilnærming – følge opp prosjektene BTI/BTS. Målet med dette er å bli bedre på å identifisere utsatte barn tidlig, samt sette inn riktige og koordinerte tjenester til rett tid for å forebygge utenforskap blant barn og unge.		I hele perioden – men må sees i sammenheng med øvrige oppgaver

Satsingsområder 2026-2029	År (igangsettelse) og kommentarer
Fokus på heltidskultur	Kontinuerlig prosess – oppfølging pga. endret lovverk
Intensivere arbeidet med internkontrollen	Må defineres og konkretiseres
Fokus på oppdaterte seriøsitetsbestemmelser knyttet til innkjøp av varer og tjenester i Tvedestrand kommunes regi.	2025
Anskaffelsesstrategi: Anskaffelser skal bidra til best mulig verdiskapning til lavest mulig ressursbruk. I forslag til «Lov om endringer i anskaffelsesloven», fremlagt i mai 2025, foreslår nærings- og fiskeridepartementet en ny bestemmelse som pålegger oppdragsgiver en plikt til å ha en anskaffelsesstrategi og -rutiner.	2026/2027
Beredskap – «i en ny verden» - helhetlig ROS og oppdatere beredskapsplan	2025
Interkommunalt samarbeid, blant annet: Felles satsning Østre Agder: Utenforskap	2025/2026

Det er viktig at en har et realistisk forhold til hvor mye som er mulig å gjennomføre i handlingsplanperioden. En ser stadig at ordinær drift tar mye mer tid enn en skulle tro, og at uforutsette hendelser krever mye ressurser. Både politisk og administrativt er det viktig å være svært «edruelige» med tanke på å sette i gang ytterligere nye prosjekter og planer før en har gjennomført det som allerede er vedtatt. Ved revidering av handlingsplanen må også satsingsområdene vurderes om de understøtter strategiene.

3.4 Handlingsregler og finansielle nøkkeltall

Ifølge den nye kommunelovens § 14-2, punkt c, skal kommunestyret fastsette finansielle måltall for kommunens økonomi, og som det skal styres etter. Loven inneholder ikke noen klare føringer til hvilke måltall som kan være aktuelle og hvilke nivå de skal ligge på. Dette definerer kommunestyret med utgangspunkt i kommunelovens § 14-1 som setter tydeligere krav til at kommunen skal forvalte økonomien, slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid.

Nåværende handlingsregler

I vedtatt handlingsplan, økonomiplan og budsjett er følgende finansielle nøkkeltall på kronenivå (ikke prosent) lagt til grunn:

- Netto driftsresultat korrigert for bruk og avsetning til budne driftsfond
- Disposisjonsfond
- Lånegjeld (investeringslån)
- Netto finansutgifter

Følgende gradering av ovennevnte finansielle nøkkeltall foreslås endret slik, røde tall viser endringer fra inneværende plan:

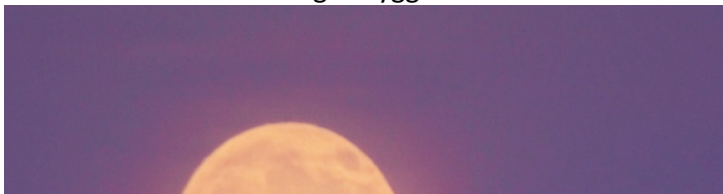
Finansielle måltall	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom
Netto driftsresultat korrigert for budne driftsfond	< 2 mill. kr	2 - 10 mill. kr	> 10 mill. kr
Disposisjonsfond	< 10 mill. kr	10 - 50 mill. kr	> 50 mill. kr
Lånegjeld (investeringslån)	> 600 mill. kr	450-600 mill. kr	< 450mill. kr
Netto finansutgifter	> 35 mill. kr	25-35 mill. kr	< 25 mill. kr
Disposisjonsfond – pensjon/premieavvik	< 10 mill. kr	10 - 75 mill. kr	> 75 mill. kr

Hensikten med nøkkeltallene er å styre mot en bærekraftig økonomi.

Det er stor usikkerhet knyttet til målsettingene rundt de finansielle nøkkeltallene og det forutsettes en svært stram økonomisk styring med særlig vekt på effektivisering og nedstyring av kommunens driftsutgifter, samtidig som inntekspotensialet må utnyttes i større utstrekning enn i dag.

Aktiv hverdag – trygg framtid

2026 - 2029

Kommuneplanens Handlingsplan, Tvedestrand

Handlingsplan 2026-2029,
endelig, oktober 2025

Innhold

Forord og kort sammendrag	2
1 Innledning	3
1.1 Formålet med Handlingsplanen	3
1.2 Folketalls- og demografiutvikling	3
2 Visjon og målsetting	10
2.1 Aktiv hverdag – trygg framtid.	10
2.2 Kommunens målsetting	10
3 Strategi, satsingsområder og handlingsregler	11
3.1 Bakgrunnsbilde og utgangspunkt	11
3.2 Strategi	12
3.3 Satsingsområder	13
3.4 Handlingsregler og finansielle nøkkeltall	14

Forord og kort sammendrag

Tvedestrand kommune står ved et viktig veiskille. Etter flere år med målrettet utvikling og store investeringer, er vi nå inne i en ny fase hvor økonomisk bærekraft og ansvarlig styring må stå i sentrum. Den tidligere hovedstrategien, «Utviklingsalternativet» (2016–2020), er gjennomført og har gitt kommunen et solid fundament for videre vekst. Samtidig har satsingen medført en betydelig økning i kommunens lånegjeld.

Dette gir oss et tydelig ansvar: Vi må sikre at kommunen drives innenfor bærekraftige økonomiske rammer, samtidig som vi ivaretar innbyggernes behov. Økonomiplanen for 2025–2028 preges av et svært begrenset handlingsrom. Nye investeringer kan kun vurderes dersom de er selvfinansierende, og det er nødvendig med en vilje til å prioritere og si nei til tiltak som ikke er kritiske.

Omstillingsarbeid er allerede igangsatt i flere sektorer, med mål om å redusere driftskostnadene og tilpasse tjenestene til dagens økonomiske virkelighet. Dette er krevende prosesser som forutsetter politisk støtte og langsiktig tenkning. Samtidig styrkes det interkommunale samarbeidet i Østre Agder, noe som gir muligheter for mer effektiv ressursbruk – men også stiller krav til koordinering og felles målforståelse.

Kommunedirektøren varsler at økonomien vil være under sterkt press i årene som kommer, med høy grad av usikkerhet både på inntekts- og utgiftssiden. Det er sannsynlig at dette vil påvirke nivået på tjenestene vi kan tilby. Vi må være forberedt på å ta vanskelige, men nødvendige beslutninger for å sikre kommunens økonomiske bærekraft.

Samtidig må vi ikke miste blikket for fremtiden. Tvedestrand skal fortsatt være en kommune i utvikling. Vi skal legge til rette for næringsvekst, tjenesteutvikling, befolkningsøkning og et levende lokalsamfunn. Handlingsplanen peker ut flere strategiske satsingsområder, men understreker også behovet for nøkternhet og tilbakeholdenhet med nye prosjekter.

Denne handlingsplanen er et styringsverktøy – og et politisk veikart. Den krever tydelige prioriteringer, bred forankring og et felles ansvar for å sikre at Tvedestrand kommune fortsatt er en attraktiv og velfungerende kommune, også i økonomisk krevende tider.

Jan Magne Stensrud
Kommunedirektør

1 Innledning

1.1 Formålet med Handlingsplanen

Handlingsplanen 2026–2029 skal fungere som et styringsverktøy for å sikre at kommuneplanens samfunnsdel (2018–2030) og arealdel følges opp på en målrettet og bærekraftig måte. Planen gir tydelige politiske føringer for kommunedirektørens arbeid med økonomiplan og årsbudsjett, og har status som et politisk styringssignal.

Hovedformålene er:

Operasjonalisering av kommuneplanen: Handlingsplanen konkretiserer hvilke strategier og satsingsområder fra kommuneplanens samfunnsdel som skal prioriteres og gjennomføres i perioden 2026–2029.

Bærekraftig økonomistyring: Planen skal sikre en økonomisk utvikling som er bærekraftig over tid, i tråd med kommunelovens krav til økonomisk handleevne (§ 14-1) og finansielle måltall (§ 14-2 c), som for eksempel netto driftsresultat, disposisjonsfond og gjeldsgrad.

Årlig revisjon og tilpasning: Handlingsplanen skal revideres årlig for å tilpasses endrede forutsetninger og sikre kontinuerlig oppfølging av kommunens mål og økonomiske situasjon.

Overgang fra investering til konsolidering: Etter flere år med store investeringer, skal kommunen nå fokusere på konsolidering og effektiv drift. Dette innebærer omstilling og kostnadsreduksjon, samtidig som kvaliteten på tjenestene opprettholdes.

Langsiktig perspektiv: Selv om planen gjelder for fire år, skal den utformes med et langsiktig perspektiv som ivaretar kommunens økonomiske og samfunnsmessige bærekraft.

1.2 Folketalls- og demografiutvikling

Tvedestrand står, som mange andre kommuner, overfor store demografiske utfordringer. Befolkningsframskrivingene viser at kommunen vil få en økende andel eldre og færre i arbeidsfør alder. Dette vil legge press på helse- og omsorgstjenestene, samtidig som det blir færre til å utføre oppgavene.

Samtidig som kommunen får flere eldre, forventes det at folketallet i arbeidsfør alder vil synke, noe som forsterker behovet for omstilling. Tjenestetilbudet må tilpasses en ny virkelighet, der ressurser må flyttes mellom sektorer.

Økonomisk betyr dette at Tvedestrand må håndtere lavere inntektsvekst og samtidig sikre god kvalitet i tjenestene. Kommunens evne til å tilpasse seg, effektivisere og utvikle kompetanse blir avgjørende. Penger alene løser ikke utfordringene – det kreves strategisk omstilling og nytenkning for å sikre bærekraftig drift og fortsatt utvikling.

Det kan være mange aktuelle indikatorer på utviklingen i samfunnet Tvedestrand. Her vises folketallsutvikling og aldersfordeling fra SSB.

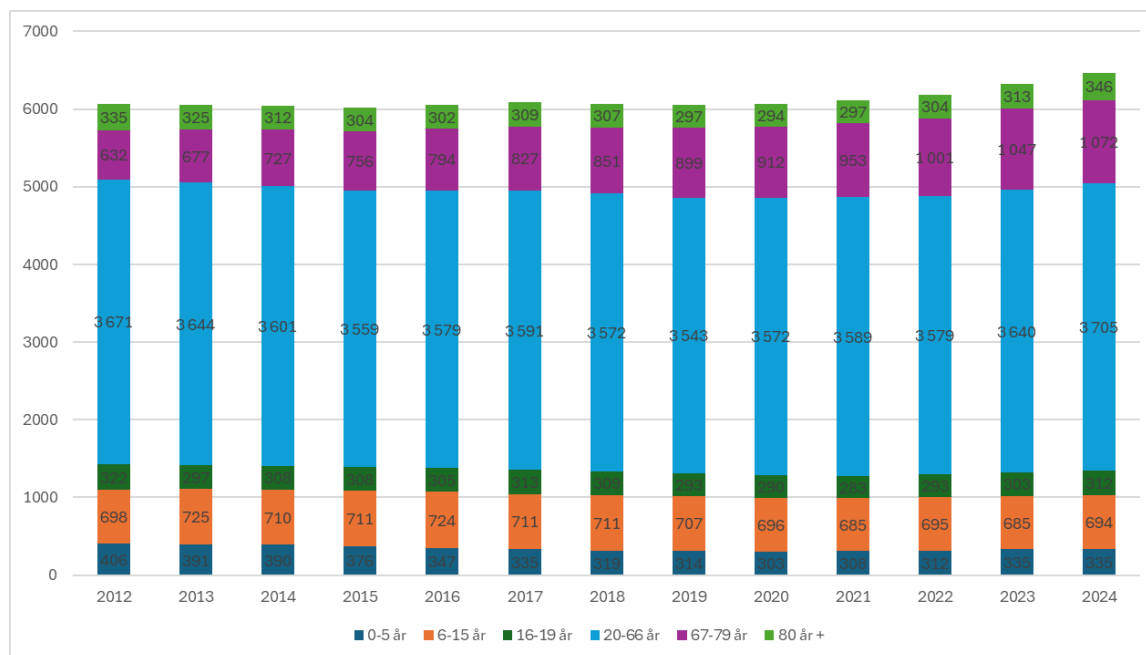
År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024
6 064	6 059	6 048	6 014	6 051	6 086	6 069	6 053	6 067	6 115	6 184	6 323	6464

I perioden 2012 til 2024 har det vært økning i folketallet i Tvedestrand. Økningen har vært på 400 personer, eller 6,6 prosent. En ser av tabellen at endringen i folketallet har vært varierende fra ene året til det andre. Siden 2019 har folketallet vært stigende, med 411 personer eller 6,8 prosent vekst. Det er økning på 141 innbyggere fra 2023 til 2024. Folketallet er inkludert ca. 100 nye innbyggere fra Røysland krets.

Folketallet fordelt på alder ved utgangen av sist år framgår av tabellen nedenfor.

År	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-66 år	67-79 år	80 år +	I alt
2012	406	698	322	3 671	632	335	6 064
2013	391	725	297	3 644	677	325	6 059
2014	390	710	308	3 601	727	312	6 048
2015	376	711	308	3 559	756	304	6 014
2016	347	724	305	3 579	794	302	6 051
2017	335	711	313	3 591	827	309	6 086
2018	319	711	309	3 572	851	307	6 069
2019	314	707	293	3 543	899	297	6 053
2020	303	696	290	3 572	912	294	6 067
2021	308	685	283	3 589	953	297	6 115
2022	312	695	293	3 579	1001	304	6 184
2023	335	685	303	3 640	1047	313	6 323
2024	335	694	312	3 705	1 072	346	6 464
Endring i perioden 2012-2024	-17,5 %	-0,6 %	-3,1 %	0,9 %	69,6 %	3,3 %	6,6 %

På figuren nedenfor vises de samme tallene i et diagram:

Det er forskjellig utvikling for de ulike aldersgruppene over tid. En ser av diagrammet over at aldersgruppene under 20 år har sunket i perioden.

Antall barn og unge (aldersgruppen 0-19 år) har blitt gradvis redusert, fra 1 426 i 2012 til 1 341 i 2024. Dette er en nedgang på 6 prosent. Nedgangen i aldersgruppen 0-5 år er markant, hele 17,5 prosent.

På motsatt side har en hatt en stor økning i aldersgruppen 67-79 år på hele 69,6 prosent i perioden (økning på 440 personer).

Fra 2023 til 2024 er det størst økning i aldersgruppen 20-66 år (65 personer) og 80+ (33 personer) og 67-79 år (25 personer). Alle aldersgruppene unntatt 0-5 år har hatt økning i folketallet fra 2023-2024.

En ser at kommunen får en stadig eldre befolkning, mens barn/unge har hatt en reduksjon i perioden. Den yrkesaktive delen av befolkningen (16-66 år) har hatt en marginal økning på om lag 0,6 prosent.

Ser en framover i tid for alle alderskategorier har SSB gjort følgende framskriving av folketallet for Tvedestrand, oppdaterte tall pr august 2024:

År 2025	År 2030	År 2040	År 2050
6 416	6 669	6 937	7 077

Dette en framskriving basert på det SSB kaller hovedalternativet, dvs. at det er basert på middelsvekst på fruktbarhet, levealder, flytting og innvandring. Eventuell effekt av særskilte regionale/lokale utviklingstrekk som f.eks. en større Morrow-etablering, fanges ikke opp i en slik framskriving.

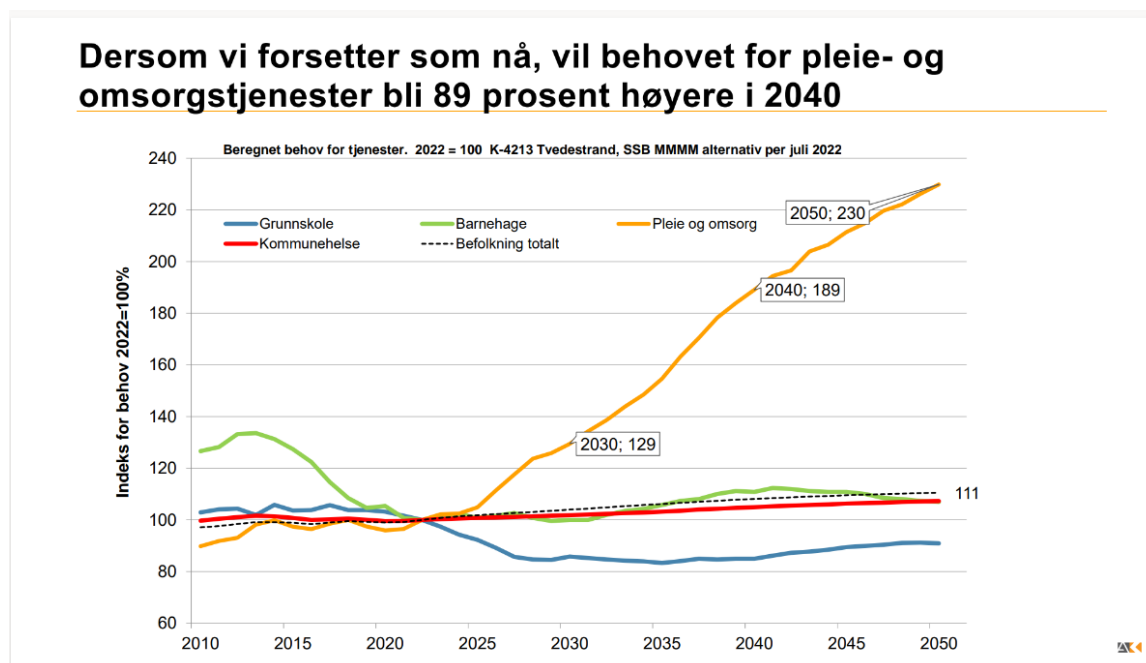
Framskriving av aldersgrupper:

	2025	2030	2040	2050	Endring 2025-2050
0 år	54	58	59	55	2 %
1-5 år	288	306	316	297	3 %
6-12 år	437	449	461	466	7 %
13-15 år	238	201	201	208	-13 %
16-19 år	306	279	266	267	-13 %
20-44 år	1 803	1 901	1 805	1 717	-5 %
45-66 år	1 900	1 918	2 053	2 084	10 %
67-79 år	1 056	1 065	1 102	1 221	16 %
80-89 år	274	437	542	584	113 %
90 år eller eldre	60	55	132	178	197 %
I alt	6 416	6 669	6 937	7 077	10 %

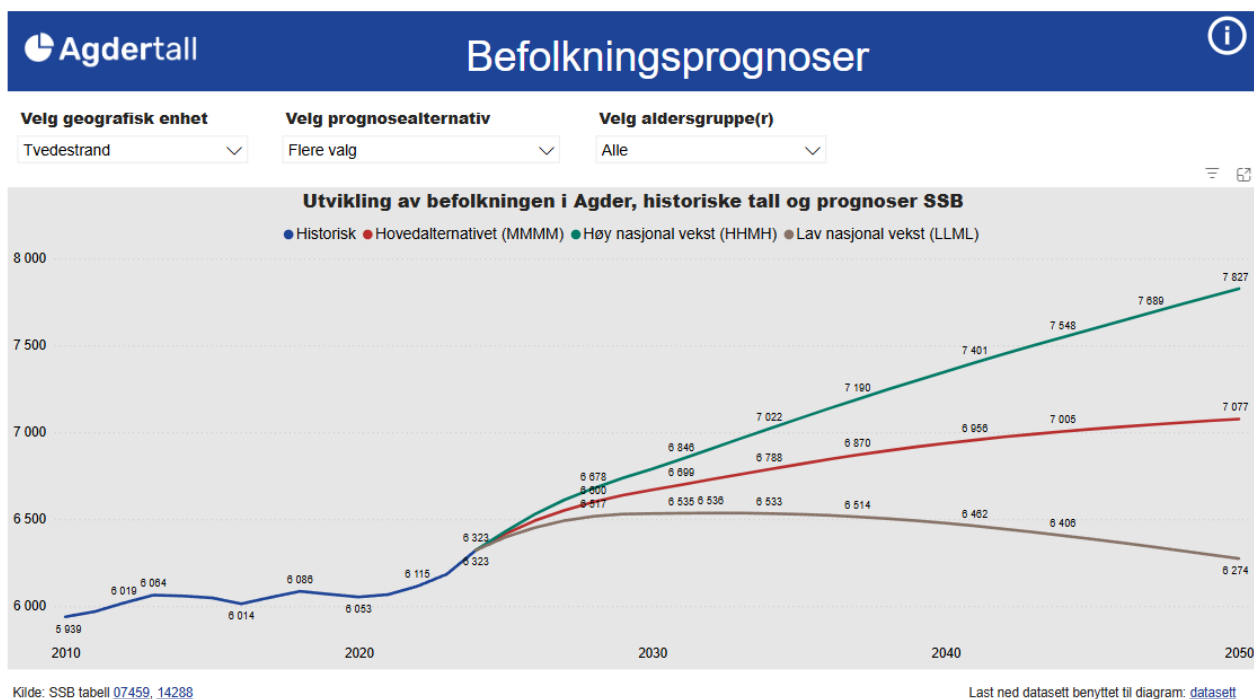
Agenda Kaupang peker i «Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2024» på hvordan den aldrende befolkningen stiller store krav til omstilling mellom sektorene i kommunene.

Agenda Kaupang har laget en profil som viser beregnet behov for tjenester fram mot 2050:

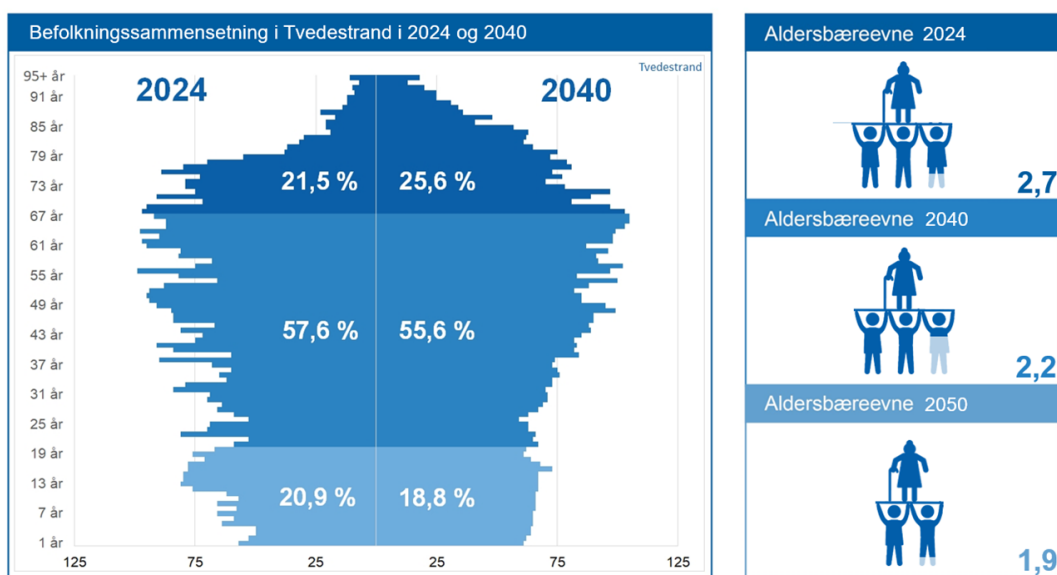
I indeksen i figuren nedenfor viser de den store endringen i tjenestebehov for hver av de største sektorene i kommunene fram til i dag og videre fram til 2050 dersom en fortsetter som i dag og setter 2024 som 0-punkt (=100).

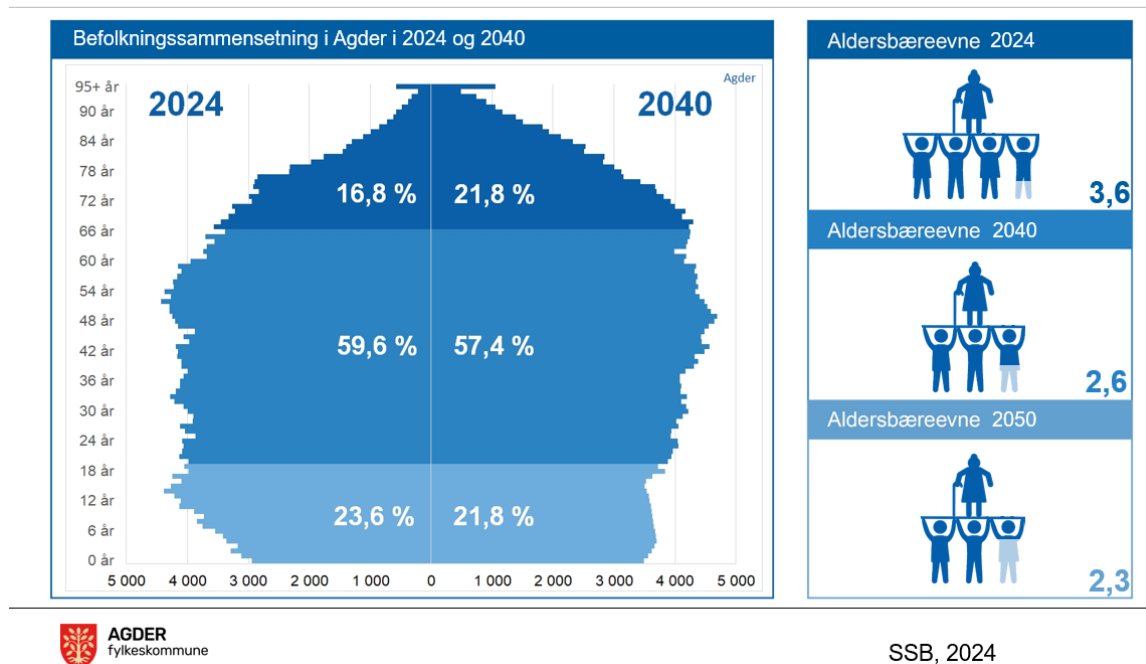
Agdertall viser:

Aldersbæreevne:

Sammenlignet med Agder samlet:

Nedenfor er det pekt på noen generelle utfordringer som kan komme i kjølvannet av flere eldre og færre unge i befolkningen:

1. Økt belastning på helsevesenet

Med en større andel eldre i befolkningen kan behovet øke for helsetjenester, pleie og omsorg. Dette kan føre til økt press på helsevesenet og behov for flere ressurser og personell.

2. Pensjon og økonomisk bærekraft

En aldrende befolkning betyr flere pensjonister og færre i arbeidsfør alder. Dette kan utfordre pensjonssystemet og økonomisk bærekraft, da færre arbeidstakere må støtte flere pensjonister.

3. Arbeidskraft og produktivitet

Med færre unge i arbeidsfør alder kan det bli mangel på arbeidskraft, noe som kan påvirke produktiviteten og økonomisk vekst. Det kan også føre til behov for å tiltrekke seg arbeidskraft fra andre land.

4. Sosial isolasjon og ensomhet

Eldre kan oppleve sosial isolasjon og ensomhet, spesielt hvis de bor alene eller har begrenset sosialt nettverk. Dette kan påvirke deres mentale og fysiske helse negativt.

5. Bolig og infrastruktur

Økt antall eldre kan kreve tilpasninger i bolig og infrastruktur, som tilgjengelige boliger, transport og offentlige rom som er tilpasset eldre.

6. Intergenerasjonelle forhold

Forskjeller i behov og prioriteringer mellom generasjonene kan skape spenninger.

Det er viktig å finne balanse og forståelse mellom unge og eldre for å sikre et harmonisk samfunn.

Mulige løsninger sett fra et overordnet perspektiv:

- **Investering i helsevesenet:** Øke ressurser og personell for å møte behovene til en aldrende befolkning.
- **Pensjonsreformer:** Sikre bærekraftige pensjonssystemer som kan støtte en større andel pensjonister.
- **Arbeidsmarkedstiltak:** Fremme inkludering av eldre i arbeidslivet og tiltrekke seg utenlandsk arbeidskraft.
- **Sosiale tiltak:** Skape programmer og initiativer for å redusere sosial isolasjon blant eldre.
- **Tilpasning av infrastruktur:** Utvikle boliger og offentlige rom som er tilgjengelige og trygge for eldre.

Disse problemstillingene krever en helhetlig tilnærming og samarbeid mellom myndigheter, samfunn og individer for å sikre en bærekraftig og inkluderende framtid.

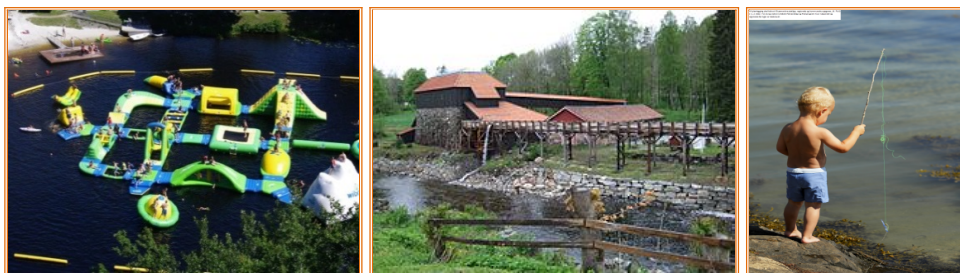
2 Visjon og målsetting

Kommunen har siden 2011 hatt visjonen:

2.1 Aktiv hverdag – trygg framtid.

Visjonen har stått i mange år, men er minst like relevant i dag som tidligere. Med de utfordringer som står foran oss som samfunn både lokalt og nasjonalt, ikke minst knyttet til demografisk utvikling, må kommunen både som samfunn og organisasjon i det daglige være aktiv for å legge grunnlag for framtidig bærekraft og opprettholdelse av vårt velferdssamfunn.

Kommunens «mission» eller eksistensberettigelse er å gi **dagens og framtidige** innbyggerne tjenester med god kvalitet gjennom effektiv ressursutnyttelse – og å legge til rette for framtidig vekst, utvikling og bærekraft.

2.2 Kommunens målsetting

I kommuneplanens samfunnsdel har kommunestyret vedtatt følgende målsetting:

- **Være en attraktiv bokommune med Østre Agder/Agder som arbeidsplassregion**
- **Styrket næringsutvikling med økt antall arbeidsplasser**
- **En befolkningsutvikling tilnærmet lik landet**
- **Gode levekår**

Kommunestyret har også vedtatt følgende i de siste handlingsplanene:

- **Være en kommune hvor både organisasjon og samfunn aktivt arbeider for nødvendig endring slik at en kan sikre nødvendig framtidig bærekraft og opprettholdelse av velferdssamfunnet**

3 Strategi, satsingsområder og handlingsregler

3.1 Bakgrunnsbilde og utgangspunkt

Tvedestrand kommune står overfor en kompleks virkelighet preget av økende tjenestebehov, økonomiske utfordringer og demografiske endringer. Handlingsplanen for 2026–2029 tar utgangspunkt i disse forholdene og bygger videre på kommunens langsiktige strategier, særlig arbeidet med tidlig innsats og Innsatstrappa.

1. Økende tjenestebehov og demografisk press

Til tross for mangeårig satsing på forebygging og tidlig innsats, øker behovet for kommunale tjenester – spesielt innen helse, omsorg, habilitering og sosiale ytelser. En aldrende befolkning forsterker dette presset og vil være en av de største utfordringene fremover.

2. Utenforskap og mestring

Reduksjon av utenforskap og styrking av innbyggernes evne til å mestre eget liv er sentrale mål. Kommunen vil prioritere tiltak som fremmer livskvalitet og selvstendighet, samtidig som tjenestene må tilpasses stramme økonomiske rammer.

3. Arbeidskraft og kompetanse

Kampen om kvalifisert arbeidskraft er allerede merkbar, særlig innen enkelte yrkesgrupper. Kompetanseutvikling og effektiv organisering av tjenestene blir avgjørende for å møte fremtidens behov.

4. Økonomisk situasjon og gjeldsbelastning

Kommunens økonomi er presset. Regnskapsresultatet for 2023 var negativt, og ved inngangen til 2025 er disposisjonsfondet tomt. Det er innført ansettelses- og innkjøpsstopp, og flere ikke-lovpålagte tjenester vurderes redusert, eller avviklet. Målet er å redusere lånegjelden til under 600 millioner kroner og bygge opp et robust disposisjonsfond.

5. Befolkningsvekst og næringsutvikling

Befolkningsvekst er avgjørende for bærekraftig samfunnsutvikling. Overføringen av Røysland krets fra Risør gir kommunen rundt 100 nye innbyggere fra 2025. Det er også forventninger knyttet til ringvirkninger fra Morrow-batterifabrikken i Arendal, selv om dette er beheftet med usikkerhet og har et langsiktig tidsperspektiv.

6. Klima, miljø og infrastruktur

Kommunen må bidra til nasjonale klimamål og vil ha økt fokus på lokale klima- og miljøtiltak. Usikkerhet rundt utbygging av ny E18 påvirker også næringsutviklingen i regionen.

7. Endringer i inntektssystem og nasjonale rammer

Endringer i inntektssystemet fra 2025 og usikkerhet knyttet til eiendomsskatt etter dom i Eidsivating lagmannsrett påvirker kommunens inntektsgrunnlag. Økte priser på energi og varer, som følge av internasjonale konflikter, bidrar til ytterligere økonomisk usikkerhet.

8. Effektivisering og inntektsøkning

Kommunen vil arbeide systematisk med effektivisering, blant annet gjennom digitalisering og interkommunalt samarbeid. Det vurderes også tiltak for å øke inntektene, som justering av gebyrer og tiltrekking av nye næringsaktører.

9. Økt fokus på sikkerhet og beredskap

2020-årene representerer et tydelig tidsskille både i Norge og internasjonalt. Etter flere tiår preget av stabilitet, økonomisk vekst og fred, har de siste årene vært kjennetegnet av økende utrygghet. Krigen i Europa, særlig i Ukraina, økt kriminalitet, økonomisk usikkerhet og en akselererende klima- og naturkrise har skapt en ny virkelighet – også for norske kommuner.

Som en del av en åpen og globalisert økonomi er Norge, og dermed også Tvedestrand kommune, sårbar for internasjonale svingninger. Økte energipriser, inflasjon, forsyningsproblemer og endringer i geopolitisk stabilitet påvirker både kommunens økonomi, næringsliv og innbyggernes hverdag. Dette stiller nye krav til kommunens evne til å planlegge, prioritere og tilpasse seg raskt.¹

3.2 Strategi

Strategi defineres her som de overordnede veivalgene og organisasjonens langsiktige kurs. Dette kan komprimeres til følgende strategier i handlingsperioden:

- Kommunen skal jobbe aktivt med å oppnå en bærekraftig økonomi. Reduksjon av driftsutgiftene og økning av inntektene er svært for å skape balanse i økonomien. For å skape et handlingsrom og redusere usikkerheten må disposisjonsfondet bygges opp igjen.
- Innsatstrappa legges til grunn som en hovedsatsing for omstilling av både organisasjon og samfunnet Tvedestrand. Dette betyr hovedfokus på tiltak som understøtter denne satsingen.

¹ Prop. 142 S (2024 – 2025) Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak) Kommuneproposisjonen 2026. Tilråding fra Kommunal- og distriktsdepartementet 15. mai 2025, godkjent i statsråd samme dag.

- Kommunen skal posisjonere seg for å være en attraktiv kommune for næringsutvikling og bosetting.

3.3 Satsingsområder

Satsingsområdene er konkrete og sentrale oppgaver som skal gjøres i handlingsplanperioden. De er basert på gjeldende handlingsplan og prioritering gjort i kommunestyresak 112/2024.

Satsingsområder 2026-2029	År (igangsettelse og kommentarer)
Investeringsrelaterte satsinger	
Legge til grunn svært strenge vurderinger for investeringer.	Kontinuerlig arbeid, må vurderes/avklares i økonomiplan
Satsinger som innebærer nye prosjekter/større prosesser eller utredninger	
Best mulig bosettings- og næringsutvikling. Eventuelle boligutbyggingsprosjekter må i hovedsak skje via private aktører. Ferdigstille havneplan, sentrum Nord, kommuneplanens arealplan og kommuneplanens samfunnsdel.	2025-2026
Klima og miljø med konkretisering av viktigste tiltak. Ikke minst blir det viktig å fokusere på hvordan kommunens transportbehov kan løses mer klimavennlig.	2025/2026
Satsinger som er knyttet til løpende drift	
Salg av næringsområder ved A 67 og Tvedestrand næringspark og fortsette å ha et sterkt fokus på næringsutvikling, herunder gjennomføre de tiltakene som er nedfelt i strategisk næringsplan for kommunen.	Kontinuerlig arbeid
Videre arbeid med en helhetlig innsatstrapp for bærekraftige oppvekst, helse- og omsorgstjenester legges til grunn som arbeidsmetodikk for hele den kommunale organisasjonen.	Kontinuerlig arbeid
Tverrsektoriell tilnærming – følge opp prosjektene BTI/BTS. Målet med dette er å bli bedre på å identifisere utsatte barn tidlig, samt sette inn riktige og koordinerte tjenester til rett tid for å forebygge utenforskap blant barn og unge.	I hele perioden – men må sees i sammenheng med øvrige oppgaver
Fokus på heltidskultur	Kontinuerlig prosess – oppfølging pga. endret lovverk

Satsingsområder 2026-2029	År (igangsettelse) og kommentarer
Intensivere arbeidet med internkontrollen	Må defineres og konkretiseres
Fokus på oppdaterte seriøsitetsbestemmelser knyttet til innkjøp av varer og tjenester i Tvedestrand kommunes regi.	2025
Anskaffelsesstrategi: Anskaffelser skal bidra til best mulig verdiskapning til lavest mulig ressursbruk. I forslag til «Lov om endringer i anskaffelsesloven», fremlagt i mai 2025, foreslår nærings- og fiskeridepartementet en ny bestemmelse som pålegger oppdragsgiver en plikt til å ha en anskaffelsesstrategi og -rutiner.	2026/2027
Beredskap – «i en ny verden» - helhetlig ROS og oppdatere beredskapsplan	2025
Interkommunalt samarbeid, blant annet: Felles satsning Østre Agder: Utenforskap	2025/2026

Det er viktig at en har et realistisk forhold til hvor mye som er mulig å gjennomføre i handlingsplanperioden. En ser stadig at ordinær drift tar mye mer tid enn en skulle tro, og at uforutsette hendelser krever mye ressurser. Både politisk og administrativt er det viktig å være svært «edruelige» med tanke på å sette i gang ytterligere nye prosjekter og planer før en har gjennomført det som allerede er vedtatt. Ved revidering av handlingsplanen må også satsingsområdene vurderes om de understøtter strategiene.

3.4 Handlingsregler og finansielle nøkkeltall

Ifølge kommunelovens § 14-2, punkt c, skal kommunestyret fastsette finansielle måltall for kommunens økonomi, og som det skal styres etter. Loven inneholder ikke noen klare føringer til hvilke måltall som kan være aktuelle og hvilke nivå de skal ligge på. Dette definerer kommunestyret med utgangspunkt i kommunelovens § 14-1 som setter tydeligere krav til at kommunen skal forvalte økonomien, slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid.

Intensjonen med lovkravet er at kommunestyret gjennom fastsettingen av de langsiktige finansielle måltallene, skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en

forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevnen. Dette gjelder også dersom det ikke er realistisk å oppnå måltallet på kort og mellomlang sikt.

På bakgrunn av en total gjennomgang foreslås det en forenkling av de langsiktige finansielle nøkkeltallene for kommunen.

Kommunedirektøren mener det er viktig at nøkkeltallene er i tråd med lovens intensjon, altså skal angi hva som er nødvendig for at kommunen skal oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling og ivareta den økonomiske handleevne over tid.

Det foreslås videre ett langsiktig måltall for hvert nøkkeltall. Det endres til i prosent av sum driftsinntekter for alle nøkkeltallene unntatt lånegjeld (investeringslån). Sistnevnte settes det i stedet et gjeldstak på i kronebeløp.

«Sum driftsinntekter» er definert i forskrift § 5.6, økonomisk oversikt drift, som er forskrift til kommuneloven.

Langsiktig finansielle måltall:

Finansielle måltall	Langsiktig mål
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	1,75 %
Disposisjonsfond, generelt	6,1 %
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	9,1 %
Lånegjeld (investeringslån)	450 mill. kroner
Netto finansutgifter	3,0 %

Note: Prosenttallet er i prosent av «sum driftsinntekter», jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6.

Det bemerkes at netto driftsresultat korrigert for bundne fond, er en annen indikator enn netto driftsresultat, som har et statlig anbefalt nivå på 1,75 prosent.

Bakgrunnen for at en har valgt "netto driftsresultat korrigert for bundne fond" som handlingsregel er at størrelsen netto driftsresultat omfatter blant annet øremerkede midler som enten avsettes til fond eller brukes av fond. Dette er i realiteten tekniske forhold rundt tidsforskyvninger for hvilket år en bruker øremerkede midler, og har ikke noe med kommunens økonomiske handlingsrom å gjøre. Videre omfatter størrelsen avsetninger til eller bruk av fond på selvkostområdene. Dersom en korrigerer for denne typen transaksjoner, gir det et mer riktig bilde av utviklingen av kommunens fritt disponible midler.

En holder fast ved måltallet som er anbefalt fra teknisk beregningsutvalg (TBU) på 1,75 prosent.

Tabellen nedenfor tas med som illustrasjon på hva tallene blir i prosent og beløp:

Finansielle måltall	Langsiktig mål i kroner	Langsiktig mål i % og kroner	Kommentarer
Netto driftsresultat korrigert for bundne driftsfond	14 500 000	1,75 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Disposisjonsfond, generelt	50 000 000	6,1 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Disposisjonsfond, for pensjon/premieavvik	75 000 000	9,1 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6
Lånegjeld (investeringslån)	450 000 000	450 000 000	i kroner, vurderes som et gjeldstak
Netto finansutgifter	25 000 000	3,0 %	i % av sum driftsinntekter, jf. skjema "økonomisk oversikt drift", forskriftens § 5.6

Sum driftsinntekter i opprinnelig budsjett for 2025 er 826,176 mill. kroner

Denne behandlingen '25/14 Kommunedirektøren orienterer' har ingen saksframlegg.